

मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

आ.व. २०८०/०८१

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग
मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय
हेदाङ्नागढी, सङ्खुवासभा
२०८८

नर्सरीबाट विरुवा वितरण गरिदै

अधुरो घर निर्माण

२५ औं बन्धजन्तु सप्ताह उदघाटन कार्यक्रम

WCCB बैठक चैनपुर

रिटेनिड वाल निर्माण

काठेपुल निर्माण

जग्गादाताहरुलाई सम्मान कार्यक्रम

नवीकरण गरिएको मध्यवर्ती सामुदायिक वनको विधान कार्ययोजना हस्तान्तरण

लेखन तथा सम्पादन
भूमिराज उपाध्याय
वरिष्ठ संरक्षण अधिकृत

तस्वीर
भूमिराज उपाध्याय, ब.सं.अ.
अजित पराजुली, रेञ्जर
लाकपद राई, रेञ्जर
सुसिल सिटौला, ना.सु.

प्रकाशक
मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय
हेदाङ्नागढी, संखुवासभा

प्रतिलिपि अधिकार
मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

मुद्रण
अरुण प्रेस खाँदवारी
फोन.नं. ०२९५९०९००, ९८५२०९९९००

हाम्रो भनाइ

नेपालको संविधानले आत्मसाथ गरेको ३ तहको सरकार मध्ये निकुञ्ज र वन्यजन्तु आरक्ष संघीय सरकार अन्तर्गतका निकायहरू हुन् । मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज र यसको मध्यवर्ती क्षेत्र प्रदेश नं. १ मा पर्ने १४ वटा जिल्लाहरू मध्ये संखुवासभा र सोलुखुम्बु जिल्लामा विस्तारित छ । यो निकुञ्जले पूर्वी नेपालको पहाड, हिमाल तथा उच्च हिमाली क्षेत्रमा पाइने वन, वन्यजन्तु, वातावरण, हावापानी र पारिस्थितिकीय प्रणालीको प्रतिनिधित्व गर्दछ ।

वन डढेलो, खोरिया फाँडानी, वन क्षेत्र अतिक्रमण, चोरीसिकार, वन पैदावार चोरीतस्करी, छाडा चरिचरन जस्ता केही मानवीय गतिविधिहरू र बाढी पहिरो, हिम पहिरो र भू-क्षय जस्ता केही प्राकृतिक कारणले गर्दा खेतीयोग्य जमिन र गाउँबस्ती विस्थापित हुने अवस्थामा रहेका यस भेगका जनजीविका कष्टकर र चुनौतीपूर्ण बन्दै गैरहेको छ । यद्यपि यी चुनौतीहरूलाई दिगो व्यवस्थापनका लागि निकुञ्ज कार्यालयबाट सालबसाली संरचनात्मक, प्रचारात्मक र प्रबर्द्धनात्मक गरी ३ तरिकाबाट गतिविधिहरू सञ्चालन/सम्पादन हुँदै आइरहेका छन् ।

आन्तरिक र बाह्य पर्यटक गरी आ.व. २०७९/८० मा १७६६ जना र आ.व. २०८०/८१ मा २४०१ जनाले निकुञ्जको अवलोकन भ्रमण गरेको तथ्याङ्क छ । जसलाई तुलनात्मक रूपले हेर्ने हो भने करिब ३६ प्रतिशत पर्यटक बढेको देखिन्छ । त्यस्तैगरी, आ.व. २०७९/८० मा रु. ४९,३८,१७६।० र आ.व. २०८०/८१ मा रु. ६३४६८७२ राजश्व संकलन भएको छ । यो दुवै आर्थिक वर्षहरूमा संकलन भएका राजश्व रकमलाई तुलना गर्दा पछिल्लो आ.व.मा झण्डै २९ % ले राजश्व संकलनमा बृद्धि भएको छ ।

मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयबाट आ.व. २०७९/८० मा वन्यजन्तुबाट भएको मानवीय क्षति र अन्य क्षतिको राहत रकम रु. १४,८१,५००।० र आ.व. २०८०/८१ मा रु. ५१,९०,९००।० वितरण गरिएको छ । आ.व. आ.व. २०७९/८० को तुलनामा आ.व. २०८०/८१ मा राहत रकम भुक्तानीको दर झण्डै २५० % ले बृद्धि भएको देखिन्छ ।

निकुञ्ज कार्यालय र मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिहरूबाट सम्पादन गरिएका सबै गतिविधिहरूलाई समेटेर हरेक वर्ष वार्षिक प्रगती प्रतिवेदन प्रकाशित गरिन्छ । सोही अनुसार आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सम्पन्न भएका गतिविधिहरू समेटेर यो वार्षिक प्रगती प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । यो वार्षिक प्रगती प्रतिवेदनबाट निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रको विषयमा जानकारी राख्न इच्छुक व्यक्ति वा संघसंस्थालाई थोरै समयमा एकखालको मोटामोटी सूचनाहरू प्राप्त गर्न सकिनेछ ।

अन्तमा, वार्षिक प्रगती प्रतिवेदनको लागि सम्पादित कामहरूको तथ्य, तथ्यांक र तस्वीर उपलब्ध गराउनु हुने निकुञ्ज कार्यालयका सम्पूर्ण सहकर्मी साथीहरूलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । यस्तैगरी, कभर डिजाइनिङ, पेज सेटिङ र अन्य प्राविधिक सहयोग गरेर वार्षिक प्रतिवेदनलाई किताबको रूपमा प्रकाशन योग्य बनाउने अरुण प्रेस खाँदवारी संखुवासभा समेतलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । धन्यवाद

भूमिराज उपाध्याय
वरिष्ठ संरक्षण अधिकृत

विषयसूची

१. पृष्ठभूमि	१
२. परिचय	२
२.१. मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	२
२.२. मध्यवर्ती क्षेत्र	२
३. निकुञ्ज घोषणाका विशेषताहरु	२
४. निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रका सिमाना	३
४.१. मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको सिमाना	३
४.२. मध्यवर्ती क्षेत्रको सिमाना रान हुँदै इडखु खोलासम्म ।	४
५. जैविक विविधता	४
५.१. संरक्षित वन्यजन्तु	५
६. निकुञ्जका प्रमुख आकर्षणहरु	७
६.१. मुख्य-मुख्य हिमशिखरहरु	७
६.२. प्रमुख धार्मिक स्थलहरु	७
६.३. पर्यटकीय स्थलहरु	७
६.४. प्रमुख नदीहरु	७
६.५. कुण्ड, ताल तथा पोखरीहरु	७
६.६. मुख्य-मुख्य छहरा तथा भरनाहरु	७
६.७. तातोपानीको मूलहरु	७
६.८. उपत्यकाहरु	७
६.९. मुख्य-मुख्य भञ्ज्याङ्गहरु	८
६.१०. गढीहरु	८
६.११. गुफाहरु	८
६.१२. हाल सञ्चालनमा रहेका पदमार्गहरु	८
७. सम्पादित विकास निर्माणसम्बन्धी कामहरु	८
७.१. मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयबाट सम्पादित केही मुख्य-मुख्य कार्यक्रमहरु	
७.१.१. अधुरो भवन निर्माण	८
७.१.२. रिटेनिङ्ग बाल निर्माण	८
७.१.३. बिबिध तालिम/गोष्ठी तथा अन्तरक्रिया	८
७.१.४. प्रचारप्रसार तथा संरक्षण मुलक अन्य कार्यक्रमहरु	९
७.१.५. चोरी शिकार नियन्त्रण स्वीप अपरेशन गस्ति	९
७.१.६. दिवस समारोह तथा बिबिध	९
७.१.७. स्वागत तथा बिदाई	१०
७.१.८. मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापन	१०
७.१.९. सामुदायिक वनको बिधान तथा कार्ययोजना नवीकरण	१०
७.२. मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिहरुबाट संचालन गरिएका कार्यक्रमहरु	११

द. पर्यटन , राजश्व तथा बेरुजु	११
द.१. पर्यटन प्रबर्द्धन	११
द.२. राजश्व आम्दानी	११
द.३. बेरुजु विवरण :	१२
अनुसूचीहरु:	
१. आ.व ०८०/०८१ को निकुञ्ज आयोजना अन्तरगतका कार्यक्रम तथा प्रगती विवरण	१३
२. आ.व ०८०/०८१ को मध्यवर्ती क्षेत्र तर्फको कार्यक्रम तथा प्रगती विवरण	१६
३. आ.व ०८०/०८१ वन्यजन्तुबाट भएको क्षति तथा राहात वितरण सम्बन्धि विवरण	१७
४. आ.व ०८०/०८१ पर्यटक विवरण	२९
५. आ.व ०८०/०८१ को जम्मा राजश्व विवरण	२९
६. आ.व ०८०/०८१ को पैदावारको विवरण	३०
७. मध्यवर्ती क्षेत्र सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको विवरण	३०
८. मध्यवर्ती उपभोक्ता समितिको विवरण	३५
९. निकुञ्ज कार्यालयको स्वीकृत दरबन्दी	३६
१०. निकुञ्ज कार्यालयको घरजग्गा विवरण	३७
११. मध्यवर्ती क्षेत्रमा सञ्चालित होमस्टेको विवरण	४०
१२. मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको क्षेत्र भित्र निर्माण भैरहेका/अध्ययनको त्रममा रहेका तथा प्रस्ताव भएका जलविद्युत आयोजनाको विवरण	४१
१३. निकुञ्ज कार्यालयमा हाल कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण	४६
१४. निकुञ्ज कार्यालयमा कार्यभार सम्हाल्ने कार्यालय प्रमुखज्यूहरु	४७
१५. सवारी साधनको विवरण	४८
१६. निकुञ्जको संगठनीक संरचना	४९
१७. राजपत्रहरु	५०
१८. विविध रेखाचित्रहरु	५३
१८.१ आर्थिक वर्ष अनुसार पर्यटक विवरण	५३
१८.२ आर्थिक वर्ष अनुसार राजश्व सम्बन्धि विवरण	५३
१८.३ आर्थिक वर्ष अनुसार राहत वितरण सम्बन्धि विवरण	५४
१८.४ महिना अनुसार कार्यालयको खर्च विवरण	५५
१९. निकुञ्ज क्षेत्रमा सञ्चालित होटलहरुको विवरण	५६
२०. मुद्धा सम्बन्धि विवरण	५९
२१ Report on Human-Wildlife Conflict in Makalu Barun National Park, Nepal (2078-2080 BS)	७१

मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र

१. पृष्ठभूमि

वि.सं. २०४० सालमा नेपाली र अमेरिकन वैज्ञानिकहरुको टोलीले मकालु वरुण क्षेत्रमा रुख भालूको अध्ययन गर्ने क्रममा उक्त क्षेत्र अनुपम भू-वनोट र अद्वितीय जैविक विविधताले भरिपूर्ण छ भन्ने खालको प्रारम्भिक जानकारी प्राप्त हुन आएको थियो । तत्पश्चात् वि.सं. २०४१ सालमा तत्कालीन नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठानका सदस्य डा. तीर्थबहादुर श्रेष्ठ समेतको टोलीले यसलाई संरक्षित क्षेत्रको रूपमा संरक्षण र विकसित गर्नुपर्छ भन्ने धारणा अगाडि सार्नु भएको थियो । अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा यसको बारेका प्रचारप्रसार गर्न र मान्यता प्राप्त गर्नको लागि वि.सं. २०४३ सालमा तत्कालीन उडल्याण्डस् माउन्टेन इन्स्टिच्यूटका अध्ययन टोलीद्वारा अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनमा मकालु वरुण क्षेत्रको संरक्षण गर्ने कार्ययोजना प्रस्तुत गरियो । फलस्वरूप तत्कालीन राष्ट्र नायक स्व. राजा वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवको प्रमुख आतिथ्यमा संखुवासभा जिल्लाको साबिकको हटिया गा.वि.स.को साल्दीमा क्षेत्रमा १० दिने गोष्ठीको आयोजना गरियो । उक्त गोष्ठीमा नेपालका उच्च ओहदाका कर्मचारीहरु, शिक्षाविदहरु र राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय जगत्मा ख्याती प्राप्त संरक्षणविदहरुको उपस्थिति थियो । यो गोष्ठी साल्दीमा गोष्ठीको नामले प्रख्यात छ । सो गोष्ठी पश्चात् वि.सं. २०४४ को अन्त्यतिर राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग र द माउन्टेन इन्स्टिच्यूटद्वारा मकालु वरुण संरक्षण क्षेत्र आयोजना सञ्चालन गर्न सहमति भयो । फलस्वरूप सो क्षेत्रको सर्वेक्षण गरी संरक्षणका कार्यक्रमहरु सिफारिस गर्न डा. तीर्थबहादुर श्रेष्ठको संयोजकत्वमा एक कार्यदल गठन भयो । मिति २०४५ साल भाद्र १३ गतेका दिन द माउन्टेन इन्स्टिच्यूटले १२ वर्षसम्म यस क्षेत्रको संरक्षण गर्न सहयोग गर्ने बारे राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग र द माउन्टेन इन्स्टिच्यूट बिचमा संझौता सम्पन्न भयो । कार्यदलले विभिन्न सर्वेक्षण तथा अध्ययन गरी ४ वटा प्रतिवेदनहरु (राष्ट्रिय निकुञ्ज व्यवस्थापन, सामुदायिक स्रोत व्यवस्थापन, पर्यटन विकास व्यवस्थापन र वैज्ञानिक अनुसन्धान) प्रकाशित गर्‍यो । यी प्रतिवेदनहरुको आधारमा मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा संरक्षण क्षेत्रको व्यवस्थापन योजनाको तयारी गरियो । स्थानीय जनतालाई संरक्षण र व्यवस्थापन कार्यमा सहभागी गराउने र उनीहरुको सामाजिक तथा आर्थिक विकासमा टेवा पुऱ्याउने उद्देश्यका साथ सो व्यवस्थापन योजना वि.सं.२०४६ सालमा नेपाल सरकारले स्वीकृत गरी मिति २०४६ साल मंसिर २ गते विधिवत् रूपमा मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा संरक्षण क्षेत्र घोषणा भयो । स्थानीय जनताको वन पैदावारको माँगलाई सहज आपूर्ति गर्ने प्रमुख उद्देश्यका साथ मिति २०५५ साल माघ २५ गते संरक्षण क्षेत्रलाई विधिवत् रूपमा मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रको रूपमा घोषणा भयो । पूर्वी हिमाली श्रृंखलामा रहेको विश्वको पाँचौ अग्लो हिमाल मकालु र यस क्षेत्रमा रहेको वरुण उपत्यका र वरुण खोलाको नामबाट यस राष्ट्रिय निकुञ्जको नामाकरण गरिएको हो । उचाइ र हावापानीको धेरै विविधता भएको मकालु वरुण क्षेत्र, वन, वनस्पति र वन्यजन्तुको दृष्टिकोणले संबृद्ध मानिन्छ । करिब २,३३० वर्ग कि.मि. क्षेत्रफल ओगटेको मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र बृहत्त सगरमाथा पर्यावरणको एउटा महत्वपूर्ण अंग हो ।

२. परिचय

२.१. मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज

- घोषणा वि. सं. २०४८।८।२ (सन् १९९१, नोवेम्बर १८)
- क्षेत्रफल १५०० व.कि.मि. (७२.५३% संखुवासभा, २४.४७% सोलुखुम्बु)
- औसत धरातलीय उचाइ १००० देखि ८,४६३ मिटर
- औसत वार्षिक वर्षा ४५७ देखि ४००० मिलिमिटर
- बायोक्लाइमेटिक जोन सब-ट्रपिकल, अल्पाइन र नैभल
- निर्देशाङ्क २८° १०' २६" उ. देखि ८५° ३३' ११" पू.
- विश्व संरक्षण संघको श्रेणी दोस्रो

२.२. मध्यवर्ती क्षेत्र

- घोषणा वि.सं. २०५५।१०।१५ (सन् १९९९, फेब्रुअरी ८)
- क्षेत्रफल ८३० व.कि.मि. (८३.५२% संखुवासभा, १६.४८% सोलुखुम्बु)
- विश्व संरक्षण संघको श्रेणी छैठौँ
- विस्तारित जिल्ला २ वटा (संखुवासभा र सोलुखुम्बु)
- गाउँपालिका ४ वटा (३ वटा संखुवासभा जिल्लामा-भोटखोला, मकालु र शिलिचोड तथा सोलुखुम्बु जिल्लामा-१, महाकुलुड)
- गाउँपालिकाहरुमा समावेश वडा १६ वटा (१३ वटा संखुवासभा र ३ वटा सोलुखुम्बु)
- मध्यवर्ती क्षेत्रमा रहेका घरधूरी ७९५७ वटा
- मध्यवर्ती क्षेत्रको जनसंख्या ३९,६९६ जना (१९३७१ महिला, २०३२५ पुरुष)
- मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति १२ वटा
- मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति १ वटा
- म.क्षे. सा. वन उपभोक्ता समूह ९५ वटा
- म.क्षे. सा. वनको क्षेत्रफल २५७१६.५ हेक्टर
- सामुदायिक होमस्टे ९ वटा
- होटेल, लज र चियापसल ७७ वटा
- इकोक्लव ५ वटा
- जलविद्युत आयोजनाहरु १४ वटा

३. निकुञ्ज घोषणाका विशेषताहरु

- राष्ट्रिय निकुञ्ज र संरक्षण क्षेत्रको द्वेध अवधारणासहित घोषणा भएको राष्ट्रिय निकुञ्ज
- विश्वको सबैभन्दा गहिरो अरुण उपत्यका (४३५ मि.) रहेको राष्ट्रिय निकुञ्ज
- विश्वको पाँचौँ अग्लो मकालु हिमाल (८,४६३ मि.) रहेको राष्ट्रिय निकुञ्ज
- रैथाने रूपमा भोटे लहरा (*Gnetum montanum*) पाउने राष्ट्रिय निकुञ्ज
- उपोष्ण देखि शितोष्ण क्षेत्रको पारिस्थितिकीय प्रणालीको प्रतिधित्व गर्ने राष्ट्रिय निकुञ्ज

- विश्व वन्यजन्तु कोष इन्टरनेशनलले पहिचान गरेको २०० इकोरिजन मध्ये “इस्टर्न हिमालयन इकोरिजन” को प्रतिनिधित्व गर्ने राष्ट्रिय निकुञ्ज
- भू-परिधि स्तरको संरक्षण अवधारणा अनुसार पवित्र हिमालय भू-परिधि, Sacred Himalaya Landscape-SHL अन्तर्गत केही वर्ष अगाडि कार्यक्रम लागू भएको निकुञ्ज
- “पवित्र हिमालय भूपरिधि” अन्तर्गत जैविक मार्गको रूपमा रहेको राष्ट्रिय निकुञ्ज
- भोटे, राई र शेर्पा जातिको धर्म संस्कृति जगेर्ना गर्दै आइरहेको राष्ट्रिय निकुञ्ज
- जनसहभागितामा आधारित जैविक विविधता संरक्षणको थालनी गरिएको राष्ट्रिय निकुञ्ज

४. निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रका सिमाना

४.१. मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको सिमाना

पूर्व:-

थोप्सी भञ्ज्याङ देखि शुरुभई ठूलो र सानो घुमठाकको श्रृङ्खलै श्रृङ्खला हुँदै हटिया गाउँको पश्चिममा पर्ने मिसेरेक र सेरेकको धारै धार भई सिमपुञ्ज गाउँको पश्चिमी किनारा हुँदै अरुण वरुणको दोभानसम्म ।

पश्चिम:-

पश्चिममा मादी खर्कको पश्चिम र उत्तर पश्चिम हुँदै पाँचपोखरी (मुनिलो सम्म, पाँचपोखरीबाट चेरम गाउँ देखि उत्तरपश्चिम इन्धु खोलासम्म, त्यहाँबाट उत्तर पश्चिम हुँदै लुक्ला माथि छतर्बु भञ्ज्याङसम्म, छतर्बुबाट कालो हिमाल र कुसुमखाङको शिखर हुँदै मन्जुखोलाको मुहानसम्म, त्यहाँबाट उत्तरतर्फ सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको पूर्वी सिमाना हुँदै फेताञ्चे हिमालसम्म ।

उत्तर:-

पेथाङसेवाट (जहाँ सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको उत्तर पूर्वी सिमाना टुङ्गिन्छ) पूर्वतर्फ नेपाल तिब्बत (चीनको स्वशासित क्षेत्र) बीचको अन्तर्राष्ट्रिय सिमानै सिमाना हुँदै पूर्व पोष्टी भञ्ज्याङ (४,३०० मि.) को पश्चिमपट्टीको उच्चभागसम्म ।

दक्षिण:-

अरुण वरुण दोभानबाट उत्तर पश्चिम हुँदै हिन्जुसम्म, हिन्जुबाट वरुण खोलाको जलाधार र वाङ र नेमुखोलाको जलाधारलाई छुट्याउने डाँडाको धारहुँदै नेमुखोलाको शिरसम्म, नेमुखोलाको शिरबाट लगातार दक्षिण पूर्वको डाँडाको धार पछ्याउँदै कासुवा खोलाको करिव २,००० मि. को उचाइसम्म, कासुवा खोलाबाट यसको पश्चिमी श्रृङ्खला हुँदै टासीगाउँको माथिको उच्च बिन्दुसम्म, त्यहाँबाट तलतिर भर्दै नुरुवा गाउँको उत्तरपट्टी डसुवा खोलासम्म, नुरुवा गाउँको माथिको उत्तरपट्टीको डाँडाको धारलाई पछ्याउँदै पताकारे डाँडासम्म र फेरी यो पताकारे डाँडाको शिरैशिर दक्षिणतर्फ माटे खोला (अपसुवा खोलाको शाखा खोला) को मुहानसम्म, त्यसपछि सिमाना फेरी माछेखोलालाई पछ्याउँदै अपसुवा खोलासम्म, त्यसपछि अपसुवा खोलैखोला उत्तरतर्फ दावादाक गाउँ नजिक २,००० मि. उचाइसम्म, त्यसपछि दावादाक र गोंथला गाउँदेखि उत्तरतर्फको डाँडाको श्रृङ्खलै श्रृङ्खला हुँदै साइसिम्मा (हलेङखर्क गाउँलाई भित्रपारी च्याङ्ग्रेडाँडा (लोडलुवा खोलाको जलाधार) सम्म, च्याङ्ग्रेबाट लगाताररूपले सिमारेखा याचम्खा र सिकिदिम गाउँदेखि उत्तरतर्फ रहेको खोरिया आवादीको सिरान हुँदै संखुवा खोलापारी धर्मशाला खर्कहुँदै केन्या खर्कको बतासेडाँडा (४,५०० मि.) सम्म, केन्या खर्कबाट पश्चिमतर्फ भर्ने डाँडाको धार पछ्याउँदै मुदीखर्क मुनीपट्टी पर्ने होङ्गु खोलासम्म ।

४.२. मध्यवर्ती क्षेत्रको सिमाना

उत्तर:-

मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको दक्षिणी सिमाना (अरुण वरुण दोभानदेखि उत्तर पश्चिमहुँदै हिन्जु सम्म, हिन्जुबाट वरुण खोलाको जलाधारलाई छुट्याउने डाँडाको धारहुँदै नेमुखोलाको शिरसम्म, नेमुखोलाको शिर देखि लगातार दक्षिण पूर्वको डाँडाको धार पछ्याउँदै कासुवा खोलाको करिब २,००० मि. को उचाइसम्म, कासुवा खोलाबाटको पश्चिमी श्रृङ्खलाहुँदै टासीगाउँको माथिको उच्च बिन्दुसम्म, त्यहाँबाट तलतिर भर्दै नुरुबु गाउँको उत्तरपट्टी डसुवाखोलासम्म, त्यसपछि नुरुबु गाउँको माथिको उत्तरपट्टीको डाँडाको धारलाई पछ्याउँदै पताकारे डाँडासम्म र फेरी यो पताकारे डाँडाको शिरैशिर दक्षिणतर्फ माछेखोला (अपसुवा देखि खोलाको शाखा खोला) को मुहानसम्म, त्यसपछि सिमाना फेरी माछेखोलालाई पछ्याउँदै अपसुवा खोलासम्म, त्यसपछि अपसुवा खोलैखोला उत्तरतर्फ हुँदै दावाताक गाउँ नजिक २,००० मि. सम्म, त्यसपछि दावाताक र गोंथला गाउँदेखि उत्तरतर्फको डाँडाको श्रृङ्खलै श्रृङ्खला हुँदै साइसिमा (हुलेडखर्क गाउँलाई बाहिर पारी च्याङ्गे डाँडा (खोडलुवा खोलाको जलाधार) सम्म, च्याङ्गेबाट लगातार रुपले सिमा रेखा याचम्खा र सिकदिम गाउँदेखि उत्तरतर्फ रहेको खोरीया आवादीको शिरानै शिरान हुँदै संखुवाखोला पारी धर्मशालाखर्क हुँदै केन्या खर्कको बतासे डाँडा (४,५०० मि.) सम्म, केन्या खर्कबाट पश्चिमतर्फ भर्ने डाँडाको धार पछ्याउँदै मुबीखर्क मुनीपट्टी पर्ने होडगु खोलासम्म ।

दक्षिण:-

संखुवा खोला र अरुण खोलाको दोभानबाट पश्चिमतर्फ साउने डाँडाको शिरैशिर बुकुर खोलाको (होडगु खोलाको शाखा) सिरानसम्म, त्यहाँबाट बुकुर खोलैखोला हुँदै होडगु र बुकुर खोलाको दोभान हुँदै दक्षिण तर्फ होडगु खोलैखोला हुँदै बुड गाउँको फेदीसम्म ।

पूर्व:-

अरुण खोलाको शिरबाट शुरुभई अरुण खोलैखोला हुँदै संखुवा खोला र अरुण खोलाको दोभानसम्म ।

पश्चिम:-

होडगु खोला (बुड गाउँको फेदी) बाट बुडगाउँको पश्चिमपट्टीको डाँडाको धारैधार हुँदै सुर्केला सम्म, सुर्केलाबाट चेरम गाउँको शिरान हुँदै इडखु खोलासम्म ।

५. जैविक विविधता

■ स्तनधारी	८८	प्रजाति
■ सरिसृप	४३	प्रजाति
■ पंक्षी	४३३	प्रजाति
■ माछा	७८	प्रजाति
■ पुतली	३१५	प्रजाति
■ उभयचर	१६	प्रजाति
■ वन	२७	प्रकार
■ फूल फुल्ने वनस्पति	३०७३	प्रकार
■ गुँरास	२५	

■ प्रकार		
■ सुनाखरी	१०७	प्रकार
■ औषधिजन्य जडिबुटी	८७	प्रकार
■ दुर्लभ तथा संकटापन्न वनस्पति	५६	प्रकार
■ बाँस	१९	प्रकार
■ डालेघाँस	८६	प्रकार

५.१. संरक्षित वन्यजन्तु

(क) स्तनधारी

■ हिउँ चितुवा	Snow leopard, <i>Uncia uncia</i>
■ ध्वाँसे चितुवा	Clouded leopard, <i>Neofelis nebulosa</i>
■ चरी बाघ	Leopard cat, <i>Felis bengalensis</i>
■ ब्वाँसो	Tibetan wolf, <i>Cuon lupus</i>
■ हाब्रे	Red panda, <i>Ailurus fulgens</i>
■ कस्तुरी मृग	Musk deer, <i>Moschus chrysogaster</i>
■ चिरु/अर्गाली	Tibetan antelope, <i>Pantholops hodgsonii</i>
■ पहरे बाँदर	Assamese monkey, <i>Macaca assamensis</i>
■ नायन	Great Tibetan sheep, <i>Ovis amon</i>
■ सालक	Chinese pangolin, <i>Manis crassicaudata</i>

(ख) पंक्षी

■ डाँफे	Himalayan Monal, <i>Lophophorus impejanus</i>
■ मुनाल	Satyr Tragopan, <i>Tragopan satyra</i>

(ग) अन्य वन्यजन्तु

■ चितुवा	Common leopard, <i>Panthera pardus</i>
■ रतुवा	Barking deer, <i>Panthera pardus</i>
■ बँदेल	Wild boar, <i>Panthera pardus</i>
■ हिमाली कालो भालू	Himalayan black bear, <i>Panthera pardus</i>
■ जंगली कुकुर	Wild dog, <i>Panthera pardus</i>
■ जंगली बिरालो	Jungle cat, <i>Panthera pardus</i>
■ बाँदर	Rhesus monkey, <i>Panthera pardus</i>
■ लँगुर बाँदर	Common langur, <i>Panthera pardus</i>
■ स्याल	Jackal, <i>Panthera pardus</i>
■ न्याउरीमूसो	Mongoose, <i>Panthera pardus</i>
■ मूसेखरायो	Pika, <i>Panthera pardus</i>
■ फ्याउमूसो	Common leopard, <i>Panthera pardus</i>

■ दुम्सी	Indian porcupine, <i>Panthera pardus</i>
■ मलसाप्रो	White-throated martin, <i>Panthera pardus</i>
■ ठूलो नीरबिरालो	Large Indian Civet, <i>Panthera pardus</i>
■ फ्याउरो	Red fox, <i>Vulpes Montana</i>
■ घर मूसो	House Rat, <i>Rattus rattus</i>
■ घोरल	Goral, <i>Naemorhedus goral</i>
■ थार	Himalayan Tahr, <i>Hemitragus jemlahicus</i>
■ धामिन सर्प	Rat snake, <i>Panthera pardus</i>
■ माउन्टेन पिट भाइपर	Mountain pit viper, <i>Panthera pardus</i>
■ लरवान	Snow Partridge, <i>Lerwa lerwa</i>
■ कालो तित्रा	Black Partridge, <i>Francolinus francolinus</i>
■ पिउरा	Hill Partridge, <i>Arborophila torqueola</i>
■ चिलिमे	Blood Pheasant, <i>Ithaginis cruentus</i>
■ लुइँचे	Red Junglefowl, <i>Gallus gallus</i>
■ कालिज	Kalij Pheasant, <i>Lophura leucomelanos</i>
■ काष्ठकूट	Fulvous-breasted Woodpecker, <i>Dendrocopos macei</i>
■ तामे लाहाँचे	Bay Woodpecker, <i>Blythipicus pyrrhotis</i>
■ थोप्ले ससिया	Speckled Piculet, <i>Picumnus innominatus</i>
■ न्याउली	Great Barbet, <i>Megalaima virens</i>
■ कुथुर्के	Blue-throated Barbet, <i>Megalaima asiatica</i>
■ फाप्पे चरा	Common Hoopoe, <i>Upupa epops</i>
■ ठेउवा	Indian Roller, <i>Coracias benghalensis</i>
■ सानो माटीकोरे	Common Kingfisher, <i>Alcedo atthis</i>
■ जुरे कोइली	Pied Cuckoo, <i>Clamator jacobinus</i>
■ कोइली	Asian Koel, <i>Eudynamys scolopacea</i>
■ डुन्दुल	Jungle Owlet, <i>Glaucidium radiatum</i>
■ हिमाली मलेवा	Snow Pigeon, <i>Columba leuconota</i>
■ कालो चील	Black Kite, <i>Milvus migrans</i>
■ बौडाइ	Common Kestrel, <i>Falco tinnunculus</i>
■ कल्यौडे	Blue Whistling Thrush, <i>Myophonus caeruleus</i>
■ जुडे गिद्धे	Lammergeier, <i>Gypaetus barbatus</i>
■ सुपर्ण महाचील	Golden Eagle, <i>Aquila chrysaetos</i>
■ जलेवा	Great Cormorant, <i>Phalacrocorax carbo</i>
■ चित्री	Winter Wren, <i>Troglodytes troglodytes</i>
■ चिचिल्कोटे	Great Tit, <i>Parus major</i>

■ जुरेली	Red-vented Bulbul, <i>Pycnonotus cafer</i>
■ काँडे भ्याकुर	Spiny Babbler, <i>Turdoides nipalensis</i>
■ सिबिया	Rufous Sibia, <i>Heterophasia capistrata</i>
■ हरित हिमसुधा	Fire-tailed Myzornis, <i>Myzornis pyrrhoura</i>
■ रुख भँगोरा	Tree Sparrow, <i>Passer montanus</i>
■ सेतो टिकटिके	White Wagtail, <i>Motacilla alba</i>
■ पहाडी चुइयाँ	Upland Pipit, <i>Anthus sylvanus</i>
■ हिमाली लेकचरी	Alpine Accentor, <i>Prunella collaris</i>
■ राजतितु	Great Rosefinch, <i>Carpodacus rubicilla</i>
■ लघु बगेडी	Little Bunting, <i>Emberiza pusilla</i>

६. निकुञ्जका प्रमुख आकर्षणहरू

६.१. मुख्य-मुख्य हिमशिखरहरू

मकालु हिमाल, मेरा पिक, बरुञ्चे हिमाल, चाम्लाङ हिमाल, पिक सेभेन हिमाल आदि ।

६.२. प्रमुख धार्मिक स्थलहरू

शिवधारा, वरुण दोभान, साईसिमा गुम्बा, पाँचपोखरी, ख्यामपालुङ गुफा, केन्या गौबित्ता, पाथीभरामा सरनगुम्बा, किमाथाँडुकामा टासीछोलिङ्ग गुम्बा, हटियामा सर्चुङ गुम्बा, तातोपानी मुहान हटिया, चेपुवामा याङ्गुटी गुम्बा, न्यूरिरि पोखारी शिवधाम (बाला-३), खुइसि धाम (शिसुवाखोला-६), हाडहोड चावा-पाथीभारा) सातकन्ये महाकाली (बाला-७), बौद्ध ख्याम्पालुङ्ग (बाला-६), १६०० सुर्के उपासिदेवी सुर्के साल्पा पोखरी (ताम्कू-५) आदि ।

६.३. पर्यटकीय स्थलहरू

मकालु क्षेत्र, मेरा क्षेत्र, साईसिमा, संखुवा उपत्यका, हुँड्गु उपत्यका, साल्दीमा भ्याली क्षेत्र आदि ।

६.४. प्रमुख नदीहरू

अरुण नदी, वरुण हिमनदी, इप्सुवा खोला, अप्सुवा खोला, संखुवा खोला, कासुवा खोला, होडगु खोला, ईडखु खोला आदि ।

६.५. कुण्ड, ताल तथा पोखरीहरू

पाँचपोखरी (सोलुखुम्बु), ठूलो पोखरी(मकालु), तातो छाँजु (हटिया), बन्दुके पोखरी (हटिया), काला पोखरी (बाला), एकले पोखरी, तीन पोखरी, न्यूरिरी पोखरी, खुइसी पोखरी (मकालु वरुण रा. नि. क्षेत्र) ।

६.६. मुख्य-मुख्य छहरा तथा भरनाहरू

शिवधारा (मकालु), वालिङ्ग किराँती भरना (मादीमूलखर्क), बाधा नदीको भरना, लौकुवा (मावादिन), ताङ्लेवा ।

६.७. तातोपानीको मूलहरू

अठार हटिया गाउँको छुपुसाङ्ग र चेपुवाको खुबुङ्गमा रहेको तातोपानीको मूल ।

६.८. उपत्यकाहरू

तल्लो वरुण उपत्यका, मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रभित्र पर्ने, जैविक विविधतायुक्त उपत्यका । साल्दिमा उपत्यका र हटिया उपत्यका साबिकको हटिया गा.वि.स.मा रहेको उपत्यका ।

६.९. मुख्य-मुख्य भञ्ज्याङ्गहरू

पोपटी भञ्ज्याङ्ग (४,२०० मि.), राङ्गला भञ्ज्याङ्ग (५,०६७ मि.), छिरनचोमा भञ्ज्याङ्ग (४,३८७ मि.), भाटभटेनी भञ्ज्याङ्ग (३,९०० मि.), मेरापिक भञ्ज्याङ्ग, ताङ्गला भञ्ज्याङ्ग आदि ।

६.१०. गढीहरू

हेदाङ्ना गढी (पाथीभरा), हाङ्गथुङ्ग गढी, सिद्धिपुर किराँत गढी (सिद्धकाली), याङ्तामा भग्नावशेष दरवार गढी (ताम्कु) आदि ।

६.११. गुफाहरू

ख्यामपालुङ्ग गुफा (याफु), शिव-पार्वती (शिवधारा), नागेश्वर गुफा (स्याबुन), खोरण्डे, माजागुम्बा, ठेसुम्बाला, नेमेण्डला, बुल्डाँडा गुफा (मकालु), पोप्टी/भञ्ज्याङ्ग, निलगुफा (ताम्कु), तोडग्राफु गुफा (निकुञ्ज क्षेत्रभित्र) आदि ।

६.१२. हाल सञ्चालनमा रहेका पदमार्गहरू

- (क) तुम्लिङ्गटार-खाँदबारी-नुम-सेदुवा-टाँसीगाँउ-खोङ्गमा-दोबाटो-याङ्लेखर्क-लाङ्माले-मकालु बेसक्याम्प
- (ख) बसन्तपुर-गुफापोखरी-सभापोखरी-मांसिमा-नुम-मकालु बेसक्याम्प
- (ग) तुम्लिङ्गटार-खाँदबारी-चिचिला-नुम-मकालु बेसक्याम्प-हटिया-चेपुवा-पाथीभरा-नुम-खाँदबारी
- (घ) तुम्लिङ्गटार-चेवावैशी-हेलुवावैशी-बुँधाबारे-बकाङ्ग-मेरापिक
- (ङ) तुम्लिङ्गटार-खाँदबारी-नुम-पाथीभरा-गोला-टुटिन-याङ्लेखक-मकालु बेसक्याम्प

७.सम्पादित विकास निर्माणसम्बन्धी कामहरू

७.१. मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयबाट सम्पादित केही मुख्य-मुख्य कार्यक्रमहरू

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना तर्फ ७,२३,५२,०००।० र मध्यवर्ती क्षेत्र तर्फको कार्यक्रम तर्फ १५,००,०००।० समेत गरेर अनिवार्य भुक्तानी गर्नुपर्ने दायित्व र अन्य विकास निर्माण कार्यका लागि संघीय सरकारबाट रु. ७,३८,५२,०००।० विनियोजित बजेट प्राप्त भएको थियो । यस आ.वमा सम्पादित मुख्य-मुख्य गतिविधिहरू तपसिलमा उल्लेख गरिएका छन् । उक्त कार्यक्रमहरूको विस्तृत प्रगति विवरण त्रमश अनुसुची १ र अनुसुची २ मा समावेश गरिएको छ ।

७.१.१. अधुरो भवन निर्माण

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको मुख्य कार्यालयमा रहेको कर्मचारीहरूको अधुरो आवास भवन निर्माण भएको थियो ।

७.१.२. रिटेनिड वाल निर्माण

वरिष्ठ संरक्षण अधिकृतको आवास क्षेत्रमा रहेको पर्खालमा भत्कन गई उक्त भवनलाई समेत क्षति पुग्ने देखिएकोले उक्त आवास सुरक्षाको लागि रिटेनिड वाल निर्माण गरिएको थियो ।

७.१.३. विविध तालिम/गोष्ठी तथा अन्तरक्रिया

आ.व ०८०/८१ मा निम्नानुसारको तालिम/गोष्ठी तथा अन्तरक्रियाको कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएको थियो ।

- सरोकारवालाहरूसँग संरक्षण सम्बन्धि अन्तरक्रिया गोष्ठी
- वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण ब्यूरो बैठक

७.१.४. प्रचारप्रसार तथा संरक्षण मुलक अन्य कार्यक्रमहरु

डहेलो नियन्त्रण, वन, वन्यजन्तु तथा जैविक विविधता संरक्षणसंबन्धी समसामयिक विषयमा नचेतनामूलक सन्देशहरु प्रसारण गर्ने गरि विभिन्न संचार माध्यमहरुबाट संरक्षण सम्बन्धि प्रचार गरिनुको साथै विभिन्न सन्देशमूलक प्रचार प्रसार सामाग्रिहरु, स्कुल शिक्षा कार्यक्रमको लागि संरक्षणमूलक पुस्तकहरु समेत प्रकासा गरिएको थियो । विद्यालय स्तरमा नै जैविक विविधता संरक्षण र यसको महत्व बारे जानकारी गराउने उदेश्यले विभिन्न स्कुलहरुमा ईको क्लव गठन गरि संरक्षण सम्बन्धि स्कुल शिक्षा कार्यक्रमहरु समेत सन्चालन गरिएको थियो ।

७.१.५. चोरी शिकार नियन्त्रण स्वीप अपरेशन गस्ति

यस निकुञ्जमा बेलाबेलामा विभिन्न घटनाहरु जस्तै वन डहेलो, खोरिया फाँडानी, वन क्षेत्र अतिक्रमण, चोरीसिकार, वन पैदावार चोरीतस्करी, छाडा चरिचरन जस्ता केही मानवीय समस्याहरु समेत हुने गरेले सो घटनालाई न्यूनीकरण गर्न समय समयमा निकुञ्ज क्षेत्रमा चोरी शिकार नियन्त्रणको लागि गस्ति कार्यक्रमहरु सन्चालन गरिदै आएको छ ।

- गस्ति कार्यक्रमहरु विशेष गरि ३ प्रकारले सन्चालन गरिदै आएको छ ।

१) निकुञ्ज कर्मचारीहरु मात्रको सहभागितामा सन्चालन गरिने ।

२) निकुञ्ज कर्मचारी तथा स्थानिय युवा, समुह समितिको पदाधिकारीहरु समेतको सहभागितामा सन्चालन गरिने ।

३) निकुञ्ज कर्मचारीहरु र नेपाली सेनाको संयुक्त रुपमा गस्ति सन्चालन गरिने ।

माथि उल्लेख गरिएको तिनै प्रकारको गस्तिहरु समय समयमा सन्चालन गरिदै आएको छ । निकुञ्ज कर्मचारीहरु मात्रको सहभागितामा सन्चालन गरिने गस्ति दैनिक रुपमा नै विभिन्न स्थानहरुमा सन्चालन गरिदै आएको छ ।

- समयबाधिको आधारमा गस्तिलाई निम्नानुसार विभाजन गरि सन्चालन गरिदै आएको छ ।

क) SRP (Short Range Patrolling) : बिहान गस्ति गरेर साँझ फर्कने

ख) MRP (Middle Range Patrolling) : बन्दोबस्तिको सामान सहित कम्तिमा ३ दिन सम्म लगातार गस्ति गरिने ।

ग) LRP (Long Range Patrolling) : बन्दोबस्तिको सामान सहित कम्तिमा ७ दिन सम्म लगातार गस्ति गरिने ।

७.१.६. दिवस समारोह तथा विविध

➤ राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको आयोजना तथा मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयको समन्वयमा संखुवासभा जिल्लाको खाँदवारीमा माननीय वन तथा वातावरण मन्त्री नवल किशोर साह सुडी ज्युको प्रमुख आतिथ्यतामा “संरक्षित क्षेत्रमा दिगो लगानी” भन्ने मुल नाराको साथ ४० औं वार्डेन सेमिनार तथा २० औं मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षज्युहरुको बैठक मिति २०८० चैत १९ गते देखि चैत २१ गते सम्म सन्चालन भएको थियो ।

➤ मिति २०८१ वैशाख १ गते देखि वैशाख ७ गते सम्म २९ औं वन्यजन्तु सप्ताह मनाईएको थियो । उक्त कार्यक्रममा यस निकुञ्ज कार्यालयको कार्यालय भवन/सेक्टर/पोष्टभवन आदि निर्माण गर्नको लागि निशुल्क जग्गा दान गर्नुहुने जग्गादाताहरुलाई सम्मान गरि प्रमाणपत्र बितरण समेत गरिएको थियो ।

७.१.७. स्वागत तथा बिदाई

स्वागत :

यस कार्यालयमा बरिष्ठ संरक्षण अधिकृत श्री भूमिराज उपाध्यायको स्वागत गरिएको थियो साथै लोक सेवा आयोगबाट सिफारिस भई आउनुभएका ९ जना सिनियर गेमस्काउटहरूलाई पनि स्वागत गरिएको थियो ।

बिदाई :

बरिष्ठ संरक्षण अधिकृत श्री रामदेव चौधरी ज्युको सरुवा भएको हुँदा उहाँको बिदाई गरिएको थियो ।

७.१.८. मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापन

मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जमा वन्यजन्तुको संख्या दिनानुदिन बृद्धि हुनु, निकुञ्जको वरिपरि र कोर क्षेत्रमा समेत गाउँबस्ती र कृषिभूमि हुनु इत्यादि कारणले गर्दा खासगरेर हिमाली कालो भालू र चितुवाले मानवीय क्षति र पशुधनको क्षति गर्ने गरेका छन् । पछिल्लो समयमा हिमाली कालो भालू र चितुवाको आक्रमण बढ्दो क्रममा रहेको देखिन्छ । यस आर्थिक वर्षमा संखुवासभा र सोलुखुम्बु जिल्लामा गरि मानव वन्यजन्तु दोन्दका २६३ वटा घटनाहरूमा ५१,९०,९००।० राहत रकम वितरण गरिएको थियो जसमा मानविय घाईते को घटना १२ वटा, मानिसको मृत्यु २ वटा, पशुधन क्षति ४५ वटा र अन्नवालीको क्षतिको घटना २०४ वटा रहेको थियो । २०७९/८० मा रु. १४,८१,५००।० मात्र वितरण गरिएको मा यस आवमा राहात वितरण रकम भण्डै २५० प्रतिशतले बृद्धि भएको देखिन्छ । यसै सन्दर्भमा निकुञ्ज कार्यालयबाट Human-Wildlife Conflict in Makalu Barun National Park, Nepal (2078-2080 BS) विषयमा एउटा अध्ययन समेत गरिएको थियो । उक्त अध्ययन प्रतिवेदन समेत यसै प्रगति प्रतिवेदनको अन्तमा राखिएको छ । साथै वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको राहत वितरण सम्बन्धि विस्तृत विवरण **अनुसूची ३** मा दिइएको छ ।

मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको एकल संरक्षणको चुनौती नभएर राष्ट्रव्यापी रूपमा अभै विश्वव्यापी रूपमा साझा चुनौतीको रूपमा देखिएको छ । यसको दिगो व्यवस्थापनका लागि स्थानीय स्तरमा निकुञ्ज कार्यालय, निकुञ्जमा तैनाथ नेपाली सेना, मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति, उपभोक्ता समिति/समूह, स्थानीय तह, प्रदेश सरकार, नागरिक समाजका अगुवाहरू, सञ्चारकर्मीहरू सबैले आ-आफ्नो स्थानबाट सकारात्मक एवम् रचनात्मक सहयोग गर्नुपर्ने देखिन्छ । साथै, नेपाल सरकारले वन्यजन्तुबाट पीडित परिवारलाई राहत रकम वितरण मार्फत् मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापन गर्ने नीतिगत व्यवस्था गरेको छ ।

७.१.९. सामुदायिक वनको विधान तथा कार्ययोजना नवीकरण

यस आवमा तपसिल बमोजिमको १० वटा मध्यवर्ती सामुदायिक वन समूहको विधान तथा कार्ययोजना नवीकरण गरि सम्बन्धित मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गर्ने कार्य गरिएको थियो ।

तपसिल

- १) बालाँडखा मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह
- २) बुकुरचोड मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह
- ३) छोकाड मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह

- ४) मिश्रित मिलन मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह
- ५) साल्पा पोखरी मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह
- ६) सयपत्रि मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह
- ७) सिंहदेवि मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह
- ८) सुम्निमा मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह
- ९) तितेखोला मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह
- १०) याम्दाङ मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह

७.२. मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिहरुबाट संचालन गरिएका कार्यक्रमहरु

आ.व. २०८०/८१ को लागि मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रतर्फ प्राकृतिक स्रोत व्यवस्थापन तथा सामुदायिक विकासका लागि मूलतः पाँच वटा शीर्षकहरुमा कूल रु. १५,००,०००।० बजेट विनियोजन भएको थियो । उक्त शीर्षकहरु निम्नानुसार राखिएको छ । उक्त कार्यक्रमहरुको विस्तृत विवरण अनुसूचि २ मा समावेस गरिएको छ ।

- (१) संरक्षण कार्यक्रम (३०%)
- (२) सामुदायिक विकास कार्यक्रम (३०%)
- (३) आयआर्जन तथा सीप विकास कार्यक्रम (२०%)
- (४) संरक्षण शिक्षा कार्यक्रम (१०%)
- ५) प्रशासनिक खर्च(१०%)

८. पर्यटन , राजश्व तथा बेरुजु

८.१. पर्यटन प्रवर्द्धन

मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज पूर्वी नेपालको पर्यटन प्रवर्द्धनको केन्द्र (Hub) को रुपमा परिचित भएता पनि गत वर्ष कोभिड-१९ को महामारीको कारण आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरु कमै मात्रामा भ्रमण गरेको देखिन्छ । तर आ.व. २०८०/८१ मा भने जनजिवन सामान्य भए पश्चात २४०१ जना पर्यटकहरुबाट निकुञ्ज अवलोकन गर्न आएको देखिन्छ । कुल पर्यटक विवरण अनुसूची ४ मा दिईएको छ ।

८.२. राजश्व आम्दानी

मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयको प्रमुख जिम्मेवारी जैविक विविधता संरक्षण गर्नु नै हो । यसको अतिरिक्त पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन मार्फत् राजश्व आम्दानी गरेर स्थानीय स्तरमा रोजगार सिर्जना गर्नु निकुञ्जको अर्को उद्देश्य पनि हो । यसका लागि निकुञ्ज कार्यालयबाट निकुञ्ज प्रवेश शुल्क, वन पैदावार निकासी शुल्क, पथ प्रदर्शक शुल्क, हेलिकप्टर अवतरण शुल्क, बेरुजु फछ्योर्ट, न्यायिक दण्ड जरिवाना, अन्य प्रशासनिक शुल्क जस्ता विविध शीर्षकहरुमा नियम कानून बमोजिम राजश्व संकलन हुने गर्दछ । त्यस्तैगरी, आ.व. २०७९/८० मा रु. ४९,३८,१७६।० र आ.व. २०८०/८१ मा रु. ६३४६८७२ राजश्व संकलन भएको छ । यो दुवै आर्थिक वर्षहरुमा संकलन भएका राजश्व रकमलाई तुलना गर्दा पछिल्लो आ.व.मा झण्डै २९ % ले राजश्व संकलनमा वृद्धि भएको छ । कुल राजश्व विवरण अनुसूचि ५ मा दिईएको छ ।

द.३. बेरुजु विवरण :

आ.व ०८०/०८१ सम्ममा यस कार्यालयको नाममा रहेको बेरुजु विवरण तपसिल बमोजिम रहेको छ ।

तपसिल :

विवरण	बाँकी बेरुजु रकम	आ.व ०८०/०८१ मा फछ्रोँट
असुलउपर गर्नुपर्ने	१५,५१,०००।०	
प्रमाण कागजात पेश गर्नुपर्ने	११,४८,०००।०	
अनियमित देखिएको	१,४६,५१,०००।०	
अन्य पेशकी बाँकी	२९,५०,०००।०	
कुल फछ्रोँट हुन बाँकी बेरुजु	२,०३,००,०००।०	

अनुसुचीहरु:

१. आ.व ०८०/०८१ को निकुञ्ज आयोजना अन्तरगतका कार्यक्रम तथा प्रगती विवरण
२. आ.व ०८०/०८१ को मध्यवर्ती क्षेत्र तर्फको कार्यक्रम तथा प्रगती विवरण
३. आ.व ०८०/०८१ वन्यजन्तुबाट भएको क्षति तथा राहात वितरण सम्बन्धि विवरण
४. आ.व ०८०/०८१ पर्यटक विवरण
५. आ.व ०८०/०८१ को जम्मा राजश्व विवरण
६. आ.व ०८०/०८१ को पैदावारको विवरण
७. मध्यवर्ती क्षेत्र सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको विवरण
८. मध्यवर्ती उपभोक्ता समितिको विवरण
९. निकुञ्ज कार्यालयको स्वीकृत दरबन्दी
१०. निकुञ्ज कार्यालयको घरजग्गा विवरण
११. मध्यवर्ती क्षेत्रमा सञ्चालित होमस्टेको विवरण
१२. मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको क्षेत्र भित्र निर्माण भैरहेका/अध्ययनको त्रममा रहेका तथा प्रस्ताव भएका जलविद्युत आयोजनाको विवरण
१३. निकुञ्ज कार्यालयमा हाल कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण
१४. निकुञ्ज कार्यालयमा कार्यभार सम्हाल्ने कार्यालय प्रमुखज्यूहरु
१५. सवारी साधनको विवरण
१६. निकुञ्जको संगठनीक संरचना
१७. राजपत्रहरु
१८. विविध रेखाचित्रहरु
- १८.१ आर्थिक वर्ष अनुसार पर्यटक विवरण
- १८.२ आर्थिक वर्ष अनुसार राजश्व सम्बन्धि विवरण
- १८.३ आर्थिक वर्ष अनुसार राहत वितरण सम्बन्धि विवरण
- १८.४ महिना अनुसार कार्यालयको खर्च विवरण
१९. निकुञ्ज क्षेत्रमा सञ्चालित होटलहरुको विवरण
२०. मुद्धा सम्बन्धि विवरण
२१. Report on Human-Wildlife Conflict in Makalu Barun National Park, Nepal (2078-2080 BS)

२.७.५.४६	ईको क्लव संचालन सहयोग	२२५२२	वटा	४.०	०.१४	१.०	४.०	०.१४	१.०
२.७.२१.६	अतिक्रमण नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन	२२५२२	हेक्टर	५.०	०.१४	१.०	४.०	०.११	०.८
२.७.२१.७	बरामद वन पैदावार व्यवस्थापन	२२५२२	पटक	२.०	०.०७	०.५	१.०	०.०३	०.२५
२.७.२१.८	आखेटोपहार व्यवस्थापन	२२५२२	पटक	१.०	०.०७	०.५	१.०	०.०७	०.५
२.७.२१.१०	चोरी शिकार नियन्त्रण स्विप अपरेसन	२२५२२	पटक	४.०	०.२८	२.०	३.०	०.२१	१.५
२.७.२१.११	चोरी शिकार नियन्त्रणका लागि युवा परिचालन	२२५२२	पटक	४.०	०.१४	१.०	३.०	०.०९	०.७५
२.७.२१.१७	पर्यटकिय क्षेत्रको फोहोर मैला व्यवस्थापन (सरसफाई)	२२५२२	पटक	४.०	०.१४	१.०	३.०	०.०९	०.७५
२.७.२१.२८०	वन डढेलो व्यवस्थापन	२२५२२	प्याकेज	१.०	०.६५	४.७	०.०	०.०	३.०
२.७.२१.२८१	टुहुरा तथा समस्याग्रस्त वन्यजन्तु उद्धार तथा व्यवस्थापन	२२५२२	महिना	१२.०	०.१७	१.२	९.०	०.१२	०.९
२.७.२१.२५२	सुराकी व्यवस्थापन	२२५२२	पटक	१२.०	०.२५	१.८	९.०	०.१८	१.३५
२.७.२५.१८	वन्यजन्तुवाट टुहुरा बनाइएका वालवालिकालाइ छात्रवृति	२२५२२	जना	१०.०	०.१४	१.०	०.०	०.०	०.०
२.७.२५.१७	मुद्दा अनुसन्धान तथा तहकिकात	२२५२२	पटक	१२.०	०.३३	२.४	९.०	०.२४	१.८
२.७.२७.५	संरक्षित क्षेत्रभित्र लाग्ने मेला व्यवस्थापन	२२५२९	पटक	१.०	०.०७	०.५	१.०	०.०७	०.५
२.७.२७.६	वन्यजन्तु समाह (१-७ वैशाख)	२२५२९	पटक	१.०	०.१५	१.०९	०.०	०.०	०.०
७.२.८.१	वन्यजन्तुबाट हुने क्षतिको राहत सहयोग	२७२१२	निरन्तर	१.०	२.७६	२०.०	१.०	२.७६	१५.०
				०	०	०	०	०	०
				०	०	०	०	०	०
				०	०	०	०	०	०
				०	०	०	०	०	०

अनुसूची-२ आ.व ०८०/०८१ को मध्यवर्ती क्षेत्र तर्फको कार्यक्रम तथा प्रगती बिबरण

क्र. स.	कार्यक्रम / कार्यक्रम	इकाई	बार्षिक लक्ष्य			सन्चालन गर्ने निकाय/ मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति	बजेट रकम रु	कैफियत
			परिमाण	भार	बजेट			
1	नियमित गस्ती कार्यक्रम	पटक	4	8	1.2	माडतेवा मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति	३००००	कार्यक्रम नगरेको
						बुडु मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति	३००००	
						निकुञ्ज कार्यालय	३००००	
						अरुण बरुण मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति	३००००	
2	मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व सर्भे	पटक	१	५.३३	०.८	निकुञ्ज कार्यालय	८००००	
3	नर्सरी ब्यबस्थापन तथा संचालन	वटा	1	16.7	2.5	निकुञ्ज कार्यालय	१०००००	
						पाथिभरा मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति	१५००००	
4	सार्वजनिक शौचालय निर्माण	वटा	1	23.3	3.5	पुखुवादोभान उपभोक्ता समिति	१५००००	
						अरुण बरुण मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति	२०००००	
5	गोरेटो बाटो निर्माण/मर्मत	कि.मि	२	६.६७	१	बुडु मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति	१०००००	
6	सीप विकास तथा आय आर्जन तालिम	पटक	2	20	3	वाला मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति	१५००००	
						चेपुवा मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति	१५००००	कार्यक्रम नगरेको
7	संरक्षण सम्बन्धी स्कूल/विद्यालय कार्यक्रम	पटक	3	5	0.8	माडतेवा मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति	२५०००	कार्यक्रम नगरेको
						चेपुवा मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति	२५०००	
						सेदुवा मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति	२५०००	
8	होडिंग बोर्ड तथा साइन बोर्ड /सूचना बोर्ड निर्माण	वटा	5	5	0.8	छेस्काम मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति	४५०००	
						सेदुवा मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति	३००००	
9	प्रशासनिक खर्च (१०%)	पटक	४	१०	१.५	निकुञ्ज कार्यालय	१५००००	
				०,००	००		००००००	

अनुसूची-३. आ.व. २०८०-०८१ वन्यजन्तुबाट क्षति तथा राहत वितरण सम्बन्धी विवरण

सि. न	निवेदन दर्ता मिति	दर्ता नं	पिडितको नाम	जिल्ला	पिडितको ठेगाना	जग्गाको विवरण कि.नं.	पिडितको ना.प्र.नं.	उपभोक्ता समितिको नाम	वन्यजन्तुको नाम	क्षतिको विवरण	राहत समितिको मूल्यांकन (रु)	उपलब्ध रकम (रु)	राहत समितिको मूल्यांकन (रु)	उपलब्ध रकम (रु)
१	२०८०।४.१०	१	डिल्लीराम राइ	सोलुखुम्बु	महाकुलुङ गा पा -३	६२९		छेस्काम	चितुवा	भेडापाठा- १	१०,०००	५,०००	५,०००	५,०००
२	२०८०।४.२६	२	जलकला कुलुङ	सोलुखुम्बु	महाकुलुङ गा पा -३	२८६	११-०२-७८-००११२	छेस्काम	चितुवा	बाखा ४	४६,०००	२०,०००	२०,०००	२०,०००
३	२०८०।४.१०	३	ईन्द्रकुमार कुलुङ	सोलुखुम्बु	महाकुलुङ गा पा -४	६२८	१११००४/८६	छेस्काम	चितुवा	जर्सीगाइ १	५०,०००	३०,०००	३०,०००	३०,०००
४	२०८०।४.२६	४	राम बहादुर राइ	सखुवासभा	मकालु गा पा -२	६२२	१०३०१५/७०	सेदुवा	हिमाली कालो भालु	शख्त घाइते	३७५,०००	३७०,०००	३७०,०००	३७०,०००
५	२०८०।४.२६	५	हर्क बहादुर राइ	सोलुखुम्बु	महाकुलुङ गा पा -३	७५१	१७२५	छेस्काम	चितुवा	भेडा ९	९०,०००	५४,०००	५४,०००	५४,०००
६	२०८०।४।३०	६	नौतनराज पराजुली	सखुवासभा	मकालु २	१२२३	१०३०१५/१०८	पाथीभरा	चितुवा	बाखा २ बोका २ पाठा १	३९९,०००	२५,०००	२५,०००	२५,०००
७	२०८०।४।३१	७	हिरालाल राई	सखुवासभा	मकालु २	६९६	१६२१	सेदुवा	भालु	मकै ४२० केजी	२४,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००
८	२०८०।४।३१	८	अम्बर बहादुर राई	सखुवासभा	मकालु २	३६१	५७	सेदुवा	भालु	मकै ७० केजी	४,०००	२,१००	२,१००	२,१००
९	२०८०।४।३१	९	नर बहादुर चुवान	सखुवासभा	मकालु २	१२४०२ १२३७	९८९९/१५	सेदुवा	भालु	मकै ७००	४०,०००	१०,०००	१०,०००	१०,०००
१०	२०८०।४।३१	१०	डक्वर बहादुर गुरूङ	सखुवासभा	मकालु २	६५९	१३१०२३१	सेदुवा	भालु	मकै ७०	४,०००	२,१००	२,१००	२,१००
११	२०८०।४।३१	११	बुद्धिमान राई	सखुवासभा	मकालु २	६५९	१५४१	सेदुवा	भालु	मकै १७५	१०,०००	५,२५०	५,२५०	५,२५०
१२	२०८०।४।३१	१२	कृष्णबहादुर राई	सखुवासभा	मकालु २	६०० र ६०२	२९९-८०८७	सेदुवा	भालु	मकै २८०	१६,०००	८,४००	८,४००	८,४००
१३	२०८०।४।३१	१३	नर बहादुर राइ	सखुवासभा	मकालु २	८८१	१८३५	सेदुवा	भालु	मकै २८०	१६,०००	८,४००	८,४००	८,४००
१४	२०८०।४।३१	१४	जिवन कुमार राइ	सखुवासभा	मकालु २	१८८३ र १८८४	११०४०३	सेदुवा	भालु	मकै २८०	१६,०००	८,४००	८,४००	८,४००

१५	२०८०१४३१	१५	तुलाराम गुरुड	सखुवासभा	मकालु २	६१३	७३०/६७४६	सेदुवा	भालु	२०८०१४१०	मकै २१०	१२,०००	६३००	६३००
१६	२०८०१४३१	१६	शेर बहादुर विष्ट	सखुवासभा	मकालु २	५८२	१६१६	सेदुवा	भालु	२०८०१४१५	मकै २८०	१६,०००	८४००	८४००
१७	२०८०१४३१	१७	राम बहादुर राइ	सखुवासभा	मकालु २	६२२	१०-३०-१५-७०	सेदुवा	भालु	२०८०१४१४	मकै ३५०	२०,०००	१००००	१००००
१८	२०८०१४१६	१८	नरेन्द्र बहादुर राइ	सखुवासभा	मकालु २	६२३	१८३१	सेदुवा	भालु	२०८०१५.१६	मकै ३८०	२०,०००	१००००	१००००
१९	२०८०१४३१	१९	गणेश ब पराजुली	सखुवासभा	मकालु २	५३	५०९४०	सेदुवा	भालु	२०८०१४१६	मकै २१०	१२०००	६३००	६३००
२०	२०८०१४३१	२०	भक्त ब राइ	सखुवासभा	मकालु २	१३८७	१६१०	सेदुवा	भालु	२०८०१४१६	मकै १७५	१००००	५२५०	५२५०
२१	२०८०१४३१	२१	बिप्लव राइ	सखुवासभा	मकालु २	१२०२	१०१०१५/१२३	सेदुवा	भालु	२०८०१४१०४	मकै ७०	४,०००	२,१००	२,१००
२२	२०८०१४३१	२२	कृष्ण ब धिमिरे	सखुवासभा	मकालु २	५६३	७८८	सेदुवा	बादर	२०८०१४१६	मकै ४२०	२४०००	१००००	१००००
२३	२०८०१४३१	२३	सुनिल प्रसाद राइ	सखुवासभा	मकालु २	१४९ र १५०	२२५५/१४२	सेदुवा	भालु	२०८०१४१७	मकै ३५०	२००००	१००००	१००००
२४	२०८०१४३१	२४	राधामाया राई	सखुवासभा	मकालु २	१४७४	१००/१०९३	सेदुवा	भालु	२०८०१४१५	मकै २८०	१६०००	८४००	८४००
२५	२०८०१६.१	२५	पेम्वा ओडछु शेर्पा	सोलुखुम्बु	महाकुलुड १	१५०	३८०/०६४/३/२५	बुङ	भालु	२०८०१५३०	भृत्यु	१००००००	१००००००	९७६६००
२६	२०८०१६.०९	२६	जसधन राई	सोलुखुम्बु	महाकुलुड २	६३०	४१४६७-६०८	बुङ	भालु	२०८०१६१०९	भृत्यु	१००००००	१००००००	१००००००
२७	२०८०१५.३१	२७	पुर्णधन राई	सोलुखुम्बु	महाकुलुड २	२३७०	४९४२-१२८	बुङ	भालु	२०९०१५१०१	शख्त घाइते	२०००००	१९०५००	५००००
२८	२०८०१६.१३	२८	प्रेम बहादुर गुरुड	सखुवासभा	भोटखोला ४	३६०	७९११/२९	अरुण बरुण	भालु	२०९०१५१३	मकै ५००	२०००००	१२५०००	१२५०००
२९	२०८०१४.१३	२९	राजमान राइ	सखुवासभा	भोटखोला ४	३६०	१०-०१-७४-०२४४३	अरुण बरुण	भालु	२०९०१४१३	शख्त घाइते	२०००००	१७०५००	१६३०००
												□ □ □ □ □	□ □ □ □ □	□ □ □ □ □
३०	२०८०१४३१	३०	चिम्मी माया राइ	सखुवासभा	मकालु २	६८५	१५०७	सेदुवा	भालु	२०८०१४१५	मकै ४२०	२४,०००	५०००	
३१	२०८०□□□□	□□	□□□□□□□□	सखुवासभा	मकालु २	३२४	□□□□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□	□□□□□	
३२	२०८०□□□□	□□	□□□□□□□□□□	सखुवासभा	□□□□□□□□	३०२	□□□□	अरुण बरुण	□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□□□	□□□□□	□□□□□	
३३	२०८०□□□□	□□	□□□□□□□□□□	सखुवासभा	□□□□□□□□	८४९	□□□□□□□□□□	अरुण बरुण	□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□□□	□□□□□	□□□□□	

३४	२०८०१४३१			सखुवासभा	मकालु	८३५		पाथीभरा					
३५	२०८०१०५१४	३५	विजय लामा	सखुवासभा	भोटखोला ३	६११	१०१०१८/१०	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०५१२३	मकै ५०	१५०००	५०००
३६	२०८०१०५१२	३६	नेसुम भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ३	१२४७	१०-११-७५-०००५८	अरुण वरुण	भालु		मकै ६५	१९५००	६८००
३७	२०८०१०६१३	३७	छिरि फिन्जो भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ३	११००	१२१०/२०४२१	अरुण वरुण	चितुवा		वाखा ८	६००००	४५०००
३८	२०८०१०५११०	३८	डुङ्गा भोटे	सखुवासभा	भोटखोला २	१६०	१०३०१९-७८	चेपुवा	चितुवा		गाभिना माउ वाखा ६ खसि २	६८०००	५६०००
३९	२०८०१०५१२५	३९	ओङ्गु भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ३	६९२	१०३०१८/३७७	अरुण वरुण	भालु		मकै ६०	१८०००	६३००
४०	२०८०१०५१२५	४०	नाक्पा भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४	३९६	८८५/३६८००	अरुण वरुण	भालु		मकै ६०	२४०००	६३००
४१	२०८०१०५१२६	४१	मकर वहादुर गुरुङ	सखुवासभा	भोटखोला ४	१११६	१३५८	अरुण वरुण	भालु		मकै ६५	२४८००	६८००
४२	२०८०१०५१२७	४२	निमा छेदर भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४	१५८५	१०३०१८/५३	अरुणवरुण	भालु		मकै ८७ पाथी	३४८००	९१३५
४३	२०८०१०६१०२	४३	छिरिङ लम् भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४	१०६२	१०३०१८/१२२	अरुणवरुण	भालु		मकै ६० पाथी	२४०००	६३००
४४	२०८०१०६१०२	४४	छिदेन भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४	३१४	१४४१	अरुणवरुण	भालु	२०८०१०६१०१	मकै २२० केजी	२२०००	६६००
४५	२०८०१०६१०४	४५	सुम्बा भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४	४०	१०१०१८/६७	अरुणवरुण	भालु	२०८०१०६१०१	मकै २०० केजी	२००००	६०००
४६	२०८०१०६१०२	४६	रिदर भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४	१४५७	१०३०१८/८२	अरुणवरुण	भालु	२०८०१०५१३१	मकै २०४ केजी	२०४००	६१२०
४७	२०८०१०७१२२	४७	कर्मा भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४	४०१	१०१८/२४१	अरुणवरुण	चितुवा	२०८०१०६१२८	माउ वाखा ३ खसि ३	४५०००	३१०००
४८	२०८०१०७१२२	४८	ब्यामजुङ भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४	९०	१०३०१८/१०५	अरुणवरुण	चितुवा	२०८०१०६१२९	माउ वाखा १३	९१०००	
४९	२०८०१०७१२	४९	छिबे भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४	१०६१	१०३२/१३९७	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१२४	मकै १३१	५२,०००	१००००
५०	२०८०१०७१२२	५०	रिदर भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४	१४५७	१०३०१८/८२	अरुण वरुण	चितुवा	२०८०१०६१२५	खसि १	१३,०००	७०००
५१	२०८०१०८१०४	५१	छेरुक मुनाङ भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४	१४०	१०१०१८/२१९	अरुण वरुण	चितुवा	२०८०१०७१०	माउ वाखा ११	११०,०००	६६०००
५२	२०८०१०६१०४	५२	लेण्डुक भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४	६८	५२१-३५-३६८	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१०१	मकै ५४४	२१,६००	१००००
५३	२०८०१०५१०८	५३	किन्साङ भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४	६३८	१०३०१८-२८४	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०४१०६	मकै ४० पाथी	३२०००	४२००
५४	२०८०१०६१०४	५४	डाङफुदा भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४	१८६०	१०-०१-७८-००११४	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१०१	मकै ६० पाथी	२४०००	६३००
५५	२०८०१०६१०२	५५	किवु भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४	१३०६	२९९२	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०५१३१	मकै २१० केजि	२०८००	६३००
५६	२०८०१०५११२	५६	गुमिक भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४	९२	१०७६	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०५११०	मकै ३० पाथी	२४,०००	३१५०
५७	२०८०१०६१२२	५७	गुमिक भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४	४५	१०७६	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६११९	मकै ११३ पाथी	४५२००	१००००
५८	२०८०१०६११६	५८	हस्त वहादुर राई	सखुवासभा	भोटखोला ४	७७३	१०३०२८-१७२	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६११३	मकै ३५ पाथी	१४,०००	३६७५
५९	२०८०१०६११४	५९	वम वहादुर गुरुङ	सखुवासभा	भोटखोला ४	२४८	१४४५-७१८	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०५१२९	मकै ५० पाथी	२०,०००	५२५०

६०	२०८०१०६१०७	६०	इचोप भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	२२३	५३९	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१०३	मकै ६०० पाथी	२४०,०००	१००००
६१	२०८०१०६१०७	६१	कर्मा भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	६४	३०१८-१४१	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१०३	मकै ६५ पाथी	२६,०००	६८२५
६२	२०८०१०६१०७	६२	छिन्दुम भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	२१६	९११	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१०१	मकै ९५ पाथी	३८,०००	९९७५
६३	२०८०१०६१०८	६३	गम्बिरे खालिङ राई	संबुवासभा	भोटखोला ४	६८३	१७३-६८९	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१०३	मकै ६० पाथी	२४,०००	६३००
६४	२०८०१०६१०९	६४	तेम्सुम भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	७६४	१०३०१८/२६१	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१०३	मकै ३०० पाथी	१२०,०००	१००००
६५	२०८०१०६१०९	६५	पेक्मा भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	१०९५	१०३०१८/११८	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१०१	मकै ५१	२०४००	५३२०
६६	२०८०१०६१२९	६६	पिम्बा भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	७३७	१०३०१८/५७	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१२८	मकै ५९	२३,६००	६१९५
६७	२०८०१०५११८	६७	कृष्णमाया राई	संबुवासभा	भोटखोला ४	८४९	३१७-२९,२४१	अरुण वरुण	चितुवा	२०८०१०४१२२	गाभिना माउ वाखा ३ वटा	२७,०००	१८०००
६८	२०८०१०५१२७	६८	छिन्दुम भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	३०२	९११	अरुण वरुण	चितुवा	२०८०१०५१०२	माउ वाखा १ गाभिनी वाखा २	२७०००	१८०००
६९	२०८०१०६१०७	६९	नुर्पु भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	६३६	७१३/१४१४	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१०३	मकै ५४० पाथी	२१६,०००	१००००
७०	२०८०१०६१०९	७०	छेजा भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	२९१	७५३१-५३	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१०८	मकै १०० पाथी	४०,०००	८०००
७१	२०८०१०६११०	७१	छेजा भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	७५३२७५ ८	४८/४३	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१०४	मकै २००	८०,०००	१००००
७२	२०८०१०६१०७	७२	देले भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	२८१	१०३०१८-२२४	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१०३	मकै ८०	३२,०००	८४००
७३	२०८०१०६१११	७३	तम्बा छिरिङ भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	२३	१०८९	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६११०	मकै ६५	२६,०००	६८२५
७४	२०८०१०६११२	७४	चेप्ने भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	६२९	७५३२/५५	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१०७	मकै १५०	६०,०००	१००००
७५	२०८०१०६११०	७५	थुवा भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	६२१	४७१३/७५४	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१०६	मकै २१५	८६,०००	१००००
७६	२०८०१०६११९	७६	डुच्यु भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	९०१	१४१५-४२	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६,०८	मकै ६०	२४,०००	६३००
७७	२०८०१०६१२७	७७	छिरिङ फिन्जो भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	७४४	१०३०१८/३६६	अरुण वरुण	चितुवा	२०८०१०६१०८	माउ वाखा २ खसि १	४४,०००	२००००
७८	२०८०१०६१३०	७८	छिरिङ फिन्जो भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	२२९	१०३०१८/३६६	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१देखी २९	मकै ९०	३६,०००	९४५०
७९	२०८०१०७१०२	७९	च्याना भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	१५८४	१४४१	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१२३	मकै ४८	१९,२००	५०४०
८०	२०८०१०६११८	८०	सुयं बहादुर राई	संबुवासभा	भोटखोला ४	८४६	९३०	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६११९	मकै ४५	१८,०००	४७२५
८१	२०८०१०६१०७	८१	छिरि सोनेन भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	५४	१२७६४-२७	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१०४	मकै ७०	२८,०००	७३५०
८२	२०८०१०७१०२	८२	थानाङ भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	७३९	१०४२	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१२३	मकै १४०	५६,०००	१००००
८३	२०८०१०६१३०	८३	छिरिङ भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	६६५,३९	१०-०१-७५- ०२४६९	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१०३	मकै १५०	६०,०००	१००००
८४	२०८०१०६११९	८४	दावा जेनजेन भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	७९०९१५, ४८०७,	६६-२०७८/५४	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१११५	मकै २४०	९६,०००	१००००
८५	२०८०१०७१०२	८५	रिजे नुर्पु भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	१४७	५१९-१४१८	अरुण वरुण	भालु	२०८०१०६१२२	मकै ५०	२०,०००	५०००

८६	२०८०१०६।२६	८६	डेवि भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	१७३६	११०६	अरुण वरुण	चितुवा	२०८०१०६।२१	माउ बाखा २ खसि २	३४,०००	२८०००	
८७	२०८०१०६।२६	८७	रिन्जे भोटे	संबुवासभा	भोटखोला ४	१०५२	१००१-७६-००९०	अरुण वरुण	चितुवा	२०८०१०६।१५	माउ बाखा ३	२४,०००	१८०००	
८८	२०८०१०६।१०	८८	जान बहादुर राई	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	१५२३	३३६९/१०४२	बुड	भालु	२०८०१०५।२३	मकै ३६०	१०,०००	१००००	
८९	२०८०१०६।०८	८९	धनकुविर राई	सोलुखम्बु	महाकुलुड २	१४४१	३२८५/३८५	बुड	भालु	२०८०१०५।०८	मकै ३००	१०,०००	१००००	
९०	२०८०१०८।०७	९०	बुद्धि मान राई	सोलुखम्बु	महाकुलुड २	१४१२	६५२	बुड	चितुवा	२०८०१०७।२९	संगुर १	२५,०००	५०००	
९१	२०८०१०७।०१	९१	दुति शंकर राई	सोलुखम्बु	महाकुलुड ३	४४	२६७०/५७७	छेस्काम	भालु	२०८०१०५।	मकै ९०	१०,०००	२५००	
९२	२०८०१०८।०१	९२	मंगल बहादुर राई	सोलुखम्बु	महाकुलुड ३	६९०	२७८४/१२६९	छेस्काम	चितुवा	२०८०१०८।०१	माउ भेडा १ बोका १	२०,०००	२५००	
९३	२०८०१०७।१४	९३	सेन मनि राई	सोलुखम्बु	महाकुलुड ३	११५९	१७३६/६८६	छेस्काम	भालु	२०८०१०७।१४	मकै ३६०	१६,०००	२५००	
९४	२०८०१०८।०१	९४	चतुर कुलुड	सोलुखम्बु	महाकुलुड ३	१५०३	११-०२-७७-००२३८	छेस्काम	चितुवा	२०८०१०७।२९	माउ बाखा ३ खसि २	७०,०००	३२०००	
९५	२०८०१०६।२५	९५	कितेम्वा शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुड ३	१९५१	३४०१/३८७	छेस्काम	भालु	२०८०१०६।	मकै १५०	१२,०००	२५००	
९६	२०८०१०६।२५	९६	इन्द्र कुमारी कुलुड	सोलुखम्बु	महाकुलुड ३	८३९१७५	११५००४/२२८	छेस्काम	भालु	२०८०१०५।	मकै १००	८,०००	२५००	
९७	२०८०१०६।०९	९७	डिमा शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुड ३	८९५	१५०/४५३२	छेस्काम	भालु	२०८०१०५।०९	मकै १००	२५,०००	३०००	
९८	२०८०१०५।२७	९८	काण्डु शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	२०५	१३-०२-७४/०७०९	बुड	भालु	२०८०१०५।२७	मकै २४०.	१९,२००	६४००	
९९	२०८०१०६।०८	९९	पासाड लमु शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	६४१	१५२९/१५२९	बुड	भालु	२०८०१०६।०८	मकै ३००	२४,०००	९०००	
१००	२०८०१०६।०७	१००	फुर्वा ओड्डु शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	८६	७६८५/२१७	बुड	भालु	२०८०१०६।०७	मकै ३००	२४,०००	९०००	
१०१	२०८०१०६।०८	१०१	मिडमा शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	१६०	११३००७/३१८	बुड	भालु	२०८०१०६।०८	मकै ४८०	३८,४००	१००००	
१०२	२०८०१०६।०८	१०२	दागोम्बु शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	९५	६५-६८८०-१८९५	बुड	भालु	२०८०१०६।०८	मकै ३००	२४,०००	९०००	
१०३	२०८०१०६।०८	१०३	दादिकी शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	१४३	१४९८/१५०४	बुड	भालु	२०८०१०५।२४	मकै ३००	२४,०००	९०००	
१०४	२०८०१०६।०८	१०४	दोर्जा शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	५५७	४४६३/१२४	बुड	भालु	२०८०१०६।०८	मकै ३००	२४,०००	९०००	
१०५	२०८०१०६।०७	१०५	चाहर सि राई	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	१२७५	४२५९/१०३२	बुड	भालु	२०८०१०६।०७	मकै २४०.	१९,२००	६२०००	
१०६	२०८०१०६।१०	१०६	सुखमान राई	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	१६०८	३४९८/१२४६	बुड	भालु	२०८०१०६।०५	मकै ३६०	२८,८००	९२०००	
१०७	२०८०१०५।१४	१०७	दिल कुमार राई	सोलुखम्बु	महाकुलुड २	२३४९	३१३४	बुड	भालु	२०८०१०५।०५	मकै २४०	१९,२००	६१००	
१०८	२०८०१०५।२४	१०८	जाड्डु शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	१२८	५१/१४०३/९३९	बुड	भालु	२०८०१०५।२३	मकै ४८०	३८,४००	१००००	
१०९	२०८०१०६।१०	१०९	सुख माया राई	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	१४६२	५४५१/१४६	बुड	भालु	२०८०१०६।१०	मकै ३००	२४,०००	९०००	

११०	२०८०१०६१०९	११०	दाइदी शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	५१८	१४३२८/१०६	बुड	भालु	२०८०१०६१०९	मकै ३००	२४,०००	९०००	
१११	२०८०१०६१०६	१११	रामकुमारी राई	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	१२४२	११३००७/३५६	बुड	भालु	२०८०१०६१०६	मकै ३००	२४,०००	९०००	
११२	२०८०१०६१२२	११२	शोभा मनि कुलुड	सोलुखम्बु	महाकुलुड ३	३८७ र १२६६	११३००४/३४३	छेस्काम	बाँदर	२०८०१०६१२०	मकै ६०	१५,०००	२५००	
११३	२०८०१०६१०८	११३	राम धनि राई	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	७८५	११३००७/५१९	बुड	भालु	२०८०१०६१०८	मकै २४०	१९,२००	७०००	
११४	२०८०१०६१२२	११४	नदि राम राई	सोलुखम्बु	महाकुलुड ३	१२६९ र १२४७	२७४७/८१८	छेस्काम	बाँदर	२०८०१०६१२२	मकै ३००	१८,७५०	२५००	
११५	२०८०१०६११६	११५	उत्र कुमार कुलुड	सोलुखम्बु	महाकुलुड २	७४६	५२१७/८८६	बुड	भालु	२०८०१०६१११	मकै १६५	१३,२००	४९००	
११६	२०८०१०६११८	११६	पासाड दोर्जि शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	३३	२३६८/१५२५	बुड	भालु	२०८०१०६११८	मकै ३६०	२८,८००	९०००	
११७	२०८०१०६११८	११७	लाक्पा गेलु शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	६२०	७७१४-२९३७- १०७२	बुड	भालु	२०८०१०६११८	मकै ३६०	२८,८००	९०००	
११८	२०८०१०६१२२	११८	हिरा सन्ध कुलुड	सोलुखम्बु	महाकुलुड ३	१६६३	११३००४/४४९	बुड	बाँदर	२०८०१०६१२२	मकै ४०	१०,०००	२५००	
११९	२०८०१०६१०८	११९	कृष्ण बहादुर राई	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	१३६८	३७२४/४१५	बुड	भालु	२०८०१०६१०८	मकै ४८०	१००००	१००००	
१२०	२०८०१०६१०८	१२०	रिपुटी शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	५२५	८३६१/९६१	बुड	भालु	२०८०१०६१०८	मकै ३६०	१००००	९०००	
१२१	२०८०१०६११०	१२१	लिला शंकर कुलुड	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	१६२९	११३००७/४७७	बुड	भालु	२०८०१०६१०८	मकै १२००	१००००	९०००	
१२२	२०८०१०५१२६	१२२	किमा शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	७८	१४३५/१३७७	बुड	भालु	२०८०१०५१२५	मकै १८	१००००	५२००	
१२३	२०८०१०६११०	१२३	मौलि धन राई	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	१५५१२ १०१८	४५१/१२/२५	बुड	भालु	२०८०१०६११०	मकै १२००	१००००	१००००	
१२४	२०८०१०६१०८	१२४	डिम पासाड शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	८	३९२/०६६/२/ २८	बुड	भालु	२०८०१०६१०८	मकै ३६०	१००००	९०००	
१२५	२०८०१०६१०७	१२५	पुर्ण प्रसाद राई	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	५४	१४६०/१०६८	बुड	भालु	२०८०१०६१०७	मकै ४८०	१००००	१००००	
१२६	२०८०१०६१०८	१२६	फुर डिमा शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	६२८	८६७२/१०६१	बुड	भालु	२०८०१०६११०	मकै ६००	१००००	१००००	
१२७	२०८०१०५१०९	१२७	पूर्णधन राई	सोलुखम्बु	महाकुलुड २	२३७०	४९४२-१२८	बुड	भालु	२०८०१०५१०९	राँगा १ बटा	४००००	३००००	
१२८	२०८०१०६११०	१२८	गंग बहादुर राई	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	१३१४	११-०१-७१- ०१३१७	बुड	भालु	२०८०१०६११०	मकै ४८०	१००००	१००००	
१२९	२०८०१०६१०७	१२९	किपुटी शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	११३८	१११००८/२७	बुड	भालु	२०८०१०६१०७	मकै ३६०	१००००	९०००	
१३०	२०८०१०६१०७	१३०	दिपमा कुलुड	सोलुखम्बु	महाकुलुड १	१४७५	१३-०७४- ००३८४	बुड	भालु	२०८०१०६१०७	मकै ४२०	१००००	१००००	

१३१	२०८०१०६१०९	१३१	लाक्मा नुवुं शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुङ १	६३	१७१४/४४	बुङ	भालु	२०८०१०६१०९	मकै १८०	१००००	५२००	
१३२	२०८०१०६१०७	१३२	जित कुमारी राई	सोलुखम्बु	महाकुलुङ १	१२६५	१११००७/१९९	बुङ	भालु	२०८०१०६१०७	मकै ३००	१००००	९०००	
१३३	२०८०१०६१०७	१३३	धनकुविर राई	सोलुखम्बु	महाकुलुङ १	१४६	३२८५/३८५	बुङ	भालु	२०८०१०६१०७	मकै २४०	१००००	७०००	
१३४	२०८०१०६१०८	१३४	वाङ्लु शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुङ १	१०१	३३४२/९६०	बुङ	भालु	२०८०१०६१०८	मकै ४८०	१००००	१००००	
१३५	२०८०१०६१०८	१३५	दोर्जि शेर्पा	सोलुखम्बु	महाकुलुङ १	५९८	१३७५	बुङ	भालु	२०८०१०६१०८	मकै ३६०	१००००	९०००	
१३६	२०८०१०६१२१	१३६	भिम कुमार राई	सोलुखम्बु	महाकुलुङ ३	१४३२	१४२६/२०	छेस्काम	बाँदर	२०८०१०५१२१	मकै ८०	५०००	२५००	
१३७	२०८०१०६१०७	१३७	अंसामान राई	सोलुखम्बु	महाकुलुङ १	११५४	१०७३-२६९२-१२७५	बुङ	भालु	२०८०१०६१०७	मकै ४८०	१००००	१००००	
१३८	२०८११०३१२२	१३८	लक्ष्मण राई	संखुवासभा	सिलिचोड २	११३	१७८/१२०३९८	वाला	चितुवा	२०८११२१२७	खसी १ माउ २ पाठा १	४००००	१७०००	17000
१३९	२०८०१०८१६	१३९	मंग बहादुर राई	संखुवासभा	सिलिचोड २	२६४	१०४१	वाला	चितुवा	२०८०१७०५	खसी २ माउ २ पाठा ४	८००००	२९००००	०
१४०	२०८०१११०	१४०	चेष्टलाल राइ	संखुवासभा	मकालु ३	४६९	७७२	पाथीभरा	चितुवा	२०८०११०५	खसी २ माउ १ पाठा २	३५५००	२५०००	
१४१	२०८०११११९	१४१	जोमा भोटेनी	संखुवासभा	भोटखाला ३	१११७	८८०	अरुणवरुण	चितुवा	२०८०११०२१	माउ ३ बोका ६	७२०००	४००००	
१४२	२०८०१०५१२२	१४२	रत बहादुर राई	संखुवासभा	मकालु २	४५४२४६०	१६३४	सेदुवा	भालु	२०८०१०४११४	०	२००००	५०००	
१४३	२०८०१८१२३	१४३	लाक्मा शेर्पा	संखुवासभा	मकालु ३	११५	८६९४/५०	पाथीभरा	भालु	२०८०१७०१२०	खसी १ माउवाखा ३	३९,०००	२५०००	
१४४	२०८०१८११६	१४४	निमा तेम्बा शेर्पा	संखुवासभा	मकालु ४	१२५	१०३०१५/३	पाथीभरा	भालु	२०८०१७०१२१	भोडामाउ ४ थुम्बा २ पाठा २	७९,९००	५००००	
१४५	२०८०१९१०२	१४५	छिरिङ शेर्पा	संखुवासभा	भोटखोला १	११७	१०-१-७१-०१-१७९९	किमाथाका	चितुवा	२०८०१०८१२९	चौरी २	७०,०००	४०,०००	०
१४६	२०८०१६१२३	१४६	डातेम्बा शेर्पा	संखुवासभा	भोटखोला ३	१८०	९६	अरुण वरुण	चितुवा	२०८०१०६१२२	माउवाखा २	२००००	१२०००	
१४७	२०८०११०२४	१४७	कृष्ण बहादुर राई	संखुवासभा	मकालु २	६२६	०	पाथीभरा	चितुवा	२०८०१०९१२३	माउवाखा ६	४०१००	३५०००	
१४८	२०८०११०१०४	१४८	गोम बहादुर राई	सोलुखम्बु	महाकुलुङ	१८४१	४७१	छेस्काम	चितुवा	२०८०१११०२	पाठापाठी २ माउ १	१८०००	१००००	
१४९	२०८०११२१०५	१४९	छिरिङ दोर्जी शेर्पा	संखुवासभा	सिलिचोड ५	३९७	१२८५/५२६०	पुखुवादीभान	चितुवा	२०८०११२१४	याक	घघघघघघ	२५०००	
१५०	२०८०११२३०	१५०	टेक बहादुर कुलुङ	सोलुखम्बु	महाकुलुङ १	९५९	११३००७/१४६	बुङ	चितुवा	२०८०१११२९	बोका १ बाखामाउ ३	६२०००	२४०००	
१५१	२०८०११०३०	१५१	नविन गुरुङ	संखुवासभा	भोटखोला ४	८२५	१००१/६०-००४८५	अरुणवरुण	चितुवा	२०८०११०१७	माउवाखा ६ पाठा ६ खसी ३ पाठी २	१६००००	९३०००	

१५२	२०८०१०१२६	१५२	नविन गुरुड	सखुवासभा	भोटखोला ४	८२५	१००१/६०-००४८६	अरुणवरुण	चितुवा	२०८०१०१२५	माउवाखा ५ खसी ४	९००००	४४०००	
१५३	२०८०१०१२७	१५३	नविन गुरुड	सखुवासभा	भोटखोला ४	८२५	१००१/६०-००४८७	अरुणवरुण	वाँदर	२०८०१०१२६	अलेची ६००	७५००००	१००००	
१५४	२०८०११११६	१५४	छिरि सोनेन भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४	४४	१२७६४-२७	अरुणवरुण	चितुवा	२०८०११११४	माउवाखा २ बोका १ पाठी १	४००००	२००००	
१५५	२०८०१०११५	१५५	उत्तरमान राइ	सखुवासभा	भोटखोला ५	१३१३	१०१०१७-७०	अरुणवरुण	चितुवा	२०८०१०११५	माउवाखा १	१००००	६०००	
१५६	२०८१०२१२४	१५६	टेक बहादुर राइ	सखुवासभा	सिलचिोड ३	२३७०	२१५८/५५	ताम्कु	चितुवा	२०८१०२११७	भेडामाउ ५ खसी ४ थुम्बा २	२६००००	७७०००	
१५७	२०८०१६.१६	१५७	आश बहादुर राइ	सखुवासभा	सिलचिोड ५	३०	८०३/६०७४७	पुखुवादे भान	भालु	२०८०१५१/२२	मकै २८०	३०००	३०००	
१५८	२०८०१६.१६	१५८	बल बहादुर राइ	सखुवासभा	सिलचिोड ५	१११		पुखुवादे भान	भालु	२०८०१६१/७	मकै २११	२५००	२५००	
१५९	२०८०१६.१६	१५९	तिर्थ बहादुर राइ	सखुवासभा	सिलचिोड ५	७६	१३२४/३०६८३	पुखुवादे भान	भालु	२०८०१५११५	मकै १७५	२५००	२५००	
१६०	२०८०१६.१६	१६०	रिखी बहादुर राइ	सखुवासभा	सिलचिोड ५	१४५/१६१	१३१८/१३२९६	पुखुवादे भान	भालु	२०८०१५.१९	मकै २१०	३०००	३०००	
१६१	२०८०१६.१६	१६१	दुति बहादुर राइ	सखुवासभा	सिलचिोड ५	१७१ २१०८	१६६२	पुखुवादे भान	भालु	२०८०१५.२०	मकै २८०	३०००	३०००	
१६२	२०८०१६.१६	१६२	टाशी फुटी शेपु	सखुवासभा	सिलचिोड ५	४४५	१२६०३/३६६०	पुखुवादे भान	भालु	२०८०१६.०९	मकै २८१	३०००	३०००	
१६३	२०८०१६.१६	१६३	अचम बहादुर राइ	सखुवासभा	सिलचिोड ५	२४१	१४८६/३७७४७	पुखुवादे भान	भालु	२०८०१५.१९	मकै १४०	२५००	२५००	
१६४	२०८०१६.१६	१६४	पोक्चीमाया राइ	सखुवासभा	सिलचिोड ५	५३६	७९३	पुखुवादे भान	भालु	२०८०१५.२५	मकै १४०	२५००	२५००	
१६५	२०८०१६.१६	१६५	निजनमाया राइ	सखुवासभा	सिलचिोड ५	१३५	१०१४/४१३	पुखुवादे भान	भालु	२०८०१५.२८	मकै ३५०	३५००	३५००	
१६६	२०८०१६.१६	१६६	छिरिड दोर्ची शेर्पा	सखुवासभा	सिलचिोड ५	३५५	१२८५/५२६०	पुखुवादे भान	भालु	२०८०१५.१३	मकै २१०	२५००	२५००	
१६७	२०८०१६.१६	१६७	फुर्तेम्बा शेर्पा	सखुवासभा	सिलचिोड ५	२७६	६६०	पुखुवादे भान	भालु	२०८०१५.१४	मकै २८०	३५००	३५००	
१६८	२०८०१६.१६	१६८	मिडमा शेर्पा	सखुवासभा	सिलचिोड ५	५२४	१२८/९००९	पुखुवादे भान	भालु	२०८०१५.१५	मकै १४५	२५००	२५००	

१६९	२०८०।६.१६	१६९	पेम नुर्वु शेर्पा	सखुवासभा	सिलचिोड ५	४२९	१३११/१८२५४	पुखुवादे भान	भालु	२०८०।५.३०	मकै २१०	३५००	३५००
१७०	२०८०।६.१६	१७०	गगा बहादुर राइ	सखुवासभा	सिलचिोड ५	१९	११२३९१	पुखुवादे भान	भालु	२०८०।५.२३	मकै २८०	३०००	३०००
१७१	२०८०।६.१६	१७१	पेम नुर्वु शेर्पा	सखुवासभा	सिलचिोड ५			पुखुवादे भान	भालु	२०८०।६.०५	मकै २४०	३०००	३०००
१७२	२०८०।६.१६	१७२	डिमा तेम्बा शेर्पा	सखुवासभा	सिलचिोड ५	३५४	७४८/४३३७७	पुखुवादे भान	भालु	२०८०।५.१३	मकै २८०	३०००	३०००
१७३	२०८०।६.१६	१७३	मिड तेन्जी शेर्पा	सखुवासभा	सिलचिोड ५	३८२	९९५२/२३८१	पुखुवादे भान	भालु	२०८०।६।०८	मकै ३५०	३०००	३०००
१७४	२०८०।५।१३	१७४	थामी शुख राइ	सोलुखुम्बु	महाकुलुङ २	६९०/६९५	११३००७/३५१	बुङ	भालु	२०८०।४।२९	मकै १२०	२५००	२५००
१७५	२०८०।५।०८	१७५	केश कुमारी राइ	सोलुखुम्बु	महाकुलुङ २	२४४६	१०६२	बुङ	भालु	२०८०।४।१८	मकै २००	२५००	२५००
१७६	२०८०।४.१५	१७६	शान्ति मनी राइ	सोलुखुम्बु	महाकुलुङ २	६२	११३००७	बुङ	भालु	२०८०।४।०२	बयस्क गोरु १	२००००	२००००
१७७	२०८०।५।३०	१७७	जाडबु शेर्पा	सोलुखुम्बु	महाकुलुङ ३	१२८	५१/१४०३	बुङ	भालु	२०८०।५।२३	मकै ४८०	३५००	३५००
१७८	२०८०।०६.१७	१७८	राम कुमारी राइ	सोलुखुम्बु	महाकुलुङ ३	१२४२	११३०७७			२०८०।६।०६	मकै २८०	३०००	३०००
१७९	२०८०।६.१०	१७९	डिक कुविर राइ	सोलुखुम्बु	महाकुलुङ ३	११८९	४६५			२०८०।५।१२	मकै १८०	२५००	२५००
१८०	२०८०।५।१	१८०	भोखिलधनी राइ	सोलुखुम्बु	महाकुलुङ २	९०५	११-०१-७४-०१७३६			२०८०।५।१३	मकै २१०	२५००	२५००
१८१	२०८०।६.३०	१८१	नदिराम राइ	सोलुखुम्बु	महाकुलुङ ३	१०१७	८२५/२९०	छेस्काम		२०८०।५।२०	मकै २००	२५००	२५००
१८२	२०८०।६.२०	१८२	शोभामनी कुलुङ	सोलुखुम्बु	महाकुलुङ ३	२८७/१२६६	११३००४	छेस्काम		२०८०।५।२१	मकै २०१	१५०००	२५००
१८३	२०८०।६.२२	१८३	हिरासन्च कुलुङ	सोलुखुम्बु	महाकुलुङ ३	१३००४	१६६३	छेस्काम		२०८०।५।२०	मकै २०२	१००००	२५००
१८४	२०८०।६.१४	१८४	डिमा शेर्पा	सोलुखुम्बु	महाकुलुङ ३	८९५		छेस्काम		२०८०।५.१९	मकै ३००	१००००	३०००
१८५	२०८०।६.१०	१८५	कितेम्बा शेर्पा	सोलुखुम्बु	महाकुलुङ ३	३४०१	१९५१	छेस्काम		२०८०।५.२०	मकै २००	१००००	२५००

१८६	२०८०।७।१६	१८६	इन्द्र कुमारी कुलुड	सोलुखुम्बु	महाकुलुड ३	११३०४	८३/११७५	छेस्काम		२०८०।५.१६	मकै २०१	८०००	२५००
१८७	२०८०।८.२९	१८७	चतुर कुलुड राइ	सोलुखुम्बु	महाकुलुड ३	१५०३	११-०२-७७-००२३८	छेस्काम	चितुवा	२०८०।७.२९	बाखा ३ खसी २	७००००	५०००
१८८	२०८०।९.१	१८८	मडगल बहादुर राइ	सोलुखुम्बु	महाकुलुड ३	६९०	११२६	छेस्काम		२०८०।८.१	भेडा २	२००००	२५००
१८९	२०८०।५।२९	१८९	सेनमनी राइ	सोलुखुम्बु	महाकुलुड ३	११५९		छेस्काम		२०८०।५.१९	मकै २०१		२५००
१९०	२०८०।६.२२	१९०	दुति शकर राइ	सोलुखुम्बु	महाकुलुड ३	४४	३०५	छेस्काम		२०८०।६.१	मकै २००		२५००
१९१	२०८०।०६।०३	१९१	पञ्च ब राइ	सखुवासभा	मकालु-२	608-1924	6209-68	सेदुवा	भालु	२०८०।५।१०	मकै □ □ □	३५००	३५००
१९२	07/15/2080	१९२	लाक्पा खाण्डु शेर्पा	सखुवासभा	मकालु -२	472,606	20050	सेदुवा	भालु	06/24/2080	मकै ६००	२५००	२५००
१९३	07/15/2080	१९३	तेन्जीन शेर्पा	सखुवासभा	मकालु- २	6,466	14685-78	सेदुवा	भालु	06/28/2080	मकै ५२०	4000	4000
१९४	07/15/2080	१९४	नुर्बु शेर्पा	सखुवासभा	मकालु- २	678	103015-448	सेदुवा	भालु	06/29/2080	मकै २५०	4000	4000
१९५	07/15/2080	१९५	लाक्पा डिकी शेर्पा	सखुवासभा	मकालु -२	497,498,955	1999	सेदुवा	भालु	07/06/2080	मकै ५२०	3500	3500
१९६	07/15/2080	१९६	फुर्वा गेम्जु शेर्पा	सखुवासभा	मकालु -२	1,775	12557	सेदुवा	भालु	06/29/2080	मकै ६५०	4000	4000
१९७	07/15/2080	१९७	रिञ्जीन शेर्पा	सखुवासभा	मकालु- २	358	1875	सेदुवा	भालु	07/05/2080	मकै ८००	5000	5000
१९८	07/15/2080	१९८	निडबुटी शेर्पा	सखुवासभा	मकालु- २	7,111	2003	सेदुवा	भालु	06/28/2080	मकै ९२०	5000	5000
१९९	07/15/2080	१९९	फुर्तेम्बा शेर्पा	सखुवासभा	मकालु -२	562	14/4233	सेदुवा	भालु	07/02/2080	मकै ५४०	5000	5000
२००	07/15/2080	२००	कामी शेर्पा	सखुवासभा	मकालु -२	723	2081	सेदुवा	भालु	07/04/2080	मकै ८००	4000	4000
२०१	07/15/2080	२०१	पेम्बा रिञ्जीन शेर्पा	सखुवासभा	मकालु- २	494	1939	सेदुवा	भालु	07/06/2080	मकै ५३०	5000	5000
२०२	07/15/2080	२०२	दावा दोर्ची शेर्पा	सखुवासभा	मकालु- २	372	1621	सेदुवा	भालु	06/28/2080	मकै ६५०	4000	4000
२०३	07/15/2080	२०३	पेम्बा गेल्जेन शेर्पा	सखुवासभा	मकालु -२	४६८	1923	सेदुवा	भालु	06/30/2080	मकै ८००	5000	5000
२०४	07/15/2080	२०४	पेम्बा लक्क् शेर्पा	सखुवासभा	मकालु- २	544,	1812	सेदुवा	भालु	07/02/2080	मकै ७००	5000	5000

२० ५	07/15/2080	२०५	नुर्वु शेर्पा	सखुवासभा	मकालु -२	1,502	1413-36670	सेदुवा	भालु	06/25/2080	मकै ४५०	5000	5000
२०६	07/15/2080	२०६	पेन्की शेर्पा	सखुवासभा	मकालु -२	360	1866	सेदुवा	भालु	07/01/2080	मकै ३००	4000	4000
२० ७	07/15/2080	२०७	छेके शेर्पा	सखुवासभा	मकालु -२	357	646	सेदुवा	भालु	07/05/2080	मकै ४५०	3500	3500
२०८	07/15/2080	२०८	ओङ्गेल शेर्पा	सखुवासभा	मकालु- २	1,575	14588	सेदुवा	भालु	07/04/2080	मकै ५५०	4000	4000
२०९	07/15/2080	२०९	पाछेकी शेर्पा	सखुवासभा	मकालु -२	633	1927	सेदुवा	भालु	07/02/2080	मकै ६१०	4000	4000
२१०	07/15/2080	२१०	ठिन्डुक शेर्पा	सखुवासभा	मकालु- २	130	633/12912	सेदुवा	भालु	06/24/2080	मकै ७००	5000	5000
२११	07/15/2080	२११	मिडमा गेम्जु शेर्पा	सखुवासभा	मकालु -२	584,817	12556/3645	सेदुवा	भालु	06/26/2080	मकै ७००	5000	5000
२१२	07/15/2080	२१२	छिजी बुटी शेर्पा	सखुवासभा	मकालु-२	16,451	103015/397	सेदुवा	भालु	07/01/2080	मकै ५५०	5000	5000
२१३	07/15/2080	२१३	हर्कध्वज राइ	सखुवासभा	मकालु -२	724	1909	सेदुवा	भालु	07/02/2080	मकै ८५०	4000	4000
२१४	07/15/2080	२१४	पासाड दोर्ची शेर्पा	सखुवासभा	मकालु -२	3,914	14435/78	सेदुवा	भालु	07/05/2080	मकै ४५०	5000	5000
२१५	07/15/2080	२१५	पासा दोर्ची शेर्पा	सखुवासभा	मकालु- २	1,675	101015/346	सेदुवा	भालु	07/06/2080	मकै ५५०	4000	4000
२१६	07/15/2080	२१६	दावा नुर्वु शेर्पा	सखुवासभा	मकालु- २	492	1364/34566	सेदुवा	भालु	07/02/2080	मकै ५००	4000	4000
२१७	07/15/2080	२१७	टेक शहादुर राइ	सखुवासभा	मकालु -२	1,610	1822	सेदुवा	भालु	06/27/2080	मकै ८४०	4000	4000
२१८	२०८०।६।४	२१८	रविन राइ	सखुवासभा	मकालु -३	३२४	११०९६२	पाथीभरा	चितुवा	२०८०।५।४	खसी १ बोका १	१२०००	4000
२१९	२०८०।५।५	२१९	कमानध्वज गुरुङ	सखुवासभा	मकालु -३	३३४	९३३	पाथीभरा	बादर	२०८०।४।३०	मकै 160	२५००	4000
२२०	२०८०।५।२४	२२०	जयसीता राइ	सखुवासभा	मकालु -३	५५८	४३५/१५८४२	पाथीभरा	बादर	२०८०।४।२४	मकै १२०	१५००	4000
२२१	२०८०।१०।२५	२२१	कृष्ण ब राइ	सखुवासभा	मकालु -३	६२६	२३	पाथीभरा	चितुवा	२०८०।१।२३	बोका ३ माउबाखा २ पाठी १	१८०००	4000
२२२	२०८०।०५।१२	२२२	गडगा प्रसाद राइ	सखुवासभा	मकालु -३	५६६	६६३	पाथीभरा	बादर	२०८०।४।१२	मकै २००	२५००	4000
२२३	२०८०।०५।१३	२२३	अजय कुमार राइ	सखुवासभा	मकालु -३	५५८	२०७७	पाथीभरा	बादर	२०८०।४।२४	मकै 240	३५००	4000

२२ ४	२०८०।०६।४	२२४	रुपेन्द्र राइ	सखुवासभा	मकालु -३	८	१०१०१६	पाथीभरा	भालु	२०८०।५।४	मकै १२०	३५००	४०००
२२ ५	२०८०।०५।१६	२२५	डिल्ली कुमार राइ	सखुवासभा	मकालु -३	४२५	१०२४१३	पाथीभरा	भालु	२०८०।४।१६	मकै १२१	३०००	४०००
२२६	२०८०।०५।३०	२२६	टप बहादुर राइ	सखुवासभा	मकालु -३	७८२	१०००/३६९०८	पाथीभरा	भालु	२०८०।४।२९	मकै ८८	१०००	४०००
२२ ७	२०८०।०६।६	२२७	सन्तोषा कार राइ	सखुवासभा	मकालु -३	२९९	१११६/१५४	पाथीभरा	भालु	२०८०।५।५	मकै १२०	२५००	४०००
२२ ८	२०८०।०५।७	२२८	रामलाल राइ	सखुवासभा	मकालु -३	२८५	१०३०१६/१४०	पाथीभरा	भालु	२०८०।४।१५	मकै ८८	१५००	४०००
२२९	२०८०।०६।८	२२९	शिवलाल भण्डारी	सखुवासभा	मकालु -३	२३१	८३	पाथीभरा	बादर	२०८०।५।१०	मकै २४०	३०००	४०००
२३०	२०८०।०५।९	२३०	पुण्ट बहादुर राइ	सखुवासभा	मकालु -३	११	१०९८	पाथीभरा	बादर	२०८०।४।८	मकै ३२०	२०००	४०००
२३१	२०८०।०५।१०	२३१	पुणीमाया राइ	सखुवासभा	मकालु -३	५५७	१४१२/१६२१८	पाथीभरा	बादर	२०८०।४।२४	मकै १४०	२५००	४०००
२३ २	२०८०।०५।११	२३२	काली गरुड	सखुवासभा	मकालु -३	४४६		पाथीभरा	भालु	२०८०।५।१५	मकै १८०	२५००	४०००
२३ ३	२०८०।१।२१	२३३	जोमा भोटेनी	सखुवासभा	भोटखोला ४	८८०	१११७	अरुणवरुण	चितुवा	२०८०।१।२१	माउबाखा(३ बोवा	२५००	४०००
२३ ४	२०८०।१।२२	२३४	किट्टुक्पा भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४	२५	१०३६	अरुणवरुण	चितुवा	२०८०।१।२२	माउबाखा(३ बोवा	२५००	४०००
२३ ५	२०८०।१।२३	२३५	पेक्मा सनम भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४	३५१	६६/४२९०२	अरुणवरुण	चितुवा	२०८०।१।२३	माउबाखा(३ बोवा	२५००	४०००
२३६	२०८०।१।२४	२३६	मकार बहादुर गुरुड	सखुवासभा	भोटखोला ४	१०५४		अरुणवरुण	चितुवा	२०८०।१।२४	माउबाखा(३ बोवा	२५००	४०००
२३ ७	२०८०।०६।०	२३७	खिन्डुम भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४		९९९	अरुणवरुण	चितुवा	२०८०।०६।०	माउबाखा(३ बोवा	२५००	४०००
२३ ८	२०८०।०।२	२३८	च्यामजुड भोटे	सखुवासभा	भोटखोला ४		१०३०१६/१०५	अरुणवरुण	चितुवा	२०८०।०।२	माउ बाखा(३ बोवा	२५००	४०००

अनुसूची-४. आ.व ०८०/०८१ पर्यटक बिबरण

महिना	सार्क मुलुक			अन्य मुलुक			नेपाली			कुल जम्मा पर्यटक		
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
श्रावण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भाद्र	०	१८	१८	५	३८	४३	४	२४	२८	९	८०	८९
आश्विन	२	२२	२४	४०	१११	१५१			०	४२	१३३	१७५
कार्तिक	९	५५	६४	६७	२२३	२९०	१२	९७	१०९	८८	३७५	४६३
मंसिर	४	४५	४९	१३	१६२	१७५	२	१५५	१५७	१९	३६२	३८१
पौष		१२	१२	२	३६	३८		२२	२२	२	७०	७२
माघ		४	४	१	२६	२७		८	८	१	३८	३९
फाल्गुण	३	३८	४१	४	१०६	११०		१५	१५	७	१५९	१६६
चैत्र	१३	५४	६७		१६५	१६५	४	४८	५२	१७	२६७	२८४
बैशाख	१५	६५	८०	७	१७७	१८४		१३२	१३२	२२	३७४	३९६
ज्येष्ठ	१५	७२	८७		१०२	१०२		११९	११९	१५	२९३	३०८
आषाढ	३	७	१०		७	७		११	११	३	२५	२८
जम्मा	६४	३९२	४५६	१३९	११५३	१२९२	२२	६३१	६५३	२२५	२१७६	२४०१

अनुसूची-५. आ.व २०८०/०८१ को जम्मा राजश्व बिबरण

पर्यटकबाट प्राप्त राजश्व			वन पैदावा वाट प्राप्त राजश्व	हेलि अवतरण	अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	दण्ड जरिवाना	जग्गा लिज बापतको	कुल जम्मा
नेपाली पर्यटक	सार्क पर्यटक	अन्य बिदेश पर्यटक						
५७२५७	६०५३१०	३४३००८८	१०७९९७१	१०७०१०	०	०	१०६७२३६	६३४६८७२

अनुसूची-६. आ.व ०८०/०८१ को पैदावारको विवरण

सि.नं	वन पैदावारको जात	परिमाण	ईकाई
१	यार्सागुम्बा छोडपुर्जा	१२।४	केजी
२	वन लसुन	१०	केजी
३	जंगली मह	१००	लीटर
४	हिमाली चिराईतो	१४३३०	केजी
५	लोक्ता,अर्गेली	६०००	केजी
६	बिस जरा	१२००	केजी
७	मजीठो	१२००	केजी
८	धुपी	५००	केजी
९	पदमचाल	१५०	केजी
१०	सुनपाति	६०	केजी
११	चिम्फिड	३०	केजी
१२	ठुलो ओखती	२००	केजी
१३	खोकिम	५०	केजी
१४	उत्तिस	१८०००	क्यू फि
१५	मौवा	५०	क्यू फि
१६	माल्टा	६०	क्यू फि
१७	सिरिस	१५०	क्यू फि
१८	पात्ले कटुस	३००	क्यू फि
१९	खिरो	५५	क्यू फि
२०	मलेतो	४०	क्यू फि

अनुसूची-७. मध्यवर्ती क्षेत्र सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको विवरण

सि.न.	समूहको नाम	ठेगाना		घरघुरी संख्या	जनसंख्या			क्षेत्रफल हे.
		जिल्ला	न.पा./गा.पा.		पुरुष	महिला	जम्मा	
१	छोकाड म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	भोटखोला गा.पा.-१	९०	२५५	२४५	५००	४२७।४
२	गुइम खर्क म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	भोटखोला गा.पा.-२	४२	१०४	९९	२०३	४९६।३९
३	पेजुड डाँडा म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	भोटखोला गा.पा.-२, हटिया	१४१	३४७	३६०	७०७	१४५
४	दाम्दाडमा म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	भोटखोला गा.पा.-२ च्याम्ताड	११२	२५४	२६३	५१७	४९७।३७
५	पोन्टी भञ्ज्याड म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	भोटखोला गा.पा.-३	१९२	५०४	४९७	१००१	४९३
६	लोम्बा तेम्बाड म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	भोटखोला गा.पा.-४, स्याक्सिला	१२८	३४९	३१९	६६८	४८५
७	टुडि फुर्वुदिन	संखुवासभा	भोटखोला गा.पा.-४,	४९८	५२८	४९७	१०२५	४९८

	म.क्षे.सा.व.उ.स.		हटिया					
८	ठुलोचन्दने म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	भोटखोला गा.पा.-४	५२	१५५	१५९	३१४	४९८।४५
९	टुटिन म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	भोटखोला गा.पा.-४	५६	१४७	१४४	२९१	१९९।७
१०	आँखेढुङगा म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-२	५१	१२५	१३१	२५६	४९५
११	मकालु म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-२	६८	१७०	१७२	३४२	४४९।५
१२	लालीगुरास म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-२	४६	१३२	१२२	२५४	४९७
१३	मूल गाउँ म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-२	१२४	३१४	३१४	६२८	३१०
१४	कुम्भकर्ण म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-२	२१०	५१९	५२८	१०४७	३०४।३
१५	अरुण म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-२	१६६	४३५	१२६	५६१	३०५
१६	सुम्निमा म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-२	९९	२४९	२३८	४८७	४९८
१७	सेप्ताक म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-२	४०	१२२	११३	२३५	४९७
१८	तितेखोला म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-२	५२	१५६	१४२	२९८	२५१
१९	एकुवा म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-३	७६	१९५	२३२	४२७	२२७।७
२०	सुनगाभा म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-३	४७	१३४	१२७	२६१	१८०
२१	उलिङ म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-३	५९	१३५	१४४	२७९	१५५।६
२२	वरुण महिला म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-३	४२	१०९	१२४	२३३	२२।८७
२३	देवीथान म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-३	४०	८८	९३	१८१	१९०
२४	पाथीभरा माता म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-३	४८	१२५	१२५	२५०	१६८
२५	चिसापानी जलुके म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-३	१०२	२६१	२७९	५४०	१२६।९
२६	तेर्सै सिमखर्क म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-३	१५२	४३१	४२१	८५२	१९६।३
२७	डडेली तेर्सै म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-३	९०	५५३	२५९	८१२	१८६।४
२८	हाडहोड चावा म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-३	४७	१५६	१५०	३०६	४३।७१
२९	इन्जोडमा मृगस्थली म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-३	४७	१००	८९	१८९	५१।६६
३०	छापछिलुङ म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-६	६४	११५	१२५	२४०	१२०
३१	कन्या म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-६	६७	१४५	१४३	२८८	१२५
३२	मिलन म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-६	५६	१३८	१४५	२८३	१०१

	म.क्षे.सा.व.उ.स.							
३३	क्षितिज देउराली म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-६	८०	१८३	१८३	३६६	२९११२
३४	अरुणकालिका म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	मकालु गा.पा.-६	७५	१९२	१५८	३५०	४३३३३
३५	सिंहपोखरी म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोङ्ग गा.पा.-१	६१	१६२	१५२	३१४	४९४१८१
३६	वुकुरचोड म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोङ्ग गा.पा.-१	१२५	३५१	३४९	७००	४७८
३७	श्री मिलन म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-१	९६	२०८	२१२	४२०	४९७
३८	श्री सिंहदेवी म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-१	६०	१४७	१५७	३०४	११७
३९	जलकन्या कालिका म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोङ्ग गा.पा.-१	४५	११३	९३	२०६	४२०
४०	श्री तारेभीर म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-१	५०	१४०	१३७	२७७	४४०
४१	सिलिचोड म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोङ्ग गा.पा.-१	७५	१९०	२०१	३९१	४९६३३९
४२	साउनेथान म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोङ्ग गा.पा.-१	८१	२१४	१७२	३८६	४९५
४३	जलकन्या म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोङ्ग गा.पा.-१	२४	६९	६९	१३८	३२९९
४४	यायोख्वा म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोङ्ग गा.पा.-२	३७	११०	१०८	२१८	४२०
४५	वालाङ्खा म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-२	५३	१६२	१५४	३१६	९०
४६	सिंहदेवी म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-२	९४	२७१	२५६	५२७	४८८१८१
४७	हिसुहिमुख म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-२	७०	२०४	२००	४०४	४६८१८५
४८	याम्दाड म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-२	७३	२५७	२६६	५२३	८८
४९	मिश्रित मिलन म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-२	११५	३८०	३३९	७१९	४९९१५
५०	महाकाली म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-३	४३	११८	११५	२३३	४५२
५१	खिलाखिस्का म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-३	१३६	३७५	३५४	७२९	४८११८५
५२	पैडसपानी म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-३	३९	९६	१११	२०७	२२३५
५३	श्री मूलपानी म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-३	६१	१५८	१३५	२९३	५७
५४	लालिगुरास म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-३	५२	१९६	१५७	३५३	२५७२
५५	पिप्युड किरात म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-३	३७	१०५	८५	१९०	५११५
५६	संखुवा म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-३	६४	१५७	१८४	३४१	११०
५७	मुनाल म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-३	१७	४८	४९	९७	४८९१४७

५८	साप्तोवातुतोवा म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-३	७२	१९९	१९७	३९६	४९५
५९	नागीटार म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-३	५३	१४०	१२७	२६७	१६७
६०	साप्दोखा म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-३	६५	१९५	१७७	३७२	४९७
६१	श्री सल्लेरी म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-४	१९	५४	५३	१०७	२६४
६२	सात्या पोखरी म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-४	२९	७१	८०	१५१	२६३६
६३	मुना म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-४	४८	३९	१०९	१४८	९०
६४	अरुणा म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-४	२५	३२	३७	६९	६४६
६५	सुनाखरी म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-४	४१	१०९	१२६	२३५	६२१७
६६	देउराली म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-४	१६	३९	४८	८७	१२२
६७	अरुणा म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-४	५०	११७	१५०	२६७	१२८
६८	कल्याण म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-४	८१	२०७	२५४	४६१	८८१०४
६९	बगुवाखोला म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-४	४५	१२८	११९	२४७	६५
७०	सयपत्री म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-४	२७	९३	९५	१८८	६९१०४
७१	नागेश्वरी म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-४	२९	९५	७३	१६८	७९१६६
७२	लालिगुरास म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-४	५८	१६५	२०३	३६८	३०१
७३	कोशी गंगा म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-५	५६	१५२	१५२	३०४	४०
७४	सगरमाथा म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-५	४६	१३२	१२१	२५३	८२
७५	हिमालफेदी म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-५	६३	१३५	१४४	२७९	४९६१४
७६	खेम्पालुड म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-५	४४	१२७	११०	२३७	४९७
७७	संयुक्त म.क्षे.सा.व.उ.स.	संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा.-५	२२७	५८०	६०३	११८३	४९३
७८	दोजम्बु पाताल म.क्षे.सा.व.उ.स.	सोलुखुम्बु	महाकुलुड गा.पा.-१	११३	२८४	२९१	५७५	९५१५
७९	खार्दो महिला म.क्षे.सा.व.उ.स.	सोलुखुम्बु	महाकुलुड गा.पा.-१	६०	१३९	१५८	२९७	५६
८०	सिरुवारी धाप म.क्षे.सा.व.उ.स.	सोलुखुम्बु	महाकुलुड गा.पा.-१	१४९	४०८	४०४	८१२	४७१४
८१	हुंगा चाम्लाड म.क्षे.सा.व.उ.स.	सोलुखुम्बु	महाकुलुड गा.पा.-१	४६६	११९८	११८७	२३८५	४९७
८२	मामेर्कु म.क्षे.सा.व.उ.स.	सोलुखुम्बु	महाकुलुड गा.पा.-१	३४	१०५	१०५	२१०	४४६
८३	रुक्दु दिप्ला म.क्षे.सा.व.उ.स.	सोलुखुम्बु	महाकुलुड गा.पा.-१	११५	२८३	२९६	५७९	४००

	म.क्षे.सा.व.उ.स.							
८४	वेलपौदो म.क्षे.सा.व.उ.स.	सोलुखुम्बु	महाकुलुड गा.पा.-१	१३५	३१९	३२६	६४५	४९९
८५	चेरेम म.क्षे.सा.व.उ.स.	सोलुखुम्बु	महाकुलुड गा.पा.-२	३२	८०	८०	१६०	४८८
८६	नाजीड म.क्षे.सा.व.उ.स.	सोलुखुम्बु	महाकुलुड गा.पा.-२	६८	२५५	२१३	४६८	४९०
८७	जनसुधार गाईखर्क म.क्षे.सा.व.उ.स.	सोलुखुम्बु	महाकुलुड गा.पा.-२	३०	८६	७२	१५८	१३२
८८	मामादी सुप्लोला म.क्षे.सा.व.उ.स.	सोलुखुम्बु	महाकुलुड गा.पा.-२	६२	१६६	१८०	३४६	६०१७६
८९	सेउपाताल म.क्षे.सा.व.उ.स.	सोलुखुम्बु	महाकुलुड गा.पा.-२	७६	१९९	१७५	३७४	९७४८
९०	शाद्धिशान्ती म.क्षे.सा.व.उ.स.	सोलुखुम्बु	महाकुलुड गा.पा.-२	१६५	४३९	३९६	८३५	१०४१३३
९१	खिसरो पोखरी म.क्षे.सा.व.उ.स.	सोलुखुम्बु	महाकुलुड गा.पा.-२	१६५	४३९	३९६	८३५	१०४१३३
९२	चाम्पेम्मा म.क्षे.सा.व.उ.स.	सोलुखुम्बु	महाकुलुड गा.पा.-२	१५५	४४५	४००	८४५	४४१३८
९३	तितिल्लो पच्छाक म.क्षे.सा.व.उ.स.	सोलुखुम्बु	महाकुलुड गा.पा.-३	४९	१६६	१३६	३०२	६१
९४	भीरथाप्ला म.क्षे.सा.व.उ.स.	सोलुखुम्बु	महाकुलुड गा.पा.-३	१५०	१६६	१३६	३०२	११४१३
९५	पेल्लाड म.क्षे.सा.व.उ.स.	सोलुखुम्बु	महाकुलुड गा.पा.-३	७२	१८३	१२१	३०४	४८७७
	जम्मा		जम्मा वडा १५	७९५७	२०३२५	१९३७१	३९६९६	२५७९६५

अनुसुची-८. मध्यवर्ती उपभोक्ता समितिको विवरण

मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिको बिबरण					घरधुरी संख्या	जनसंख्या	
क्र.स.	नाम	पद	मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति को नाम (अध्यक्ष)	फोन नं.		महिला	पुरुष
१	श्री दावा नावा लामा	अध्यक्ष	किमाथाँङ्गा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति	९७४२९३५९४९	९०	२४५	२५५
२	श्री डेनी भेटे	अध्यक्ष	चेपुवा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति	९८६२२८०७६८	२९५	७२२	७०५
३	श्री लक्ष्मण लामा भोटे	अध्यक्ष	अरुण वरुण मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति	९८४२४९५४२६	९२६	१६१६	१६८३८
४	श्री हरिकुमार राई	अध्यक्ष	पाथीभरा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति	९८६२९२७८२२	७५०	२०४३	२२८६
५	श्री चन्द्र बहादुर बाहिड	अध्यक्ष	सेदुवा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति	९८६३९९०८६२	८५६	१८८५	२०८१
६	श्री बागविर राई	अध्यक्ष	पौवाखोला मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति	९८४७२८७६९३	७७८	१८८४	१८५९
७	श्री लिला राम कुलुड	अध्यक्ष	माङ्तेवा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति	९८६०३५१५४९	४४१	१३४७	१२४९
८	श्री डुलेन्द्र मेवाहाड	अध्यक्ष	ताम्कू मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति	९८१४३३०६८६	५९६	१५७६	१६६९
९	श्री दुर्गा किरण राई	अध्यक्ष	बाला मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति	९८६०५३१८६२	५०९	१३०७	१५७१
१०	श्री लाल कुमार राई	अध्यक्ष	सिसुवा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति	९७६२२१६२४५	५९३	१४७३	१५२५
११	श्री लोचन कुलुड	अध्यक्ष	बुड मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति	९८४९४२९४४३	११९७	२७५४	२८८१
१२	श्री किसोर कुलुड	अध्यक्ष	छेस्काम मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति	९८६६७९०६१७	८९९	२३१८	२३१३
कुल जम्मा					७९३०	१९१७०	२००७७

अनुसूची-९., निकुञ्ज कार्यालयको स्वीकृत दरबन्दी

क्र.सं.	पदनाम	वर्ग	सं.पद	सं.पद	सं.पद	सं.पद	सं.पद
१.	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	वन/ने.पा.वा.ला	रा.प. द्वितिय	१	१	०	
२.	सहायक संरक्षण अधिकृत	वन/ने.पा.वा.ला	रा.प. तृतीय	५	५	०	काजमा रहेको
३.	रेञ्जर	वन/ने.पा.वा.ला	रा.प.अनं. प्रथम	१०	९	१	
४.	लेखापाल	प्रशासन/लेखा	रा.प.अनं. प्रथम	१	१	०	
५.	ना.सु.	प्रशासन/सा.प्र.	रा.प.अनं. प्रथम	१	१	०	
६.	ना.सु	न्याय/न्याय	रा.प.अनं. प्रथम	१	१	०	
७.	कम्प्युटर अपरेटर	विविध	रा.प.अनं. प्रथम	१	०	१	
८.	पशु स्वास्थ्य प्रविधिक	कृषि/भेटनरी	रा.प.अनं. प्रथम	१	०	१	
९.	ना.प्रा.स.	कृषि	रा.प.अनं.द्वितिय	१	०	१	
१०.	सिनियर गेमस्काउट	वन/ने.पा.वा.ला	रा.प.अनं.द्वितिय	१५	१४	१	१ जना काजमा
११.	खरिदार	प्रशासन/सा.प्र.	रा.प.अनं.द्वितिय	१	१	०	
१२.	गेमस्काउट	वन/ने.पा.वा.ला	श्रेणीविहिन	४५	३६	९	१ जना काजमा
१३.	हलुका सवारी चालक	इ./ मेकानिकल		१	१	०	
१४.	कार्यालय सहयोगी	प्रशासन/सा.प्र.		१	१	०	
१५.	जम्मा			८५	७१	१४	

अनुसूची-१० निकुञ्ज कार्यालयको घरजग्गा बिबरण

क्र.सं.	पोष्ट/ सेक्टरको नाम	ठेगाना	क्रि.नं.	क्षेत्रफल, व.मि.	जग्गा प्राप्तीको स्रोत	खरिद मूल्य रु लाख मा.	भवन निर्माण मूल्य रु लाखमा.	निर्माण वर्ष	दान गर्नेको विवरण	जग्गा प्राप्त मिति	कैफियत
१	बुङ सेक्टर,	माहाकुलुङ २ सोलुखुम्बु	२२९३	२३८	दान	०	२५	०६५/६६	जिल्ला सोलुखुम्बु बुङ गा.वि.स वडा नं ७ बस्ने कमल धनी र लप्टन बाहादुर	२०५३/१/११	
२	बुङ सेक्टर, सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ १ सोलुखुम्बु	४३६	२९०९	खरिद	१	२५	०६५/६७		२०५३/१/११	
३	कोथे पोष्ट., सोलुखुम्बु	माहाकुलुङ ३ सोलुखुम्बु	-	१००	रा.नि.को जग्गा	०	७	०६७/६८			
४	ताम्कू सेक्टर, संखुवासभा	सिलिचोड गा.पा ३, संखुवासभा	१७०, १७१	९६३०	खरिद	१	३०	०५३/५४		२०५२/१/४, ०५३/३/१३	
५	संखुवादोभान पोष्ट, सिसुवाटार	सिलिचोड गा.पा २, संखुवासभा	१०६९	४०५	खरिद	२	२५	०७३/७४		०७३/७४	
६	संखुवादोभान रेञ्पोष्ट, सिसुवाटार	सिलिचोड गा.पा ४, संखुवासभा	६६०	१३०	दान		५०	०७८/०७ ९	जिल्ला भोजपुर साल्या सिलिछो गा.पा १ बस्ने श्री अर्जुन बादुर थापा	२०७८/१२/१	
७	सेदुवा सेक्टर, संखुवासभा	मकालु गा.पा २	४२५	१३०	खरिद	४		०५०/५१		२०५३/७/२०	
८	सेदुवा सेक्टर, संखुवासभा	मकालु गा.पा २	४६०	१२०	खरिद	१				२०५३/७/२०	
९	सेदुवा सेक्टर, संखुवासभा	मकालु गा.पा २	७३६	३४६६	खरिद	५				२०५३/७/२०	
१०	सेदुवा सेक्टर, संखुवासभा	मकालु गा.पा २	७३७	३००	खरिद	५				२०५४/११/२ ७	
११	सेदुवा सेक्टर, संखुवासभा	मकालु गा.पा २	४६३	८१५	खरिद	५				२०५४/११/२	

									७	
१२	सेदुवा सेक्टर, संखुवासभा	मकालु गा.पा २	७४६	२०३५	खरिद	५			२०५४/११/२ ७	
१३	सेदुवा सेक्टर, संखुवासभा	मकालु गा.पा २	७७२	३५०	खरिद	५			२०५४/११/२ ७	
१४	सेदुवा सेक्टर, संखुवासभा	मकालु गा.पा २	७९१	१६१५	खरिद	५				
१५	सेदुवा सेक्टर, संखुवासभा	मकालु गा.पा २	७९४	३००	खरिद	५				
१६	सेदुवा सेक्टर, संखुवासभा	मकालु गा.पा २	७९६	३००५	खरिद	५				
१७	सेदुवा सेक्टर, संखुवासभा	मकालु गा.पा २	८३४	३४६६	खरिद	५				
१८	गोलेचौर पोष्ट, हेदाडनागढी, संखुवासभा	मकालु गा.पा ३		९६	दान		२७	०७३/७४	जिल्ला संखुवासभा मकालु गा.पा वडा नं ३ बस्ने सितामाया, सइन्द्र बाहादुर राई	०७४/०७५
१९	गोलेचौर पोष्ट, हेदाडनागढी, संखुवासभा	मकालु गा.पा ३	७८६	८९०	दान			०७३/७४	जिल्ला संखुवासभा मकालु गा.पा वडा नं ३ बस्ने सितामाया, सइन्द्र बाहादुर राई	०७४/०७५
२०	गोलेचौर पोष्ट, हेदाडनागढी, संखुवासभा	मकालु गा.पा ३	७८८	११४७	दान			०७३/७४	जिल्ला संखुवासभा मकालु गा.पा वडा नं ३ बस्ने सितामाया, सइन्द्र बाहादुर राई	०७४/०७५
२१	गोलेचौर पोष्ट, हेदाडनागढी, संखुवासभा	मकालु गा.पा ३	११८ ४	२०३५	दान			०७३/७४	जिल्ला संखुवासभा मकालु गा.पा वडा नं ३ बस्ने नइन्द्र बाहादुर राई	०७४/०७५
२२	गोलेचौर पोष्ट, हेदाडनागढी, संखुवासभा	मकालु गा.पा ३	११८६	२५५६	दान			०७३/७४	जिल्ला संखुवासभा मकालु गा.पा वडा नं ३ बस्ने नइन्द्र बाहादुर	०७४/०७५

									राई	
२३	निकुञ्ज मुख्य कार्यालय	मकालु गा.पा ३		४५८०	दान			०७६/७७	जिल्ला संखुवासभा मकालु गा.पा वडा नं ३ चन्द्र बाहादुर याम्फु र खड्क बाहादुर याम्फु	०७५/०७६
२४	चेक पर्ईन्ट	मकालु गा.पा ३	१६४२	१९२	दान	१००	०७८/०७९	जिल्ला संखुवासभा मकालु गा.पा वडा नं ३ बस्ने लिला बा राइ	२०७८/११/२७	
२५	मध्यवर्ती समितिको भवन	मकालु गा.पा ३	७१०	१०००	दान	२०	०७८/०८०	जिल्ला संखुवासभा मकालु गा.पा वडा नं ३ बस्ने चैत्रीमाया राइ	२०७७/२/२७	
२६	गोला पोष्ट, संखुवासभा	भोटखोला गा.पा ४	९१३	१०१८	दान	५०	०७४/७५			
२७	हटिया सेक्टर, संखुवासभा	भोटखोला गा.पा ३	७९६	३००५	खरिद	२१९९	०५३/५४		२०५३/११/६	
२८	हटिया सेक्टर, संखुवासभा	भोटखोला गा.पा ३	८३४	१६१५		११२५	०५३/५४		२०५३/११/६	
२९	हटिया सेक्टर, संखुवासभा	भोटखोला गा.पा ३	७९१	५५०		०१४	०५३/५४		२०५३/११/६	
३०	हटिया सेक्टर, संखुवासभा	भोटखोला गा.पा ३	७९४	१०२०		०१७५	०५३/५४		२०५३/११/६	
३१	किमाथाँका रे.पो., संखुवासभा	भोटखोला गा.पा १		८०	रा.नि.को जग्गा	१०	०७१/७२			

अनुसूची-११ मध्यवर्ती क्षेत्रमा सञ्चालित होमस्टेको विवरण

क्र.सं.	होटलको नाम	ठेगाना	घरधुरी	क्षमता	वार्षिक आगन्तुक संख्या
१.	मकालु सामुदायिक होमस्टे	मकालु गा.पा.२, सेदुवा	६	२४	
२.	टासी शेर्पा मध्यवर्ती सामुदायिक होमस्टे	मकालु गा.पा.२, टासीगाउँ	७	१४	
३.	सिम्मा सामुदायिक होमस्टे	मकालु गा.पा.३, सिम्मा	५	१०	
४.	गोलेचौर मध्यवर्ती सामुदायिक होमस्टे	मकालु गा.पा.३, गोलेचौर	८	८	
५.	याम्फू सामुदायिक होमस्टे	मकालु गा.पा.३, हेदाङ्ना गढी	१४	२८	
६.	चेपुवा मध्यवर्ती सामुदायिक होमस्टे	भोटखोला गा.पा.२, चेपुवा	८	१६	
७.	गोला मध्यवर्ती सामुदायिक होमस्टे	भोटखोला गा.पा.४, गोला	९	१८	
८.	ताम्कू मध्यवर्ती सामुदायिक होमस्टे	सिलिङ्चोड गा.पा.३, ताम्कू	५	१०	
९.	बुङ मध्यवर्ती सामुदायिक होमस्टे	महाकुलुङ गा.पा. ३, सोलु	७	२८	
जम्मा			६९	१५६	

अनुसूची-१२, मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको क्षेत्र भित्र निर्माण भैरहेका/अध्ययनको त्रममा रहेका तथा प्रस्ताव भएका जलविद्युत आयोजनाको विवरण

सि. नं	आयोजनाको नाम	नदी/ खोलाको नाम	ठेगाना	निर्माण गर्ने सस्था/कम्पनीको विवरण	कुल क्षमता (मे.वा)	EIA सहमति मिति/ निर्णय स्तर	EIA स्वीकृत मिति/ निर्णय स्तर	बिभाग संग सम्झौता मिति/ निर्माण अनुमति मिति	निकुञ्जको क्षेत्र मध्यवर्ती /कोर)	आयोजनाको हालको अवस्था	आयोजना सम्पन्न हुनुपर्ने मिति	भोगाधिकार को लागि अनुमति दिईएको निकुञ्ज वन क्षेत्र(हे)	बार्षिक तिर्नुपर्ने राजश्व रकम रु	कैफियत
१	अरुण ३ जलविद्युत आयोजना	अरुण नदी	मकालु गा.पा. २ र ३, संखुवासभा	एस जे भि एन अरुण ३ पावर डेभलपमेन्ट कम्पनि प्रा.लि	९००.००	२०६९/५/११ (सचिव स्तर)	२०७२/४/२१ (सचिव स्तर)	२०७४/५/७	मध्यवर्ती क्षेत्र	निर्माण भैरहेको		४४.१७८		
२	अरुण ४ जलविद्युत आयोजना	अरुण नदी	भोटखोला गा.पा ४/मकालु गा.पा. ३, संखुवासभा	विद्युत विकास विभाग, अनामनगर काठमाडौं	४९०.००				मध्यवर्ती क्षेत्र	अध्ययन भैरहेको				
३	अपर अरुण जलविद्युत आयोजना	अरुण नदी	भोटखोला गा.पा २,३ र ४ संखुवासभा	विद्युत विकास विभाग, अनामनगर काठमाडौं	१०६३.३६	२०७५/९/२४ (मा.मन्त्री स्तर)			मध्यवर्ती क्षेत्र	अध्ययन भैरहेको				
४	किमाथान्का अरुण जलविद्युत आयोजना	अरुण नदी	भोटखोला गा.पा १,२, संखुवासभा	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि, काठमाडौं	४५४.००	२०७६/१०/२२ (मा.मन्त्री स्तर)			मध्यवर्ती क्षेत्र	अध्ययन भैरहेको				
५	तल्लो अरुण जलविद्युत आयोजना	अरुण नदी	मकालु ६, सिलिचोड ५, चिचिला गापा ३ हुँदै खाँदवारी नगरपालिका २	एस जे भि एन लोअर अरुण पावर डेभलपमेन्ट कम्पनि प्रा.लि	६६९.००		२०८०/७/१४ (सचिव स्तर)		मध्यवर्ती क्षेत्र	अध्ययन अनुमति लिने प्रकृत्यामा रहेको				

६	तल्लो वरुण जलविद्युत आयोजना	वरुण नदी	भोटखोला गा.पा ४ ,संखुवासभा	एम पीक इनर्जी प्रा.ली कमलपोखरी, काठमाण्डौ	१३२.० ०	२०७४/ ४/१ (सचिव स्तर)		कोर क्षेत्र	अध्ययन भैरहेको					
७	कासुवाखोला जलविद्युत आयोजना	कासुवाखोला	मकालु गा.पा.२ र ३, संखुवासभा	कसुवाखोला हाईड्रोपावर लिमिटेड, त्रिपुरेश्वर-११, काठमाडौं	४५.० ०	२०६८/१ १/१८ (सचिव स्तर)		मध्यवर्ती क्षेत्र	अध्ययन भैरहेको					
८	अप्सुवाखोला जलविद्युत आयोजना	अप्सुवाखोला	मकालु गा.पा.१ र ६, संखुवासभा	रामजानकीहा ईड्रोपावर प्रा.ली	२३.००	२०७६/९ /१० (मा.मन्त्री स्तर)		मध्यवर्ती क्षेत्र	अध्ययन भैरहेको					
९	तल्लो अप्सुवाखोला जलविद्युत आयोजना	अप्सुवाखोला	मकालु गा.पा.१ र ६, संखुवासभा	मिजु ईनर्जी लि, सोल्टीमोड माठमाडौं	५४.० ०	२०७३/८ /१ (सचिव स्तर)		मध्यवर्ती क्षेत्र	अध्ययन भैरहेको					
१०	माथिल्लो अप्सुवाखोला जलविद्युत आयोजना	अप्सुवाखोला			३५.१५				अध्ययन भैरहेको					
११	संखुवाखोला १ जलविद्युत आयोजना	संखुवाखोला	सिलिचोड गा.पा २ र ३, संखुवासभा र	विद्युत विकास विभाग, अनामनगर काठमाडौं	४१.७५	२०७४/ ४/३२ (सचिव स्तर)		मध्यवर्ती क्षेत्र	अध्ययन भैरहेको					
१२	संखुवाखोला जलविद्युत आयोजना	संखुवाखोला	सिलिचोड गा.पा ४, संखुवासभा र कुलुङगा.गा. पा भोजपुर	विद्युत विकास विभाग, अनामनगर काठमाडौं	३९.७०	२०७४/ ४/३२ (सचिव स्तर)		मध्यवर्ती क्षेत्र	अध्ययन भैरहेको					

१३	इसुवाखोला जलविद्युत आयोजना	इसुवाखोला	मकाल गा.पा.१ र २	दोलखा निर्माण कम्पनी, विराटनगर मोरङ	९७.२०	२०७४/३ /२२ (सचिव स्तर)			मध्यवर्ती क्षेत्र	निर्माण भैरहेको				
१४	इसुवाखोला जलविद्युत आयोजना (PROR क्यासकेड १)	इसुवाखोला	मकाल गा.पा.१ र २	ईसुवा ईनजी प्रा ली	४०.१०					निर्माण भैरहेको				
१५	माथिल्लो ईसुवाखोला जलविद्युत आयोजना	इसुवाखोला	मकाल गा.पा.१ र २	विष्ट हाईड्रोपावर प्रा.ली	२४.००					निर्माण भैरहेको				
१६	ईसुवा अर्धजलाशययुक्त क्यासकेट ३ जलविद्युत आयोजना	ईसुवाखोला	मकाल ६ सिलिचोड ४ संखुवासभा	श्री विष्ट ईनजी प्रा.लि काठमाडौं	९.९५				मध्यवर्ती क्षेत्र	सम्भाव्यता अध्ययनको प्रक्रियामा रहेको				
१७	ईसुवा अर्धजलाशययुक्त क्यासकेट २ जलविद्युत आयोजना	ईसुवाखोला	मकाल १, ६ संखुवासभा	श्री विष्ट ईनजी प्रा.लि काठमाडौं	९.९५				मध्यवर्ती क्षेत्र	सम्भाव्यता अध्ययनको प्रक्रियामा रहेको				
१८	हनुवाखोला जलविद्युत आयोजना	हनुवाखोला	माहाकुलुङ गा पा ३ र ४, सोलुखुम्बु		२१.२७				मध्यवर्ती क्षेत्र	अध्ययन अनुमति लिने प्रक्रियामा रहेको				
१९	मध्य हुङ्गुखोला ए जलविद्युत आयोजना	हुङ्गुखोला	माहाकुलुङ गा पा ३ र ४, सोलुखुम्बु	एपेक्स मकालु हाइड्रोपावर प्रा.ली काठमाडौं	२२.००	२०७५/२ /१५ (मा.मन्त्री स्तर)			मध्यवर्ती क्षेत्र	निर्माण भैरहेको				

२०	मध्य हुङ्गुखोला वि जलविद्युत आयोजना	हुङ्गुखोला	माहाकुलुङ गा पा ३ र ४, सोलुखुम्बु	गौरीशंकर पावर डेभलपमेन्ट प्रा.लि	२२.९०	२०७५/२/१५ (मा.मन्त्री स्तर)		मध्यवर्ती क्षेत्र	अध्ययन भैरहेको					
२१	इङ्खुखोला जलविद्युत आयोजना	ईन्सुखोला	माहाकुलुङ गा पा १ र २ सोलुखुम्बु	राजेन्द्र प्रसाद गौतम, नयाँ वानेश्वर काठमाडौं	९.००			मध्यवर्ती क्षेत्र	अध्ययन अनुमति लिने प्रकृत्यामा रहेको					
२२	सुपर संखुवाखोला जलविद्युत आयोजना	संखुवाखोला	सिलीचोङ गा.पा. २ र ३, बाला र ताम्कु, संखुवासभा	छोतेन ग्युमन श्रेष्ठ, बौद्ध, काठमाण्डौ, ९८५१०४६६ ७३	४२.०३			मध्यवर्ती क्षेत्र	निर्माण भैरहेको					
२३	सिसुवाखोला जलविद्युत आयोजना	सिसुवाखोला	संखुवासभा जिल्ला, सिलिचोङ गा.पा.१ र २	मातृभूमि हाईडेपावर डेभलपमेन्ट क. प्रा.लि., ललितपुर	१३.५०			मध्यवर्ती क्षेत्र	अध्ययन अनुमति लिने प्रकृत्यामा रहेको					
२४	साल्दीमखोला जलविद्युत आयोजना	साल्दीमखोल ा	भोटखोला गा.पा ४ संखुवासभा	लुधिना हालिडडस् इनजृ पिल टेखा काठमाण्डौ	४५.००			मध्यवर्ती क्षेत्र	अध्ययन अनुमति लिने प्रकृत्यामा रहेको					
२५	सुपर इङ्खुखोला जलविद्युत आयोजना	इङ्खुखोला	माहाकुलुङ गा पा १ र २ सोलुखुम्बु	दोर्दिखोला जलविद्युत कम्पनी लिमिटेड	२४.४१			मध्यवर्ती क्षेत्र	अध्ययन अनुमति लिने प्रकृत्यामा रहेको					
२६	माथिल्लो इङ्खुखोला जलविद्युत आयोजन	इङ्खुखोला	माहाकुलुङ गा पा १ र २ सोलुखुम्बु	युनिभर्सल पावर कम्पनि लिमिटेड	२४.२२			मध्यवर्ती क्षेत्र	अध्ययन अनुमति लिने प्रकृत्यामा रहेको					

२७	तेजो थोगामखोला अर्धजलाशययुक्त जलविद्युत आयोजना	तेजो र थोगामखोला	भोटखोला ३ हटिया संखुवासभा	स्नोफल हाईड्रोपावर कम्पनी प्रा लि, काठमाडौं	२९.००				मध्यवर्ती क्षेत्र	सम्भाव्यता अध्ययनको प्रक्रियामा रहेको				
२८	माथिल्लो संखुवाखोला जलविद्युत आयोजना	संखुवाखोला	सिलीचोड गा.पा. २ र ३, संखुवासभा	ट्याप्पी ईनर्जि प्रा.लि	४०.००				मध्यवर्ती क्षेत्र	रुख कटानाको प्रक्रियामा रहेको				
२९	संखुवाखोला जलविद्युत आयोजना	संखुवाखोला	संखुवासभा र भोजपुर जिल्लाको सिमाना संखुवाखोला	गुरास हाईड्रो प्राली	४९.०६				मध्यवर्ती क्षेत्र	अध्ययन भैरहेको				

अनुसूची १३ मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारी विवरण

क्र.स.	कर्मचारीको नाम	पद	सेक्टर/रेञ्जपोष्ट/पोष्ट	फोन नं.	कैफियत
१	भूमिराज उपाध्याय	व.सं.अ	मु.का.	९८६४३३३४२१	
२	अजित पराजुली	रेञ्जर	मु.का.	९८४५२८६६८७	
३	लाकपद राई	रेञ्जर	मु.का.	९८४२१०७७४१	
४	डिल्ली कुमार राई	रेञ्जर	गोला पोष्ट	९८६२४०७७२२	
५	जयकला राई	रेञ्जर	ताम्कु सेक्टर	९८६१३११९९०	
६	कमान्डिड राई	रेञ्जर	छेस्काम रेञ्जपोष्ट	९८४२२१३३९२	
७	कर्मठिले शोर्पा	रेञ्जर	सेदुवा सेक्टर	९८४०४६६४०२	
८	जोन ल्होमि नुप्पा	रेञ्जर	बुङ सेक्टर	९८४६७२९१९१	
९	करण यादव	रेञ्जर	मु.का.	९८४३३०९६७८	
१०	दिनेश कुमार यादव	रेञ्जर	मु.का.	९८४४११०७७८	
११	सुसिल सिटौला	ना.सु.	मु.का.	९८६०३७५६६७	
१२	हिमराज तामाङ	ना.सु.	मु.का.	९७६२३७८६६१	
१३	होमनाथ निरौला	लेखापाल	मु.का.	९८४२२२८१४१	
१४	जय बहादुर मल्ल	खरिदार	मु.का.	९८४८३०८८५९	
१५	पर्शुराम श्रेष्ठ	सि.गे	सेदुवा सेक्टर	९८४२०७०९८०	
१६	हरिकला चोड्वाङ्ग	सि.गे	गोला पोष्ट	९८४२५९६४९९	
१७	ठग बहादुर मगर	सि.गे	संखुवादोभान पोष्ट	९८५२०५०९३४	
१८	सरोज रेग्मी	सि.गे	हटिया सेक्टर	९८४२७४३४३४	
१९	योड विक्रम राई	सि.गे	कोथे पोष्ट	९८६३२२६५६९	
२०	पेशल कुमार मगर	सि.गे	मु.का.	९८४५०७६३७७	
२१	कपील केसी	सि.गे	मु.का.	९८६०२६७७२६	
२२	नरेन्द्र बोहोरा	सि.गे	काज	९८४७७६०१५३	
२३	लोकराज थापा	सि.गे	मु.का.	९८६४९५९२२०	
२४	सुसिला राई	सि.गे	ताम्कु सेक्टर	९८४२८७८७५०	
२५	जगत प्रसाद पण्डित	सि.गे	सिसुवाटार पोष्ट	९८४६७९८७९६	
२६	राम परिक्षण यादव	सि.गे	छेस्काम रेञ्जपोष्ट	९८४३२००६९३	
२७	नविन रोकाया	सि.गे	बुङ सेक्टर	९७६८२४७८११	
२८	दिपेन्द्र कुमार महतो	सि.गे	मु.का.	९७६६३२४९६५	
२९	मन बहादुर आले	गेमस्काउट	सिसुवाटार पोष्ट	९८६२१३९७२५	
३०	वत्तिमाया वि.क.	गेमस्काउट	छेस्काम रेञ्जपोष्ट	९८४२१०७७२९	
३१	थोमिक भोटे	गेमस्काउट	किमाथांका रेञ्जपोष्ट	९८६३४९८१८८	
३२	ललित बहादुर राई	गेमस्काउट	सेदुवा सेक्टर	९८६६७८८३७४	
३३	पासाङ भोटे	गेमस्काउट	किमाथांका रेञ्जपोष्ट	९७४२०८०५२३	
३४	लुनाङ भोटे	गेमस्काउट	किमाथांका रेञ्जपोष्ट	९८४२०६२४२३	
३५	लाक्पाधर्चे भोटे	गेमस्काउट	हटिया सेक्टर	९८४०९७८२३८	
३६	रिनेन भोटे	गेमस्काउट	सेदुवा सेक्टर	९८४१३६३६३२	

३७	हर्क बहादुर वि.क.	गेमस्काउट	संखुवादोभान पोष्ट	९८६२७१२१६७
३८	लाख बहादुर राई	गेमस्काउट	छेस्काम रेञ्जपोष्ट	९८४२८९८०९५
३९	उच्चेन भोटे	गेमस्काउट	हटिया सेक्टर	९७६२२१८८१३
४०	नारदमणी मगर	गेमस्काउट	सेदुवा सेक्टर	९८४१३७५६५९
४१	उमेश राई	गेमस्काउट	कोथे पोष्ट	९८४४६२१५२३
४२	अंगिता राई	गेमस्काउट	काज	९८६०७४६१२६
४३	लालमणी कमार	गेमस्काउट	कोथे पोष्ट	९८४०६१६३३९
४४	समित्रा राई	गेमस्काउट	ताम्कु सेक्टर	९८६२००१११४
४५	देवेन्द्र कार्की	गेमस्काउट	मु.का.	९८४०३९९६४५
४६	जित बहादुर तामाङ	गेमस्काउट	मु.का.	९८४२२१२४८२
४७	निरकला भुजेल	गेमस्काउट	ताम्कु सेक्टर	९८६९६२३९०५
४८	असोक राई	गेमस्काउट	बुङ सेक्टर	९८६३१७७८७३
४९	गंग बहादुर थापा	गेमस्काउट	मु.का.	९८४२५९०२६७
५०	दिनेश राई	गेमस्काउट	मु.का.	९८४२४७५६६४
५१	एकराज राई	गेमस्काउट	गोला पोष्ट	९८६२७१२२३७
५२	छिरिङ जुमिक भोटे	गेमस्काउट	गोला पोष्ट	९८६२२०११०५
५३	अविनाश श्रेष्ठ	गेमस्काउट	हटिया सेक्टर	९८६२२८३००५
५४	शान्तकुमार राई	गेमस्काउट	गोला पोष्ट	९८४२२५५९७३
५५	बुद्धिविर तामाङ	गेमस्काउट	पुखुवादोभान पोष्ट	९८६२०३३२१५
५६	सुजन फुयाल	गेमस्काउट	बुङ सेक्टर	९८६०६१००७७
५७	प्रल्हाद बुढाथोकी	गेमस्काउट	गोला पोष्ट	9848532544
५८	फारस कुमार बोगटी	गेमस्काउट	संखुवादोभान पोष्ट	९८६१०६१८५५
५९	नवराज बाहकोटी	गेमस्काउट	सेदुवा सेक्टर	९८४९४००२३५
६०	रतन बहादुर शाही	गेमस्काउट	बुङ सेक्टर	९७४५५००११४
६१	विनोद थापा	गेमस्काउट	छेस्काम रेञ्जपोष्ट	९८४८७८२८०१
६२	पदम बहादुर खड्का	गेमस्काउट	किमाथांका रेञ्जपोष्ट	९७६४३१४६४४
६३	दिपेश तामाङ	गेमस्काउट	सिसुवाटार पोष्ट	९८६३६८१९१८
६४	फिबी कुमारी लिम्बु	गेमस्काउट	मु.का.	९७६७५६९८५८
६५	गणेश राई	ह.स.चा.	मु.का.	९८६३७११२४०
६६	पदम कुमारी राई	का.स.	मु.का.	९८६३४०५६५३

अनुसूची १४ निकुञ्ज कार्यालयमा कार्यभार सम्हाले कार्यालय प्रमुखज्यूहरु

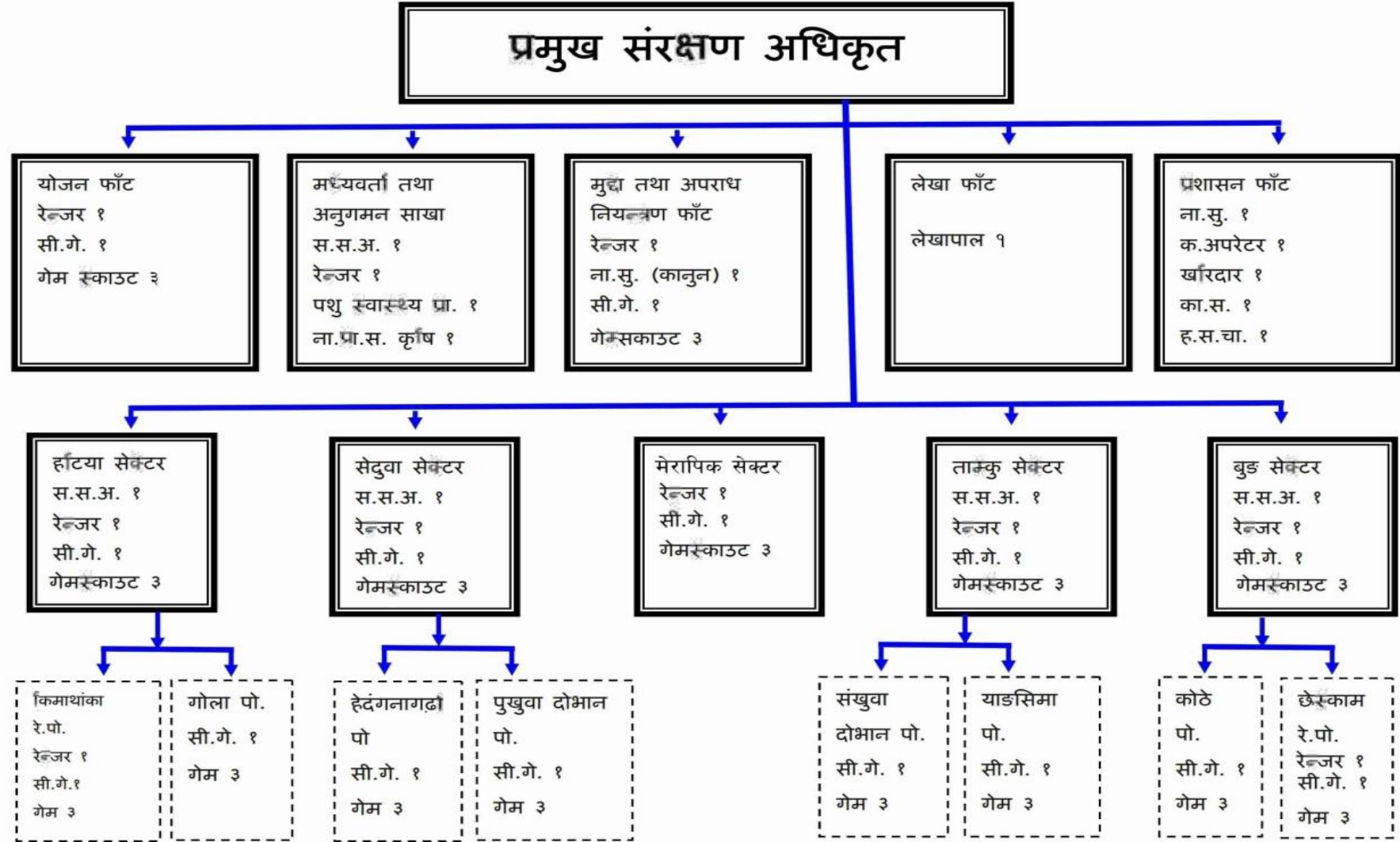
क्र.सं.	दर्जा	नाम, थर	सेवा अवधि	
			देखि	सम्म
१.	निर्देशक	श्री नारायण प्रसाद पौडेल		
२.	निर्देशक	श्री श्याम सुन्दर बजिमय		
३.	निर्देशक	श्री मेघ बहादुर पाण्डे		
४.	नि. प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री मेघ नाथ काफ्ले	२०५६।९।३०	२०५८।१।१८
५.	नि. प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री निलाम्बर मिश्र	२०५९।५।२	२०६२।१।१३
६.	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री फणिन्द्र राज खरेल	२०६२।१।१४	२०६३।४।३०
७.	नि. प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री युवराज रेग्मी	२०६३।५।१	२०६४।४।३०

८.	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री टिकाराम अधिकारी	२०६४।५।१	२०६५।८।१९
९.	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री युवराज रेग्मी	२०६५।८।२०	२०६६।३।१९
१०.	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री गोपाल प्रकाश भट्टराई	२०६६।३।१०	२०६७।९।३०
११.	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री युवराज रेग्मी	२०६६।१०।१	२०६७।२।१४
१२.	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री निलाम्बर मिश्र	२०६७।३।१०	२०६९।६।२१
१३.	नि. प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री ऋषि रानाभाट	२०६९।६।२२	२०७०।९।१५
१४.	नि. प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री अणनाथ बराल	२०७०।९।१६	२०७१।५।१७
१५.	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री मनोज कुमार साह	२०७१।५।१८	२०७४।११।१२
१६.	नि. प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री संजीव गुप्ता	२०७४।११।१४	२०७५।४।२४
१७.	नि. प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री मनोज ऐर	२०७५।४।२४	२०७५।८।५
१८.	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री चन्द्र शेखर चौधरी	२०७५।८।५	२०७७।७।१
१९.	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री रामदेव चौधरी	२०७७।७।२	२०८०/६/२६
२०	वरिष्ठ संरक्षण अधिकृत	श्री भूमिराज उपाध्याय	२०८०/८/१	हाल सम्म

अनुसूची १५ सवारी साधनको विवरण

क्र.सं.	सवारी साधन	इन्जिन नम्बर	च्यासिस नम्बर	मोडेल नम्बर	अवस्था
१	गाडी बा. २ भ २३५२	GHGK62663	MAIR UGHG- KG3C90962	Mahindra Bolero Camper DC4WD PS India	चालु
२	मोटर साइकल को. १ ब १०९७	-	-	Bajaj V15, 150 cc	चालु
३	मोटर साइकल को. १ ब १३३३	-	-	Yamaha FZ2, 249 cc	चालु
४	मोटर साइकल को. १ ब २२७२	Dar RC 94385	-	Pulsar 150 cc	चालु
५	मोटर साइकल प्रदेश-०२, ०१२ प ४१३१	E3W8E059117	LBRDE1219K00201 10	Yamaha XTZ 125E 125 cc	चालु
६	स्कूटर प्र १ ०२ ००१ ब ३५१०		ME1SFG146AM006 5696	YAMAHA RAY ZR SR 125	२०७९।५।१३ नया खरिद, चालु

अनुसूची १६ निकुञ्जको सांगठनिक संरचना

अनुसूची १७ राजपत्र

श्री ५ को सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालयको

सूचना १

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२६ को दफा ३ को उपदफा (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले सगरमाथा अञ्चलको सोलु-खुम्बु जिल्ला र कोशी अञ्चलको संखुवासभा जिल्लाको देहायबमोजिम चार किल्ला भित्रको क्षेत्रलाई मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा संरक्षण क्षेत्र घोषित गरेको छ ।

मकालु-वरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको चार किल्ला:

१. उत्तर:-

पेथाङ्गले (जहाँ सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको उत्तर पूर्व सिमाना टुङ्गिन्छ) बाट पूर्वतर्फ नेपाल-तिब्बत (चीनको स्वशासित क्षेत्र) बीचको अन्तरराष्ट्रिय निम्नाने सिमाना हुँदा पूर्व पोपती भन्ज्याङ (४३० मि.) को पश्चिमपट्टिको उच्च भागसम्म ।

२. पूर्व:-

पोपती भन्ज्याङदेखि गुरु भई ठूलो र सानो दुम ठाकको श्रृङ्खला हुँदा हटिया गाँउको पश्चिममा पर्ने मीसेरेक र सेरेकको धारधार नई सिम्पुङ गाँउको पश्चिमी किनारा हुँदा अरुण-वरुणको दोभानसम्म ।

दक्षिण:-

अरुण-वरुण दोभानबाट उत्तर पश्चिम हुँदा हिन्जुसम्म । हिन्जुबाट वरुण खोलाको जलाधार र बाङ र नेमु खोलाको जलाधारलाई छुट्याउने डाँडाको धार हुँदा नेमु खोलाको शिरसम्म । नेमु खोलाको शिरबाट लगातार दक्षिण पूर्वतर्फको डाँडाको धार पढ्या-उँदै कसुवा खोलाको करिब २००० मिटरको उचाइसम्म । कसुवा खोलाबाट दमले

पश्चिमी शृङ्खला हुँदै टासि गाउँको माथिको उच्च विन्दुसम्म । त्यहाँबाट तलतिर भई नुरुवा गाउँको उत्तरपट्टि डसुवा खोलासम्म । त्यसपछि यसले नुरुवा गाउँको माथिको उत्तरपट्टिको डाँडाको धारलाई पछ्याउँदै पताकारे डाँडासम्म र फेरी यो पताकारेको डाँडाको शिरेशिर दक्षिणतर्फ माछे खोला (अपसुवा खोलाको शाखा खोला) को मुहानसम्म । त्यसपछि सिमाना फेरी माछे खोलालाई पछ्याउँदै अपसुवा खोलासम्म । त्यसपछि अपसुवा खोलै खोला उत्तरतर्फ बावाताक गाउँ नजीक २००० मि. को उचाई-

मा । त्यसपछि बावाताक र गोड्याला गाउँदेखि उत्तरतर्फको डाँडाको शृङ्खलै शृङ्खला हुँदै ससिमा (हलेङ्खर्क) गाउँलाई भित्र पारी चाङ्ग्रे डाँडा (खोङ्गुवा खोलाको जलाधार) सम्म । चाङ्ग्रेबाट लगातार रूपले सीमा रेखा याचपखा र शिवदिङ्ग गाउँदेखि उत्तरतर्फ रहेको खोरिया आवादीको सिरान सिरान हुँदै संखुवा खोला पारी घर्मशाला खर्क हुँदै केन्या खर्कको वतासे डाँडा (४५०० मि.) सम्म । केन्या खर्कबाट पश्चिमतर्फ भई डाँडाको धार पछ्याउँदै मुवी खर्क मुनीपट्टि पर्ने होङ्गु खोलासम्म ।

४. पश्चिम:-

मादी खर्कबाट पश्चिम र उत्तर पश्चिम हुँदै पाँच पोखरी (मुनीलो) सम्म पाँच पोखरीबाट पश्चिमतर्फ चरेम गाउँदेखि उत्तर-पश्चिम ईन्खु खोलासम्म । त्यहाँबाट उत्तर पश्चिम हुँदै लुक्ला माथि जतर्वा भन्ज्याङ्गसम्म । जतर्वाबाट कालो हिमाल र कुसुम्खाङ्गको शिखर हुँदै भन्जु खोलाको मुहानसम्म । त्यहाँबाट उत्तरतर्फ सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको पूर्वी सिमानै सिमाना हुँदै फेताङ्गचे हिमालसम्म ।

सूचना २

मकालु-वरुण संरक्षण क्षेत्रको चार किल्ला:

१. पूर्व:-

वरुण खोलाको शिर (नेपाल-चीनको अन्तरराष्ट्रिय सिमाना) बाट शुभ भई वरुण खोलै खोला हुँदै संखुवा खोला र वरुण खोलाको बोभानसम्म ।

२. दक्षिण:-

संखुवा खोला र वरुण खोलाको बोभानबाट पश्चिमतर्फ साउने डाँडाको शिर शिर धुकुरखोलाको (होङ्गु खोलाको शाखा) सिरानसम्म । त्यहाँबाट धुकुर खोलै खोला हुँदै होङ्गु र धुकुर खोलाको बोभान हुँदै दक्षिणतर्फ होङ्गु खोलै खोला वुङ्गु गाउँको फेदीसम्म ।

३. पश्चिम:-

होङ्गु खोला (बुङ्गु गाउँको फेदी) बाट बुङ्गु गाउँको पश्चिम पट्टीको डाँडाको धारधार चुकलासम्म । मुकलाबाट चेरेम गाउँको सिरान हुँदै हिङ्गु खोलासम्म ।

४. उत्तर:-

अरूण-वरूण दोभानबाट उत्तर पश्चिम हुँदै हिन्जुसम्म । हिन्जुबाट वरूण खोलाको जलाधार र वाङ र नेमु खोलाको जलाधारलाई छुट्याउने डाँडाको धार हुँदै नेमु खोलाको शिरसम्म । नेमु खोलाको पश्चिम लगातार दक्षिण पूर्व तर्फको डाँडाको धार पछ्याउँदै कसुवा खोलाको करिब २००० मिटरको उचाइसम्म । कसुवा खोलाबाट यसले पश्चिमी शृङ्खला हुँदै टासि गाउँको माथिको उच्च बिन्दुसम्म । त्यहाँबाट तलतिर झर्दै नुरुवु गाउँको उत्तरपट्टि उमुवा खोलामम्म । त्यसपछि यसले नुरुवु गाउँको माथिको उत्तरपट्टीको डाँडाको धारलाई पछ्याउँदै पताकारे डाँडासम्म र फेरी यो पताकारेको डाँडाको जिरे शिर दक्षिणतर्फ झर्दै खोला (अपमुवा खोलाको शाखा खोला) को मुहानामम्म । त्यसपछि सियाना फेरी माछे खोलालाई पछ्याउँदै अपमुवा खोलासम्म । त्यसपछि अपमुवा खोला उत्तरतर्फ हुँदै वावाताक गाउँ नजीक २००० मी. सम्म । त्यसपछि वावाताक र गोड्याला गाउँ बीच उत्तरतर्फको डाँडाको शृङ्खला शृङ्खला हुँदै ससिमा (हुलेङ्गु) गाउँलाई बाहिर पारी चाङ्गे डाँडा (खोङ्लुवा खोलाको जलाधार) सम्म । चाङ्गेबाट लगातार रूपले सीमा रेखा याचमवा र शिजुङ्गु गाउँदेखि उत्तरतर्फ रहेको खोल्या आवादीको सिरान सिरान हुँदै सखुवा खोला पारी घर्मशाला खर्क हुँदै केन्या खर्कको वतासे डाँडा (४५०० मि.) सम्म । केन्या खर्कबाट पश्चिम तर्फ झर्ने डाँडाको धार पछ्याउँदै मुवी खर्क नतिपट्टि पर्ने होङ्गु खोलासम्म ।

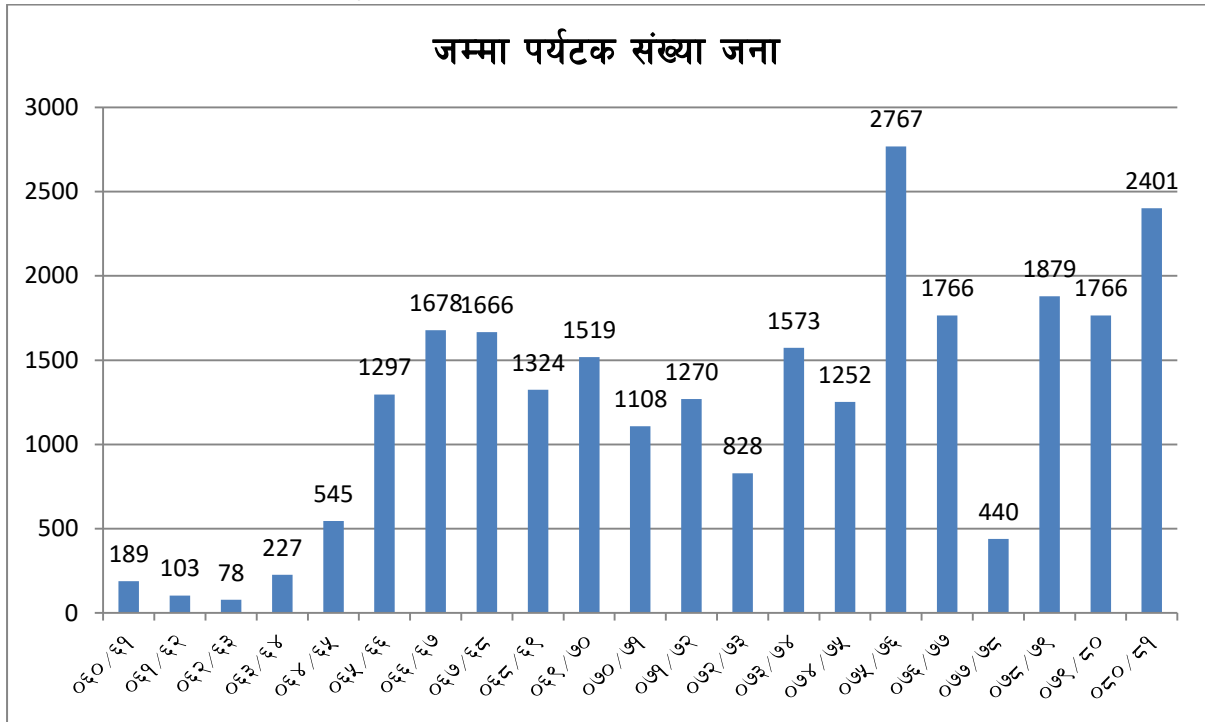
याज्ञाले,

ववनप्रसाद कायस्थ

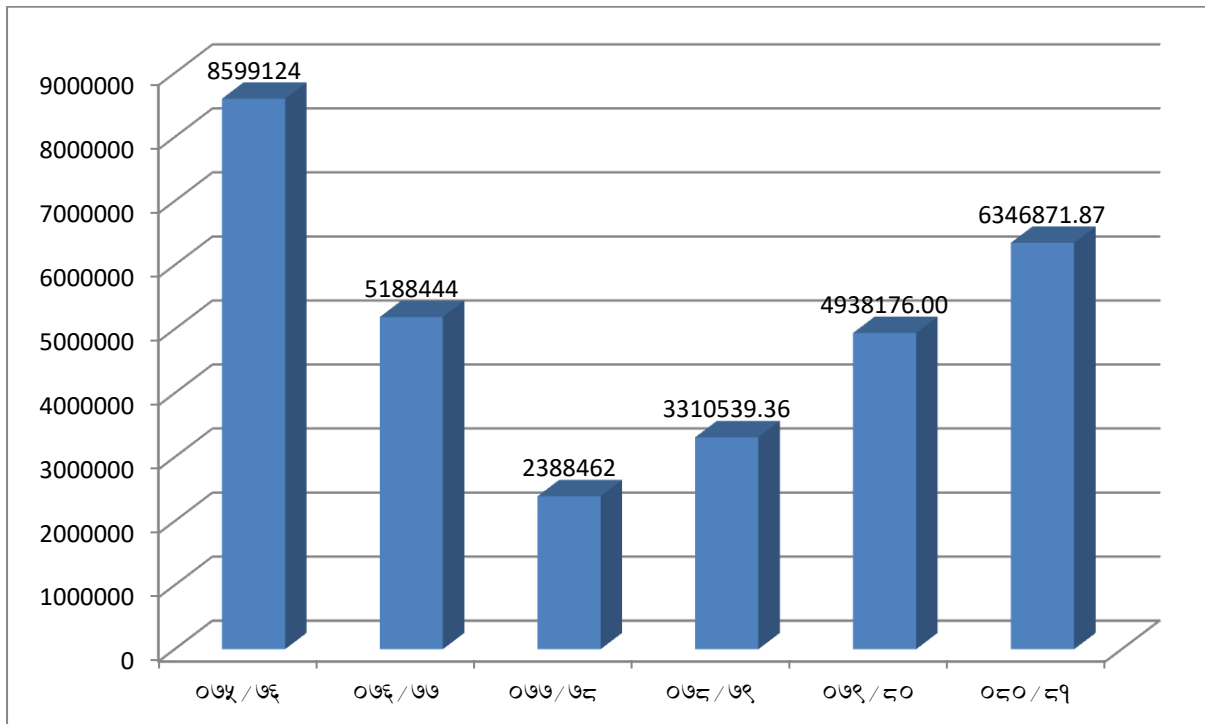
श्री ५ को सरकारको सचिव

अनुसूची १८ विविध रेखाचित्रहरू

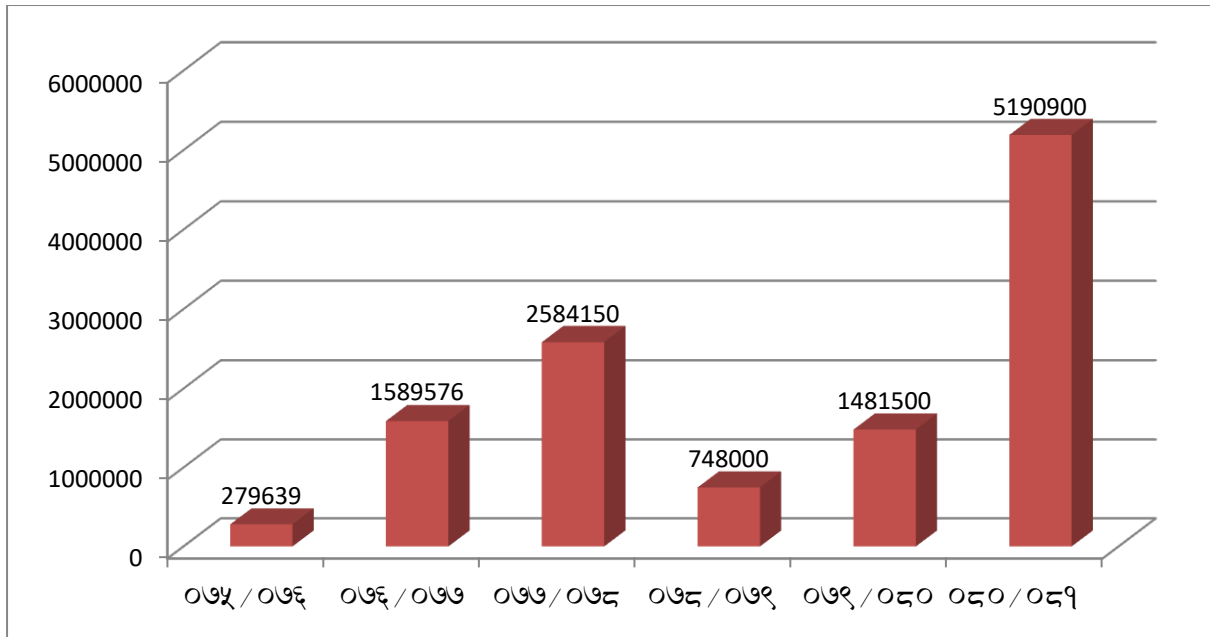
१८.१ आर्थिक वर्ष अनुसार पर्यटक विवरण

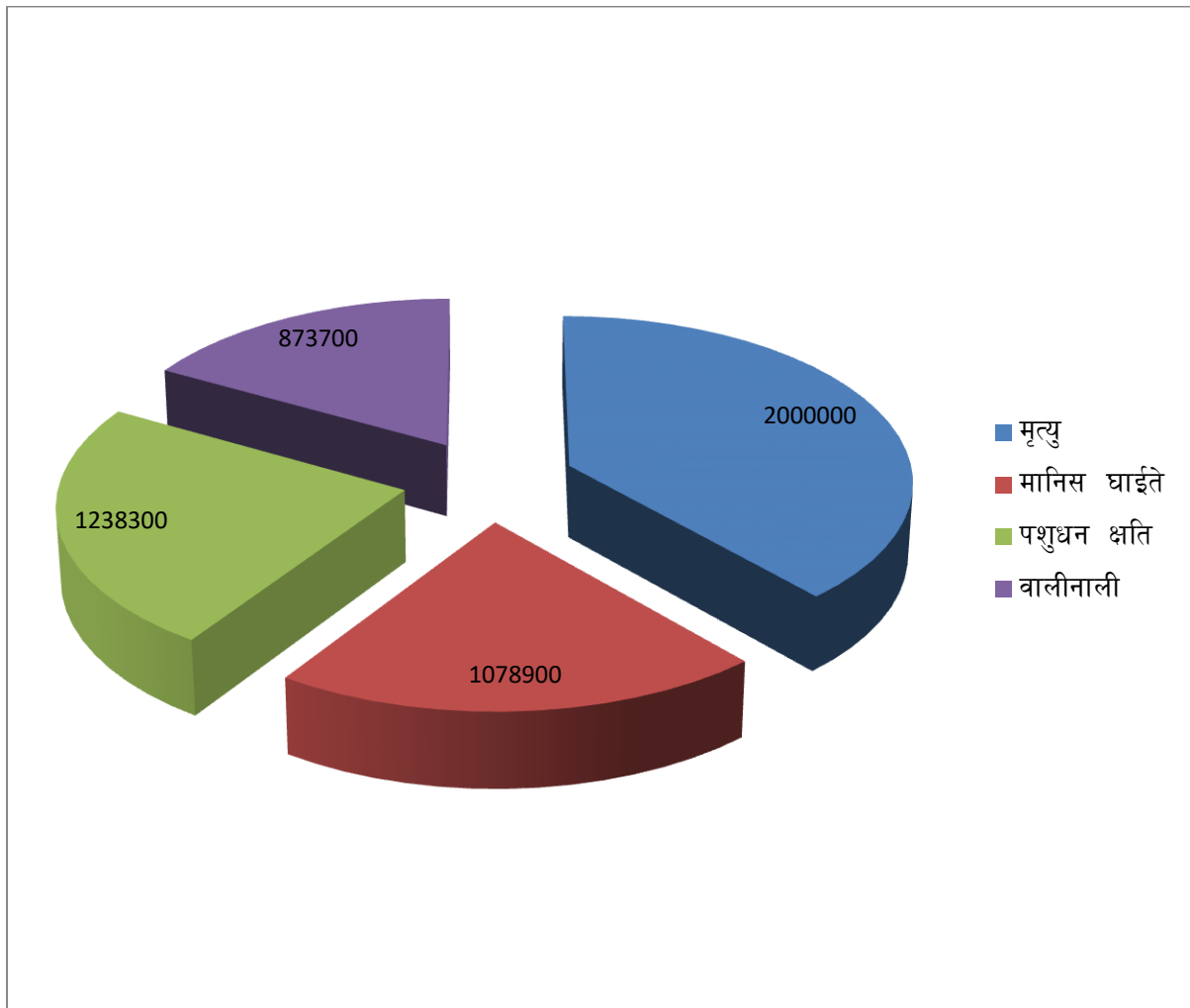
१८.२ आर्थिक वर्ष अनुसार राजस्व विवरण

१८.३ आर्थिक वर्ष अनुसार राहत वितरण सम्बन्धी विवरण

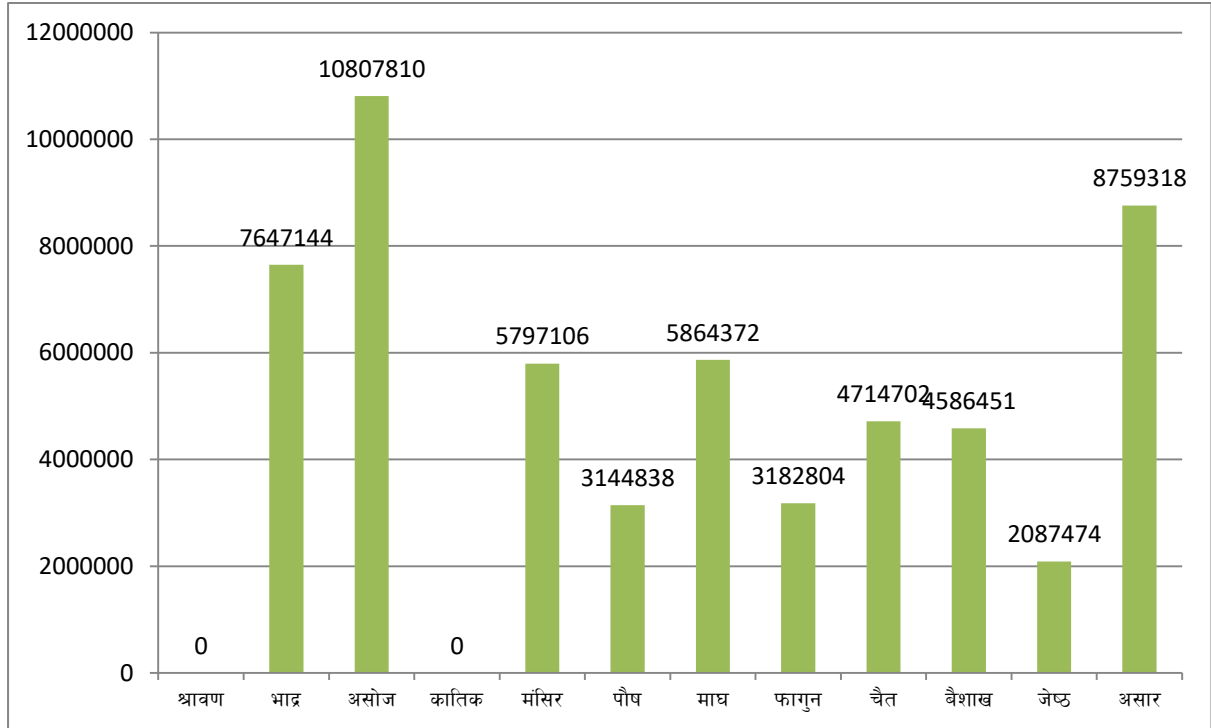

आ.व. २०८०-८१ को राहत वितरण

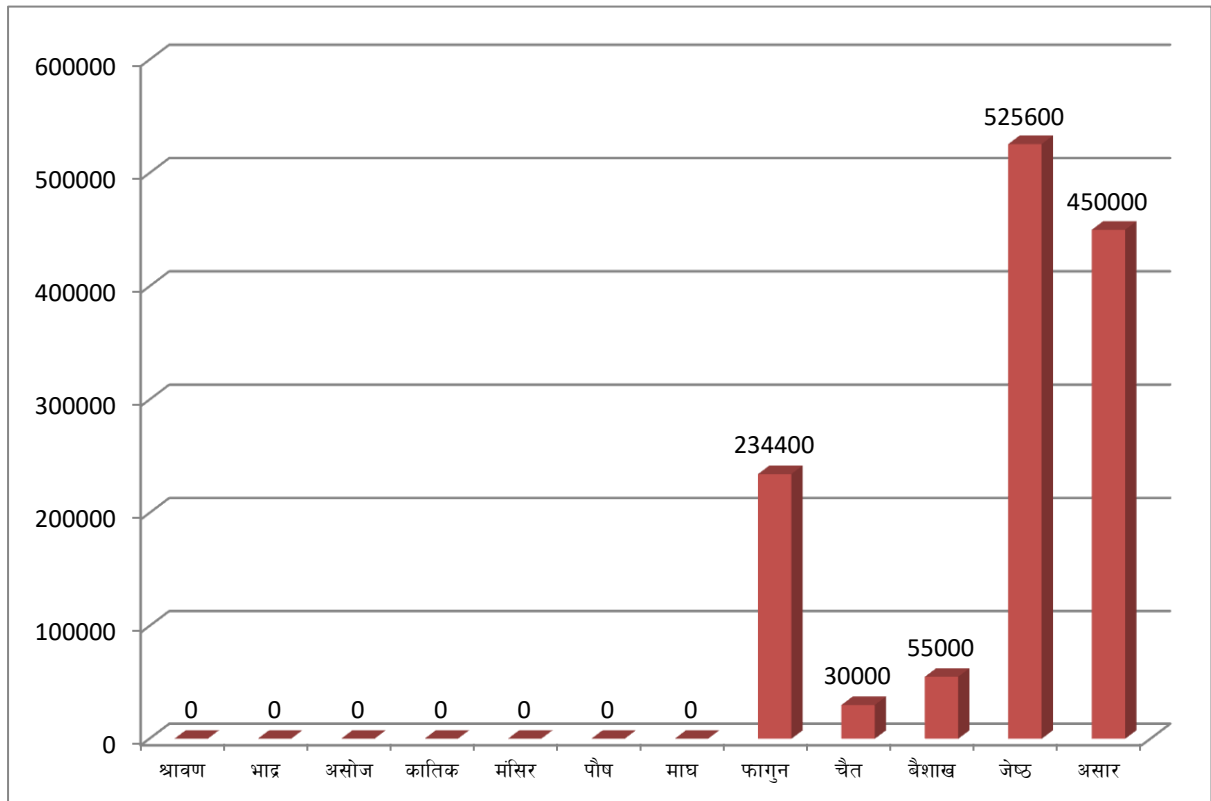

१८.४ महिना अनुसार कार्यलयको खर्च विवरण

क. निकुञ्ज आयोजना

ख. मध्यवर्ती क्षेत्र कार्यक्रम तर्फ

अनुसुचि १९. निकुञ्ज क्षेत्रमा सन्चालित होटलहरुको विवरण

सि.नं	होटलको नाम / स्थान	संचालकको नाम	ठेगाना	सन्चालन भएको स्थान	स्तर
१	मकालु होटल/लज	बुद्धि राम कुलुड	महाकुलुड-१ सोलुखुम्बु	कोथे	ग
२	हिमालयन भ्यू लज	आङगेलु शेर्पा	खोटा न पा, कुरीमा		क
३	लामा लज	याङजी शेर्पा	सोताङ -२ सोलुखुम्बु	कोथे	क
४	शेर्पा गेष्टहाउस	मिडमा शेर्पा	महाकुलुड-२, सोलुखुम्बु	कोथे	क
५	होटल सिवुचे लज	आङ पासाङ शेर्पा	थुलुङ दुधकोशी-सिवुचे, सोलुखुम्बु	कोथे	ग
६	वरुणसे लज	चन्द्र कुमार राई	महाकुलुड-२	कोथे	ख
७	मेरा पिक होटल/लज	लाक्पा गेल्जेन शेर्पा	महाकुलुड-२	कोथे	ग
८	नमस्ते लज	लाक्पा डोमा शेर्पा	जुन बेशी न पा	कोथे	क
९	कुलुङ होटल	दिपक कुलुङ	महाकुलुड-२	कोथे	ख
१०	लालिगुराँस होटल	टिकाराम कुलुङ	महाकुलुड-२	कोथे	घ
११	सयपत्रि होटल	चन्दीराम कुलुङ	महाकुलुड-१	कोथे	घ
१२	नोरलीङ होटल एण्ड लज	तेम्बा शेर्पा	-२, सोलुखुम्बु	खारे क्याम्प	क
१३	स्नो ल्याण्ड लज एण्ड रेस्टुरेन्ट	डावाङ तेन्जी शेर्पा	पासाङल्लामु-२	खारे क्याम्प	ख
१४	टी सप	पेम्बा छिरी शेर्पा	पासाङल्लामु-२	खारे क्याम्प	ग
१५	मेरा अल्याइन लज	पेम डेण्डी शेर्पा	महाकुलुड- २, सोलुखुम्बु	खारे क्याम्प	क
१६	स्नो ल्याण्ड लज	डिमा नुरु शेर्पा	पासाङल्लामु-२, सोलुखुम्बु	खारे क्याम्प	ग
१७	हिमालयन लज	पेम्बा तामाङ	सोताङ- २ सोलुखुम्बु	खारे क्याम्प	घ
१८	शेर्पीनी कोल लज	कर्मा शेर्पा	महाकुलुड-१ सोलुखुम्बु	खारे क्याम्प	ग
१९	Mountain View Lodge	कामी शेर्पा	महाकुलुड- १, सोलुखुम्बु	खारे क्याम्प	क
२०	मेरा भ्यू लज	डिमा साँगे शेर्पा	पासाङल्लामु-२	खारे क्याम्प	ग
२१	हिलटप भेल्ली भ्यू लज	कामी शेर्पा	महाकुलुड-१	खारे क्याम्प	घ
२२	समित लज	लाक्पा दोर्जी शेर्पा	महाकुलुड	खारे क्याम्प	ग
२३	टासी डेले लज	लाक्पा डोमा शेर्पा	जुनबेशी बेनी -६, सोलेखुम्बु	खारे क्याम्प	घ
२४	रि फ्युज रेस्टुरेन्ट	ठिले शेपा	महाकुलुड-२, सोलुखुम्बु	खारे क्याम्प	क
२५	कुलुङ टी सप	भरत कुलुङ	महाकुलुड १, सोलुखुम्बु	खारे क्याम्प	घ
२६	पाँचपोखरी होटल	मिलन कुलुङ	महाकुलुड १ संखुवासभा		
२७					
२८	पासाङ होटल	पासाङ गेलु शेर्पा	महाकुलुड- २, सोलुखुम्बु	मेराला	घ
२९	प्याराडाईज होटल	पासाङ गेलु शेर्पा	महाकुलुड- २	कोडमाडिङमा	घ
३०	कोडमाडिङमा होटल	फूर्वा ओङछु शेर्पा	महाकुलुड- २	कोडमाडिङमा	घ
३१	कुलुङ टी सप	पदम कुलुङ	महाकुलुड - ३	कोडमाडिङमा	घ
३२	Lama Lodge	पासाङ कान्डी शेपा	महाकुलुड -१, सोलुखुम्बु	छतर्ला क्याम्प	घ
३३	Sherpa Tea Soap	आङदावा शेर्पा	पासाङल्लामु-२, सोलुखुम्बु	छतर्ला क्याम्प	
३४	बुद्ध होटल	खुरु गेल्जेन शेर्पा	थुलुङ दुधकोशी वाकु- ४, सोलुखुम्बु	ठासिङ दिङमा निकुञ्ज क्षेत्र	ग
३५	सेती पोखरी होटल	दा गेल्जेन शेर्पा	महाकुलुड-२, सोलुखुम्बु	निकुञ्ज क्षेत्र सेती	घ

				पोखरी	
३६	छेस्काम होटल	पदम कुलुड	महाकुलुड-३, सोलुखुम्बु	निकुञ्ज क्षेत्र सेती पोखरी	
३७	होटल रि फ्युज	ठिले शेर्पा	महाकुलुड २	निकुञ्ज क्षेत्र सेती पोखरी	घ
३८	पेम्बा होटल	पेम्बा छिरी शेर्पा	पासाडल्हामु-२ सोलुखुम्बु	निकुञ्ज क्षेत्र ठाडनाक	ग
३९	सोना गेष्ट हाउस	आड सोना शेर्पा	पासाडल्हामु-२ सोलुखुम्बु	निकुञ्ज क्षेत्र ठाडनाक	ख
४०	गुम्बा लज	मिडमा नुरु शेर्पा	पासाडल्हामु-२ सोलुखुम्बु	निकुञ्ज क्षेत्र ठाडनाक	ग
४१	मेरा गेष्ट हाउस	पासाड डोमा शेर्पा	पासाडल्हामु-२ सोलुखुम्बु	निकुञ्ज क्षेत्र ठाडनाक	ख
४२	कुसुम खाड लज	डिमा साडगे शेर्पा	पासाडल्हामु-२ सोलुखुम्बु	निकुञ्ज क्षेत्र ठाडनाक	ग
४३	हिमालयन लज	आड छिरीड शेर्पा	पासाडल्हामु-२ सोलुखुम्बु	निकुञ्ज क्षेत्र ठाडनाक	ख
४४	याक होटल	सेकी लमु शेर्पा	पासाडल्हामु-२ सोलुखुम्बु	निकुञ्ज क्षेत्र ठाडनाक	घ
४५	Friendship Lodge	लाक्पा तेन्जी शेर्पा	पासाडल्हामु-२ सोलुखुम्बु	निकुञ्ज क्षेत्र ठाडनाक	ख
४६	Snow lion लज	रुद्र बहादुर कुलुड	महाकुलुड - ४, सोलुखुम्बु	निकुञ्ज क्षेत्र ठाडनाक	घ
४७	Valley view लज	दावा गेल्जेन शेर्पा	पासाडल्हामु-२ सोलुखुम्बु	निकुञ्ज क्षेत्र ठाडनाक	ग
४८	Thangnak tea shop	लाक्पा नुरु शेर्पा	पासाडल्हामु-२ सोलुखुम्बु	निकुञ्ज क्षेत्र ठाडनाक	घ
४९	बरुणत्से आइसफल लज	आड पासाड शेर्पा	पासाडल्हामु-२ सोलुखुम्बु	निकुञ्ज क्षेत्र ठाडनाक	ख
५०	इडखु भ्याली लज	डिक कुवीर राई	महाकुलुड -२ सोलुखुम्बु	निकुञ्ज क्षेत्र ठाडनाक	घ
५१	ठाडनाक न्यू होटल	जोति प्रवीण राई	महाकुलुड -१ सोलुखुम्बु	निकुञ्ज क्षेत्र ठाडनाक	घ
५२	पाँचपोखरी भ्यु होटल, लज	बक्खु हर्क जीत कुलुड	महाकुलुड -२ सोलुखुम्बु	खोलाखर्क निकुञ्ज	ग
५३	न्यु मेरापिक होटल, लज	मदन सर राई	महाकुलुड -२, सोलुखुम्बु	खोलाखर्क निकुञ्ज	ख
५४	टाशी देले होटल लज	टाशी शेर्पा	महाकुलुड -२, सोलुखुम्बु	खोलाखर्क निकुञ्ज	
५५	टासीडेले रेस्टुरेण्ट	पेमा दिकी शेर्पा	पासाडल्हामु- २, सोलुखुम्बु	निकुञ्ज क्षेत्र ठुलो ढुंगा	ख
५६	मेरा पिक लज	युती शेर्पा	सोताड - २, सोलुखुम्बु	निकुञ्ज क्षेत्र ठुलो ढुंगा	ख
५७	ठुलोढुंगा टी हाउस	सोना शेर्पा	पासाडल्हामु- २	निकुञ्ज क्षेत्र ठुलो ढुंगा	घ
५८	मेरा गेष्ट हाउस	आडदार्वा शेर्पा	सुकें पासाडल्हामु- २, सोलुखुम्बु	सौरै क्याम्प	घ
५९	टी सप	विकास कुलुड	महाकुलुड- २, सोलुखुम्बु	सौरै क्याम्प	
६०	शेर्पा लञ्ज प्लेश	डिमा ल्हमु शेर्पा	महाकुलुड-१,	सौरै क्याम्प	
६१	रि फ्युज मेरा	ठिले शेर्पा	महाकुलुड- २	बरुणत्से वेशक्याम्प	
६२	टी सप	पासाड गेलु शेर्पा	महाकुलुड- २	बरुणत्से वेशक्याम्प	
६३	मेरा अल्पाइन	पेम्बा डेण्डी शेर्पा	महाकुलुड- २	आमालाप्या	
६४	कैलाश टी सप	कैलाश कुलुड	महाकुलुड- २	आमालाप्या	
६५	होटल लज	पासाड शेर्पा	थुलुड दुधकोशी वाकु - सोलुखुम्बु	छतरला खोला	
६६	होटल लज	आड गोम्बु शेर्पा	थुलुड दुधकोशी वाकु - सोलुखुम्बु	छतरला खोला	
६७	तारा टी सप	तारामान कुलुड	महाकुलुड- २	भारखर्क	
६८	होटल	पासाड शेर्पा	महाकुलुड- २	चोलेम	
६९	टी सप	बल केशर कुलुड	महाकुलुड- २	चोलेम	
७०	टी सप	भिमराज कुलुड	महाकुलुड- २	चोलेम	

७१	मदन होटल	मदन सर राई	महाकुलुड- २	छाराखर मध्यवर्ती सा वन	ग
७२	खरिम्मा होटल	मौलीधनी कुलुड	महाकुलुड- २	छाराखर मध्यवर्ती सा वन	ग
७३	साल्या सिलिछो भ्यूहोटल	चन्द्र व. कुलुड	महाकुलुड- २	छाराखर मध्यवर्ती सा वन	ग
७४	पाँचपोखरी होटल	नोमा कुलुड	महाकुलुड- २	छाराखर मध्यवर्ती सा वन	ग
७५	मकालु बरुण होटल, डाँडाखर्क	लाक्पा ग्याल्जेन शेर्पा	मकालु- २, सं.सभा	मकालु क्षेत्र	
७६	डाँफे टी सर्पा, डाँडाखर्क	डिमा शेर्पा	मकालु- २, सं.सभा	मकालु क्षेत्र	
७७	देउराली टी सप, देउराली	लाक्पा शेर्पा	मकालु २, सं सभा	मकालु क्षेत्र	
७८	शिव भ्यू होटल, खोडर्मा	पासाड भुटिक शेर्पा	मकालु- २ सं.सभा	मकालु क्षेत्र	
७९	टी सप, खोडर्मा	, रोहण सुवेदी	मकालु- २	मकालु क्षेत्र	
८०	टी सप , खोडर्मा	मिड्दिकी शेर्पा	मकालु- २	मकालु क्षेत्र	
८१	ठुलो डाँडा होटल, सिप्टोनला	तेन्जीड शेर्पा (पन्चक)	मकालु- २	मकालु क्षेत्र	
८२	निलम टी सप, सिप्टोन ला पास	निलम कुमारी विष्ट	मकालु- २	मकालु क्षेत्र	
८३	दोवाटो होटल, दोवाटो	छिरिड शेर्पा	मकालु- २	मकालु क्षेत्र	
८४	न्यू दोवाटो होटल, दोवाटो	सोनाम शेर्पा	मकालु- २	मकालु क्षेत्र	
८५	फेमाताड टी सप, फेमाताड	आडदावा शेर्पा	मकालु- २	मकालु क्षेत्र	
८६	खोरलाड टी सप, खोरलाड	किपा शेर्पा/आडदावा	मकालु- २	मकालु क्षेत्र	
८७	होटल याडले एण्ड लज, याडले क्याम्प	छोपाल शेर्पा	मकालु- २	मकालु क्षेत्र	
८८	शिवधारा टी सप, याडले	डाड दोची शेर्पा	मकालु- २	मकालु क्षेत्र	
८९	पार्वती टी सप, याडले	दोक्तोक् शेर्पा	मकालु- २	मकालु क्षेत्र	
९०	बरुण टी सप, याडले	पेमा शेर्पा	मकालु- २	मकालु क्षेत्र	
९१	आमा भुजुड होटल, तादोसा	फु टाशी शेर्पा	मकालु २	मकालु क्षेत्र	
९२	तादोसा टी सप, तादोसा	कामी शेर्पा	मकालु- ३	मकालु क्षेत्र	
९३	ज्याक होटल, ज्याकखर्क	डिमा शेर्पा	मकालु- २	मकालु क्षेत्र	
९४	होटल लाडमाले, लाडमाले	रेन्जीन शेर्पा	मकालु- २	मकालु क्षेत्र	
९५	टी सप, सेरसोड	लाक्पा शेर्पा	मकालु- २	मकालु क्षेत्र	
९६	टी सप, सेरसोड	पासाड बुटी शेर्पा	मकालु- २	मकालु क्षेत्र	
९७	मकालु भ्यू होटल, मकालु वेशक्याम्प	रिन्जीन शेर्पा	मकालु- २	मकालु क्षेत्र	
९८	दुध पोखरी होटल, मकालु वेशक्याम्प	लाक्पा शेर्पा	मकालु- २	मकालु क्षेत्र	
९९	चाम्लाड होटल, वेशक्याम्प	तेन्जी शेर्पा	मकालु- २	मकालु क्षेत्र	
१००	बरुण होटल, वेशक्याम्प	छोडवा शेर्पा	मकालु- २	मकालु क्षेत्र	

अनुसूची २० मुद्दा सम्बन्धी विवरण

क. आ.व. २०६७/०६८ देखि २०७९/०८० सम्मको मुद्दाको विवरण

क्र.सं.	मुद्दा को नाम	वारदात		जहेरवाला	मुद्दामा वरामद विज बस्तु				मुद्दा नं./ दायर मिति	मुद्दा दायर भएको निकाय	प्रतिवादीको									
		स्थान (जिल्ला, गा.पा./न.पा., वडा नं. र ठाउँ)	मिति		समय	जगत	परिमाण	विरामद बोझ/साधन			विरामद	नाम थर /उमेर	वतन (स्थायी ठेगाना)	नागरिकता प्र.नं.	जन्म मिति	बाबुको नाम	बजेको नाम	रजु तारेख/धनुवा/फरार		
१	अवैध रुपमा आखेटोपहार तथा यासगुम्वा बोकी हिंडेको	जि. संखुवासभा हटिया गा.वि.स ४ हटिया	02/18/2067						04/06/2067	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय	पेम्बा नुर्बु भोटे 22 छिरिङ भोटे 18	जि. संखुवासभा हटिया गा.वि.स. १				तेम्बा भोटे आक्पा भोटे	छिरिङ भोटे ठिलेन भोटे	फैसला 2068/4/5		

५८	५९	६०
विना इजाजत लुकाई छिपाई यासगुम्बा ओसार पसार गरेको	अवैध रुपमा काठ काटी निकुञ्ज क्षेत्रमा घर छाप्रौ बनाएको	अवैध रुपमा वन्यजन्तुको चोरि सिकार गरि अखेटोपहार लुकाई छिपाई राखेको
जि. संखुवासभा खौंदबारी नगरपालिका -१२ स्थित तुम्लिङटार विमानस्थल	जि. संखुवासभा मकालु गा.वि.स. ५ थाडुले खर्क	जि.संखुवासभा मकालु गा.वि.स. वडा नं. ८ ठाँगे र माक्सुवा
04/05/2071	04/04/2071	04/29/2068
		जिल्ला प्रहरी कार्यालय संखुवासभाको 2068/05/01 को जाहेरी
		भरुवा वन्दुक भालुको पञ्जा भालुको छाला घोरलको छाला रतुवाको छाला रतुवा र घोरलको सीङ
		4 थान 4 थान 5 थान 5 थान 2 थान 4 थान
2-071/72 2071/4/23	1-071/72 2071/4/23	01/068/069 068/05/01
		मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय
गोपाल कार्की 36	तेन्जेन शेर्पा 36	काजि तामाङ 31 गंगा बहादुर तामाङ 30 दिल बहादुर कुसुङ 25
जिल्ला संखुवासभा पाथिभरा गा.वि.स. 5 नौरिगाँउ	जि संखुवासभा मकालु गा.वि.स. वडा नं. 5 टाँसिगाँउ	मकालु गाविस वडा नं ८ संखुवासभा
		फैसला 2069/5/14

५०	५८
विना इजाजत यासंगुम्बा ओसारपसार गरेको	विना इजाजत सामुदायिक वन फडाानी गरि चिराइतो खेती लगाएको
सिसुवाटार प्रहरी चौकीको गस्ती टोलिले पक्राउ गरि म.ब.रा.नि. सिसुवाटार पोष्टमा बुझाएको	जि. संखुवासभा पाथिभरा गा.वि.स.-२ सुनगाभा मध्यावर्ती सामुदायिक वन
03/13/2072	05/02/2071
4-071/72 2072/3/24	3-071/72 2071/5/2
दुर्योधन राई 40 बालकुमार राई 18 भक्त बहादुर राई 38	सुरेस गुरुङ 52
जि.संखुवासभा खादिबारी नगरपालका- 4, वाला गा.वि.स. 6र 3	जि.संखुवासभा पाथिभरा गा.वि.स.-2 सिल्ने

१	७
वन्यजन्तु तथा वन पैदावर अवैध चोरी निकासी	अवैध रुपमा वन्यजन्तुको चोरी सिकार गरि अखेटोपहार लुकाई छिपाई ओसारपसार गरेको
जि. सोलुखुम्बु महाकुलुङ गा.पा.-३ बोक्सुवार	जि.संखुवासभा हटिया गा.वि.स. अन्तर्गत स्याक्सिला प्रहरी चौकी नजिक
०२/२६/२०७४	०२/२२/२०६९
विहान १० बजे	
गोमस्काउट श्री मैखर चौधरी	
५ के.जि सतुवा , २ बटा कस्तुरीको खुर् ३ ग्राम कस्तुरीको रौं	
०७४-८२-०००१ २०७४/४/८	०७२-८२-००५८ २०७२/११/२१
सोलुखुम्बु जिल्ला अदालत	
मान बहादुर राई १७ दिलिप राज राई १७ चित्रमान राई ४४ आङ्फुर्वा शेर्पा २६	धुव खड्का ३३ थाङ्ग छिरिङ भोटे
भाजपुर साल्पासोलिच्छा -२ कुलुङ जि. सोलुखुम्बु महाकुलुङ गा.पा.-३ सोलुखुम्बु	भई हाल जि.सुनसरी धरान नगरपालिका वडा नं. ३
लनविर राई धनशमसेर राई शम्भुबहादुर राई डवाङ शेर्पा	
फैसला २०७५/०३/२१	२०७२/११/१६ को पत्रमार्फत संखुवासभा जिल्ला अदालत

०	०
सामुदायिक वन क्षेत्र अतिक्रमण गरि वन पैदावर हानी नोकसानी गरेको	जयपुरमा सक्टापत्र चक्कापु पारुमारुवा काला भालुको पञ्जा थान-१) निकासीको लागि लुकाई छिपाई ओसार्नुपर्ने
जि. संखुवासभा मकालु गा.पा. २ कुम्भकर्ण मध्यवर्ती क्षेत्र सामुदायिक वन	भोटखोला गा.पा. १ किमाथांका स्थित नेपाल चिन सिमा नाका
11/23/2073	०७४/०७/२७
	१४ बजेको समयमा
म.व.रा.नि. सेदुवा सेक्टरका गोमस्काउट ललित बहादुर राई	प्र.ना.नी. कुमार खड्का प्रहरी चौकी किमाथांका
काठ 4309.6 क्यु फिट लोक्ता 200 के.जी मजिटो 80 के.जी चिराईतो 120 के.जी. सतुवा 3 के.जी. अल्लो 80 के.जी. 30 रोपनी जग्गामा अलैची खेती गरेको	पाँच वटा नङ्गा समेत भएको अगाडीको देब्रे पट्टिको पन्जा थान-१
01/074/75 2074/10/14	०७४-CR-००१९ 2074/8720
मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय	२०७४/०८/२०
लाक्पा तेम्बा शेर्पा 45 फिन्जो शेर्पा 69 दावा रिन्जी शेर्पा 49 ग्याल्जे शेर्पा 50 कुम्भकर्ण मध्यवर्ती क्षेत्र सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहका अध्यक्ष मेघ बहादुर बिष्ट समेत	संखुवासभा जिल्ला अदालत
	टासी तपचैन भोटे -२६
जि. संखुवासभा मकालु गा.पा- २	भोटखोला गा.पा. वडा नं. ३ हुडगुड
तेञ्जे अंगेल शेर्पा तेम्बा सोना शेर्पा कर्मनुर्बु शेर्पा	कर्मखम्बा भोटे
अक्चुङ पेमाहुङ्चुक शेर्पा..... थाहा नभएको	रिनक्षिन भोटे
फैसला 2076/02/20	फैसला २०७५/०१/३१
लाक्पा तेम्बा शेर्पा र दावा रेन्जी शेर्पालाई 379388.5 जरिवाना फिन्जो शेर्पा रु. 28250 जरिवाना ग्याल्जेन शेर्पा 29400 जरिवाना	

२	२
अवैध तवरले वन पैदावर संकलन गरेको	विना इजाजत वन्यजन्तुको चोरी शिकार गरेको
मकालु गा.पा.-३ बाक्ले	जि.संखुवासभा मकालु गा.पा. ३ हेदाइनागढी स्थित जिरोप्वान्ड
०७५/०७/०८	०७/२७/२०७५
दिनको १२ बजे	
पो. असोक कुमार राई	म.व.रा.नि. हेदाइनागढी पोष्टका सि. गोमस्काउट कर्मठिले शेर्पा
सेतक चिनी	गरुड चराको नङ्गा -१, न्याउरी मुसाको छाला-२, पानी ओतको साप्राको हड्डी-३ यासार्गुम्बा १ पिस
४ बोरा (६० के जी)	
०२/०७६/७७ २०७५/०९/०१	०१/०७५/७६ २०७५/८/२६
म व रा नि का	मकालुवरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय
लाक्पा शेर्पा -३१ चेष्टालाल राई -४५	जय बहादुर तामाङ ३९
मकालु गा.पा.-३	जि. संखुवासभा मकालु गा.पा.-४ पिप्ले
लाक्पा शेर्पा - रञ्जेल शेर्पा चेष्टालाल राई - मर्दन राई	वीर बहादुर तामाङ
लाक्पा शेर्पा - लाक्पा सोना शेर्पा चेष्टालाल राई - फुलमान राई	तुलाराम तामाङ
फैसला २०७६/०४/१३	फैसला २०७६/१२/६

२८	विना इजाजत वन्यजन्तुको चोरि सिकार तथा वन पैदावरको अवैध कारोबार	२०७५/११/२१२	विना इजाजत वन्यजन्तुको चोरि सिकार गरेको
	संखुवासभा मकालु गा.पा.२ हाक्सुरा चौतारा	०७५/०९/२८	सिलिचोड गा.पा.-३ लुम्दिन्या
	विहान ४ बने	बेलुका ८ बजे	
	सि.गे. विजय दास	प्र.स.नि. कालो वि.क.प्रहरी चौकी ताम्कु	
	घोरलको छाला सहितको सिङ १ चितुवाको नङ्ग्रा २ तितेपालिको यासा १५ चिराइतो २०० ग्राम	मृगको छाला	
		१ थान	
		०४/०७६/७७ २०७५/११/२१	०३/०७५/७६ २०७५/११/०६
	मव रा नि का	मव रा नि का	
	सभा-क - साङ्गु भोटे ४८ सभा -ख केसाङ भोटे १४	उत्तम कुमार राई -४०	
	भोटखोला गा.पा -२ चेपुवा	सिलिचोड गा.पा.-३ लुम्दिन्या	
		धन बहादुर राई	
	साङ्गु भोटे - छिरिङ्ग भोटे केसाङ्ग भोटे - साङ्गु भोटे	गोकुलमान राई	
	साङ्गु भोटे - इसि भोटे केसाङ्ग भोटे - छिरिङ्ग भोटे		
	फैसला २०७९/०१/०७	फैसला २०७६/१२/०५	

१८	१९
वन्यजन्तुको अखेटोपहार लुकाई छिपाई ओसारपसार गरेको	सामुदायिक वन क्षेत्रमा विना इजाजत वन फडानि
मकालु गा.पा.-३ नयाँवस्ती	मकालु गा.पा -२ फविला जंगल
०७७/११/२९	०७७/०३/०४
विहान १०:३० बजे	
सि.गे. प्रकाश बुढा	सम्बन्धित सरोकारवालाहरु
गाजले निरविरालोको छाला	विभिन्न प्रजातिका रुख काटेको
१ थान	१७३.७३ क्यु फिट
०७७/११/२९	०७७/०३/०४
म व रा नि का	म व रा नि का
किडसाडछेजी भोटेनी७० लाक्पा भुटिक भोटे४५	दावा शेर्पा ४५
भोटखोला गा.पा -२ रुकुमा	मकालु गा.पा.-२ च्याम्से
किडसाड छेजि भोटेनी -वाङ्दा भोटे लाक्पा भुटिक भोटे - लाक्प भोटे	कि फिन्जु शेर्पा
किडसाड छेजि भोटेनी -मिड छिरिड भोटे लाक्पा भुटिक भोटे - छेवी भोटे	चा भोटे
फैसला २०७८/१/१९	फैसला २०७४/१०/२३

ख आ.व. २०८०-०८१ को मुद्दाको विवरण

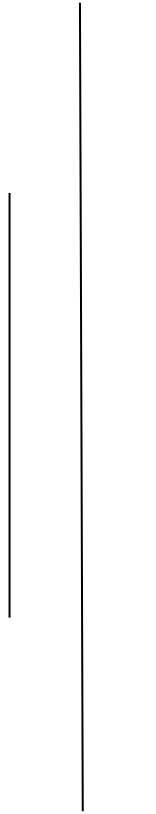
आ.व. 2080/081																				
क्र.सं.	मुद्दाको नाम	बराबरात		जोहेरवाला	मुद्दामा बरामद बिज बस्तु			मुद्दानं./ दायर मिति	मुद्दा दायर भएको निकाय	प्रतिवादीको										
		स्थान (जिल्ला, गा.पा./न.पा., वडा नं. र ठाउँ)	मिति		समय	जात	वन पैदावार /आखे			व्रामद बोझ/ साधन	नाम थर	स्थायी ठेगाना	वतन अस्थायी ठेगाना	नागरिकता प्र.नं.	जन्ममिति	उमेर	बाबुको नाम	बाजेको नाम	रुजु तोरेख/ थुनुवा/ फरार	मुद्दाको स्थिती
२	वन्यजन्तु रतुवा मृगको खुट्टा (आखेटोपहार) आसारपसार	जिल्ला संखुवासभा मकालु गा.पा. ३ हेदाङनागढी	०९/०९/२०८०	दनको १६:०० बजे	रतुवा मृग				०२-८०/८१	मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

१	वन्यजन्तु रतुवा मृगको खुट्टा मध्यवर्ती समुदायिक वनमा सडक निर्माण गरि रुख कटान गरेको र ब्यक्ति गरि बडा फटनाको महाकुलुङ गा.पा.-३ मा पर्ने रुख्दु दिप्ला र हुड चाम्लाङ म.क्षे.सा.व. 02/25/2080 म.ब.रा.नि. बुड सेक्टरका रेञ्जर श्री सुम्जुड लामा समेत 1340 घ.मि. दुङ्गा नष्ट भएको र उत्तिस चिलाउने र मौवाका 23 वटा रुखहरु काटीएको 272.95 क्यु फिट काठ 01/80-81 5/12/2080 मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय एपेक्स मकालु हाईड्रोपावर लिमिटेड - प्रतिनिधि गोपाल आचार्य- बर्ष ४० नक्साल काठमाडौं फेसला 2080/05/31 रु. 596664 जरिवाना
---	---

A Report on

Human-Wildlife Conflict in Makalu Barun National Park, Nepal (2078-2080 BS)

F/Y:080/081

Reported submitted to: Senior Conservation Officer,
Makalu Barun National Park , Sankhuwasabha, Neppal

Report submitted by: Smriti Pahari
Conservation Officer,
Makalu Barun National Park

Contents

1. Introduction	74
2. Methodology.....	76
2.1 Study Area	76
2.2 Data Collection	77
2.3 Data Analysis	77
2.4 Stakeholder Consultations	78
2.5 Literature Review	78
3. Literature review :.....	79
3.1 Human-Wildlife Conflict: Global Perspectives and Challenges	79
3.2 Conservation Strategies in Nepal's Protected Areas: A Historical Overview	79
3.3 Ecological and Socio-economic Impacts of Human-Wildlife Conflicts in the Himalayan Region	79
3.4 Policy Frameworks for Wildlife Conflict Mitigation in Nepal	79
3.5 The Role of Buffer Zones in Balancing Conservation and Community Needs	80
4. Results and Discussions:	81
4.1 Temporal Trends in Human-Wildlife Conflicts (2078-2080 BS).....	81
4.2 Spatial Distribution of Conflict Incidents across Districts, rural municipalities and Buffer Zones users committee.....	82
4.3 Nature of Interactions:.....	85
4.3 Human Casualties and Injuries: Patterns and Circumstances:	87
4.4 Livestock Depredation: Species-wise Analysis and Economic Impact.....	88
4.5 Crop Damage Assessment (for F.Y. 2080/81): Extent and Economic Implications	90
4.4 Relief Fund Distribution for Human-Wildlife Conflict Incidents.....	92
6. Conclusion and recommendation:.....	95
7. References	97

List of figures

Figure 1: map of study area	77
Figure 2: temporal trends in HWC	81
Figure 3: incidents of different fiscal year across districts.....	82
Figure 4: incidents recorded district wise.....	83
Figure 5: incidents in different municipalities in three fiscal year.....	84
Figure 6: human casualties by BZUC.....	84
Figure 7: diagrammatic information of casualty.....	85
Figure 8: Diagrammatic representation of human casualties in municipalities and ward	86
Figure 9: summary of incidence.....	86
Figure 10: human casualties of three fiscal year	87
Figure 11: crop damage by rural municipality	91

List of Tables

Table 1: temporal data on crop damage.....	81
Table 2: compiled data of three fiscal year.....	82
Table 3: municipalities with indicants of the fiscal year 2080/81, FY 2079/80 and FY, 2078/79	83
Table 4: human casualties cases of three fiscal year	87
Table 5: livestock loss.....	88

Table 6: month with most conflicts	89
Table 7: conflict causing wildlife	89
Table 8: frequently attacked livestock.....	89
Table 9: attack size and frequency.....	90
Table 10: crop damage ranking in rural municipality	90
Table 11: most conflict causing wildlife in crop.....	91
Table 12: variety of crops damaged.....	91
Table 13: relief fund distribution for HWC incident in MBNP	92

1. Introduction

Human-wildlife conflict (HWC) presents a significant challenge for biodiversity conservation and sustainable development, particularly in protected areas adjacent to human settlements. As human populations expand and encroach upon wildlife habitats, negative interactions between people and wildlife have become more frequent and severe globally (Nyhus, 2016). These conflicts often manifest as crop and livestock depredation, property damage, and human injury or death, leading to retaliatory killings of wildlife and undermining both conservation efforts and local livelihoods (Adhikari et al., 2018).

Makalu Barun National Park (MBNP), established in 1991 in Nepal's eastern Himalayas, represents a critical protected area facing increasing HWC challenges. Spanning 1,500 km² with an additional 830 km² buffer zone, MBNP showcases remarkable biodiversity across an extreme elevation gradient from 435 m to 8,463 m above sea level (Bhujju et al., 2007). This unique topography supports diverse ecosystems ranging from tropical forests to alpine meadows, harboring numerous endangered species including the snow leopard (*Panthera uncia*) and red panda (*Ailurus fulgens*) (Chaudhary et al., 2015).

However, the park's rich biodiversity exists in close proximity to human settlements, creating conditions ripe for conflict. The buffer zone of MBNP encompasses approximately 36,395 people across 4 rural municipalities (MBNP, 2080). These communities, predominantly comprising ethnic groups such as Rai, Sherpa, and Bhote, rely on agriculture, livestock rearing, and forest resources for their livelihoods (Thapa, 2020). This socio-economic vulnerability often exacerbates the impacts of HWC incidents.

In MBNP, conflicts primarily manifest as crop raiding, livestock depredation, and occasional human casualties. Species frequently implicated in these conflicts include the Himalayan black bear (*Ursus thibetanus*) and common leopard (*Panthera pardus*) (Adhikari et al., 2018). The frequency and severity of such incidents threaten both wildlife populations and the economic security of local communities.

Nepal has progressively developed policies to address HWC, recognizing its dual impact on conservation and livelihoods. The National Parks and Wildlife Conservation Act of 1973 laid the foundation for wildlife protection and management (GoN, 1973). More recently, the Wildlife Damage Relief Guideline, 2080, enacted under provision 33(a) of the aforementioned act, marks a significant advancement in HWC mitigation. Effective from Shrawan 1, 2080 (July 17, 2023), this guideline outlines a comprehensive compensation scheme (relief) for human casualties resulting from wildlife encounters (DNPWC, 2023). The guideline stipulates varying levels of relief:

- Up to 20,000 Nepali Rupees for minor injuries
- Up to 200,000 Nepali Rupees for severe injuries, with provisions for full coverage in emergency cases
- 500,000 Nepali Rupees for permanent disabilities
- 1,000,000 Nepali Rupees for human fatalities

These provisions underscore Nepal's commitment to balancing conservation goals with community welfare. However, the effectiveness of such policies in mitigating HWC and promoting coexistence remains to be evaluated.

This study aims to assess the trends in human-wildlife conflicts within MBNP and its buffer zone over a three-year period (2078-2080 BS). Specifically, the research objectives are:

1. To analyze patterns and trends of HWC incidents, including spatial and temporal distribution
2. To identify the primary wildlife species involved in conflicts and assess their impact on local communities
3. To evaluate the effectiveness of current relief fund policies in addressing HWC
4. To propose evidence-based recommendations for mitigating HWC while promoting coexistence between local communities and wildlife

By providing a comprehensive analysis of recent HWC trends and evaluating current mitigation strategies, this research aims to inform adaptive management approaches that balance the needs of wildlife conservation with those of local communities in the MBNP region.

2. Methodology

2.1 Study Area

This study was conducted in Makalu Barun National Park (MBNP) and its associated buffer zone, located in the eastern Himalayan region of Nepal. Established in 1991, MBNP is Nepal's 8th national park, covering an area of 1,500 km². The park is bounded by the Nepal-China border (adjacent to Qomolangma National Park) to the north, the Arun River to the east and south, and Sagarmatha National Park to the west.

MBNP spans parts of Sankhuwasabha and Solukhumbu districts, with Sankhuwasabha accounting for 72.53% of the park's core area and Solukhumbu covering the remaining 24.47%. The park's geographical coordinates range from 27°25'48" N to 27°33'00" N latitude and 85°46'12" E to 87°21'36" E longitude.

One of the most distinctive features of MBNP is its extreme altitudinal variation, ranging from 435 m to 8,463 m above sea level. This vast elevational gradient supports a diverse array of ecosystems, from tropical forests in the lower regions to snow-capped peaks at higher altitudes.

In 1999, an additional 830 km² area surrounding the park was designated as a buffer zone, previously managed as a conservation area. The buffer zone encompasses parts of Bhot Khola and Makalu rural municipalities, the entirety of Silichong rural municipality in Sankhuwasabha district, and portions of Mahakulung rural municipality in Solukhumbu district. Similar to the core area, the buffer zone is predominantly located in Sankhuwasabha district (83.52%), with Solukhumbu district covering the remaining 16.48%.

This unique protected area complex showcases the rich biodiversity of Nepal's eastern Himalayan region, harboring a wide variety of flora and fauna, and is also home to diverse cultural heritage of local communities. The park and its buffer zone serve as an important site for conservation, research, and sustainable community development in the region. This study area is shown in Figure 1.

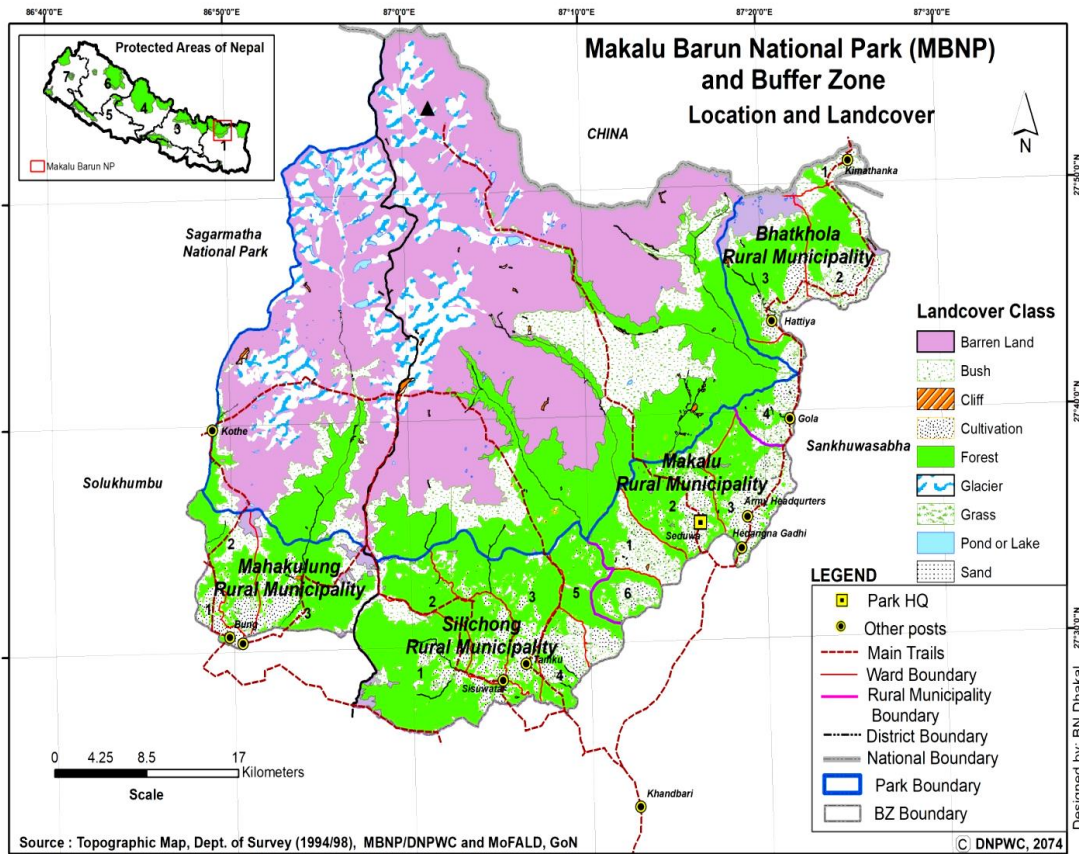

Figure 1: map of study area

2.2 Data Collection

Data on human-wildlife conflict incidents were collected from official park records for a three-year period spanning fiscal years 2078/79 to 2080/81 (corresponding approximately to mid-2021 through mid-2024). The following data were compiled:

1. Human casualties and injuries
2. Livestock depredation incidents
3. Crop damage incidents (available only for fiscal year 2080/81)

For each incident, information was recorded on:

- Date and location (district, municipality, ward, buffer zone user committee area)
- Type of conflict (human casualty, livestock loss, crop damage)
- Species of wildlife involved
- Extent of damage (e.g. number of livestock lost, amount of crops damaged)

2.3 Data Analysis

Descriptive statistics were used to analyze patterns and trends in human-wildlife conflict:

1. Temporal analysis: Incidents were aggregated by fiscal year and month to identify seasonal patterns.
2. Spatial analysis: Incidents were mapped by district, municipality, and buffer zone user committee to identify conflict hotspots.
3. Species analysis: Data were analyzed to determine the wildlife species most frequently involved in conflicts.
4. Impact analysis:

- Human casualties were categorized by severity (death, serious injury, minor injury)
- Livestock losses were quantified by species and economic value
- Crop damage was analyzed by type of crop and estimated economic loss

5. Comparative analysis: Where possible, trends were compared across the three fiscal years to identify any changes in conflict patterns over time.

2.4 Stakeholder Consultations

To supplement the quantitative data, informal consultations were conducted with park staffs serving in park from a long period of time and local community members to gather qualitative insights on human-wildlife conflict issues and mitigation strategies.

2.5 Literature Review

A review of relevant literature, including the MBNP management plan and annual reports, was conducted to provide context on park management strategies, conservation challenges, and previous human-wildlife conflict studies in the region.

This methodology allowed for a comprehensive analysis of recent human-wildlife conflict trends in MBNP, providing both quantitative data on conflict patterns and qualitative insights to inform management recommendations.

3. Literature review :

3.1 Human-Wildlife Conflict: Global Perspectives and Challenges

Human-wildlife conflict (HWC) is a complex issue that arises when wildlife poses threats to human interests, leading to negative interactions. Globally, HWC has become more frequent and severe due to factors like population growth, agricultural expansion, and habitat loss, which force wildlife and humans into closer proximity (IUCN, 2022). The conflict manifests in various forms, including crop damage, livestock predation, and even human injury or fatalities (IUCN, 2022). For instance, in MBNP, species such as the Assamese macaque (*Macaca assamensis*) and the Himalayan black bear (*Ursus thibetanus*) are frequently involved in crop raiding, leading to substantial economic losses for local farmers. A study conducted by Ghimirey et al. (2018) reported that the average economic loss from crop damage due to macaques was approximately USD 602 per household annually, exacerbating tensions between wildlife and human communities. Additionally, large herbivores like elephants and wild boars can cause significant destruction to crops, leading to retaliatory killings that further threaten these species.

Effective management of HWC requires understanding the unique ecological, social, and economic contexts of each situation, as solutions that work in one area may not be applicable in another (IUCN, 2019).

3.2 Conservation Strategies in Nepal's Protected Areas: A Historical Overview

Nepal's conservation strategies have evolved significantly since the establishment of its first national park in 1973. The government has implemented various policies aimed at balancing conservation efforts with community needs. Historically, conservation in Nepal has focused on protecting biodiversity while involving local communities in management processes (DNPWC, 2020). The establishment of buffer zones around protected areas, such as Makalu Barun National Park, has been a crucial strategy to mitigate HWC by providing local communities with resources and incentives to support conservation efforts (Chaudhary, 2009).

3.3 Ecological and Socio-economic Impacts of Human-Wildlife Conflicts in the Himalayan Region

In the Himalayan region, HWC has significant ecological and socio-economic implications. Ecologically, conflicts can lead to the decline of certain wildlife populations due to retaliatory killings and habitat destruction (König et al., 2020). Socio-economically, communities affected by HWC often face financial losses from crop damage and livestock predation, which can exacerbate poverty and undermine local livelihoods (IUCN, 2022). The interplay between ecological health and community well-being underscores the need for integrated approaches that address both conservation and socio-economic challenges.

3.4 Policy Frameworks for Wildlife Conflict Mitigation in Nepal

Nepal has developed several policy frameworks aimed at mitigating HWC. The National Parks and Wildlife Conservation Act provides guidelines for managing protected areas and addressing conflicts (DNPWC, 2020). Additionally, Community-based conservation programs empower local communities to engage in wildlife management and conflict mitigation strategies, emphasizing stakeholder collaboration to develop effective solutions that benefit both wildlife and human populations (IUCN, 2022). Moreover, the Guidelines for Relief Distribution 2080 aims to address damages caused by wildlife further supporting conflict mitigation efforts.

3.5 The Role of Buffer Zones in Balancing Conservation and Community Needs

Buffer zones serve a critical function in mitigating HWC by creating transitional areas between protected regions and human settlements. In Makalu Barun National Park, the buffer zone has been instrumental in providing local communities with access to resources while reducing pressure on the park's core area (Chaudhary, 2009). By involving communities in conservation efforts and providing economic incentives, buffer zones can help foster coexistence between humans and wildlife, thereby reducing the incidence of conflict (IUCN, 2022).

Thus, addressing human-wildlife conflict in regions like Makalu Barun National Park requires a multifaceted approach that incorporates ecological understanding, community engagement, and effective policy frameworks. By fostering respect for wildlife and promoting sustainable practices, it is possible to mitigate conflict and enhance conservation outcomes. In addition, Effective management of HWC necessitates a nuanced understanding of the unique ecological, social, and economic contexts of each situation. Solutions that are effective in one area may not be applicable in another, underscoring the need for tailored approaches to conflict mitigation (IUCN, 2019). For example, while some regions may benefit from physical barriers or deterrents, others may require community engagement and education to foster coexistence. Thus, the integration of local communities into conservation strategies, coupled with supportive policy measures, is essential for achieving a harmonious balance between human needs and wildlife preservation.

4. Results and Discussions:

4.1 Temporal Trends in Human-Wildlife Conflicts (2078-2080 BS)

A total of 158 cases in the fiscal year 2080/81, 47 cases in the fiscal year 2079/80, and 44 cases in the fiscal year 2078/79 were seen recorded in the study area of Makalu barun national park. This is as shown in the figure 2.

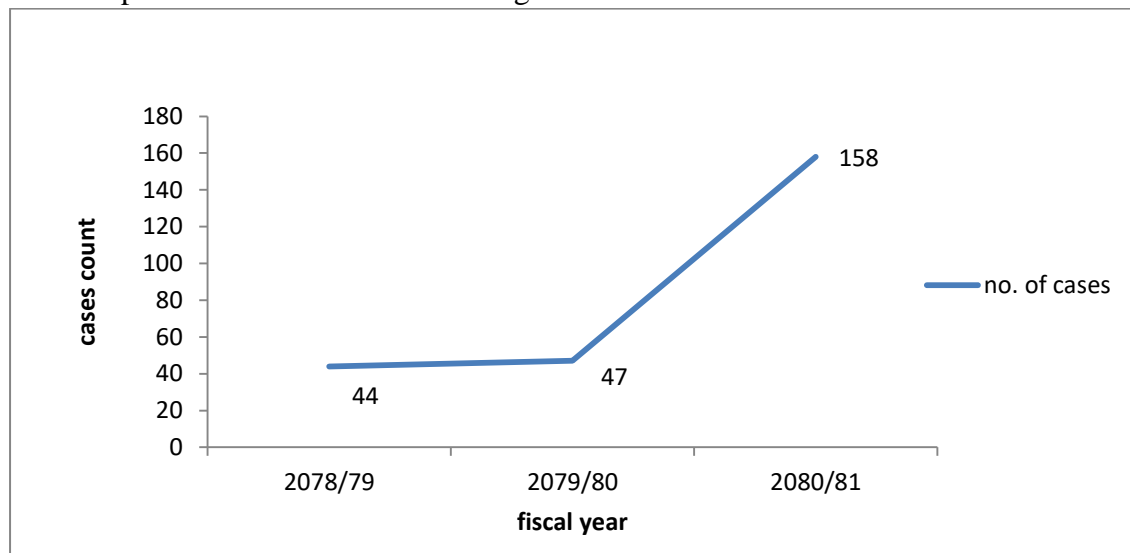

Figure 2: temporal trends in HWC

Temporal observations taking only the human casualties of three fiscal year, 2080/81 was seen with an increment in reported incidents nine compared to previous years. 2079/80 and 2078/79 had 5 and 2 reported incidents respectively, indicating a need for continued monitoring and adaptive management. In addition, since the year 2080, government policy to incorporate the loss of agricultural crops by monkey has made available the data of relief given to farmers whose crop has been depreciated by wildlife. So, only 2080/81 fiscal year have one more variables of the crop depredation data whereas other two fiscal years do not have such data.

Looking at the crop damage assessment for 2080/81 F.Y. we can find the information as shown in table 1 below

Table 1: temporal data on crop damage

Rank	Month	Number of Incidents	Total crop loss (kg)
1	Ashoj	67	30,237
2	Shrawan	22	6,057
3	Bhadra	19	5,134
4	Kartik	1	360
5	Poush	1	600

- Conflicts are seen to be highly concentrated in the late summer and early autumn months (Shrawan, Bhadra, and Ashoj), which coincide with the maize harvesting season.

- There's a seen a sharp peak in Ashoj, suggesting this might be the prime harvest time when crops are most vulnerable.

4.2 Spatial Distribution of Conflict Incidents across Districts, rural municipalities and Buffer Zones users committee

4.2.1 Spatial Distribution of Conflict Incidents across districts of MBNP.

Here is the table that shows the incidents of three different fiscal year in percentage. The table shows that, in the two fiscal year, 2079/80 and 2080/81, Sankhuwasabha was seen to be recorded with more number of incidents compared to Solukhumbu. While in 2078/79, Solukhumbu was seen to be recorded with more number of incidents. This is shown in the figure3.

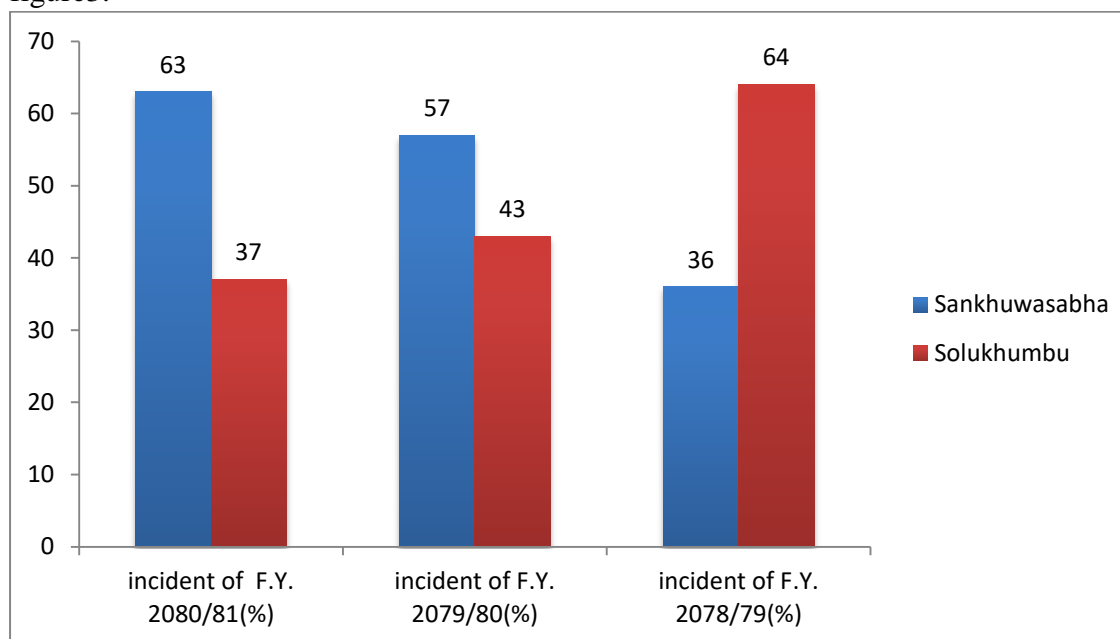

Figure 3: incidents of different fiscal year across districts

The compilation of the above data shows the following result in tabular form as shown in table 2. In addition to the figure 3, the tabular form of table 2 depicts the frequency of the incidents.

Table 2: compiled data of three fiscal year

district of incident of three fiscal year		
district	percent (%)	Frequency
Sankhuwasabha	81	201
Solukhumbu	19	48
Total	100	249

This shows, of the total 249 incidents 81 percentages of the incident has taken place in Sankhuwasabha district and 19 percentages of the incidents has taken place in Solukhumbu districts. This can be presented in pie chart as in figure 4.

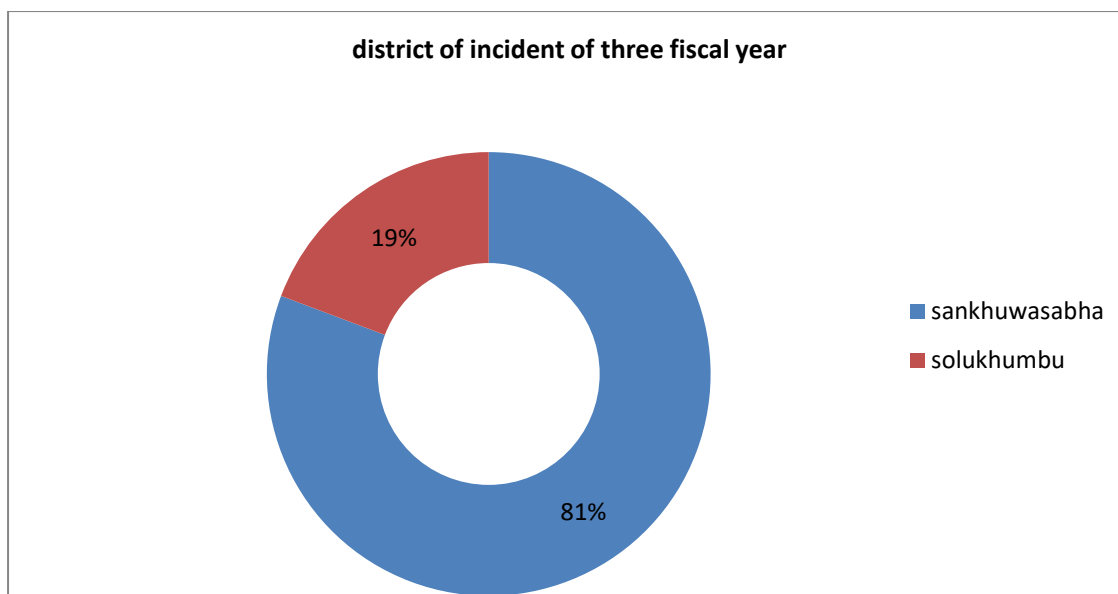

Figure 4: incidents recorded district wise

4.2.2 Spatial Distribution of Conflict Incidents across rural municipalities

Table 3: municipalities with indicants of the fiscal year 2080/81, FY 2079/80 and FY, 2078/79

Municipalities	FY 2080/81		FY 2079/80		FY 2078/79	
	Percent	Frequency	Percent	Frequency	Percent	Frequency
bhotkhola	41%	65	19%	9	14%	6
mahakulung	37%	59	43%	20	63%	28
makalu	18%	28	13%	6	9%	4
silichong	4%	6	21%	10	14%	6
chichila	-	-	4%	2	-	-
Total	100%	158	100%	47	100%	44

This is the tabular expression showing percentage and frequency of incidents in various municipalities of Sankhuwasabha districts and Solukhumbhu districts of Makalu barun national park. In table 3, looking at the FY 2079/80, incident was seen recorded in Chichila rural municipality. This is because there was a provision of recording all the conflicts of two districts in the specific national park and the relief was provided by the federal office i.e. by the Department of national park and wildlife conservation. This is the reason the incident

though recorded in Chichila rural municipality under the jurisdiction of division forest office is recorded in this MNBP.

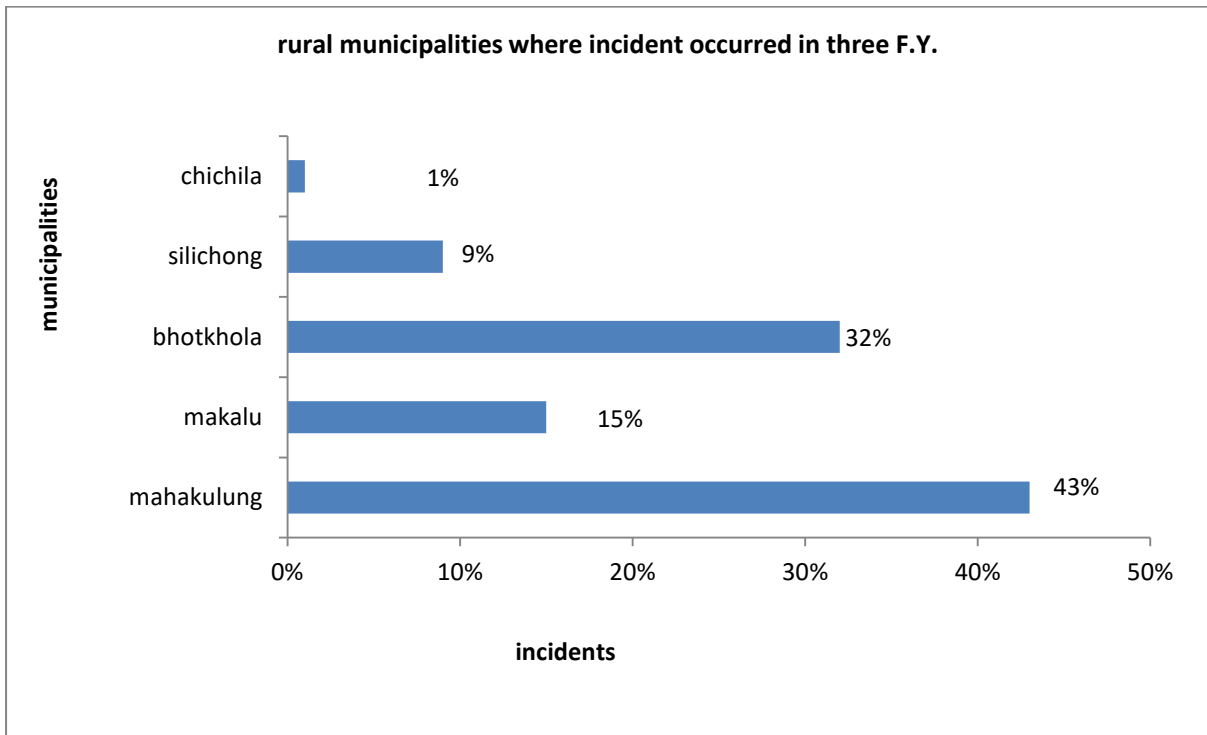

Figure 5: incidents in different municipalities in three fiscal year

Figure 5 depicts the percentage of incidents happened in different rural municipalities of MBNP of three fiscal year. Mahakulung rural municipality is seen to have recorded with more incidents when taken into account the incidents of three fiscal year.

4.2.3 Spatial Distribution of interaction Incidents across Buffer Zones users committee

Analysis of human-wildlife interaction incidents across different Buffer Zone User Committees (BZUCs) in Makalu Barun National Park from fiscal year 2078/79 to 2080/81 provides insights into the spatial distribution of these events.

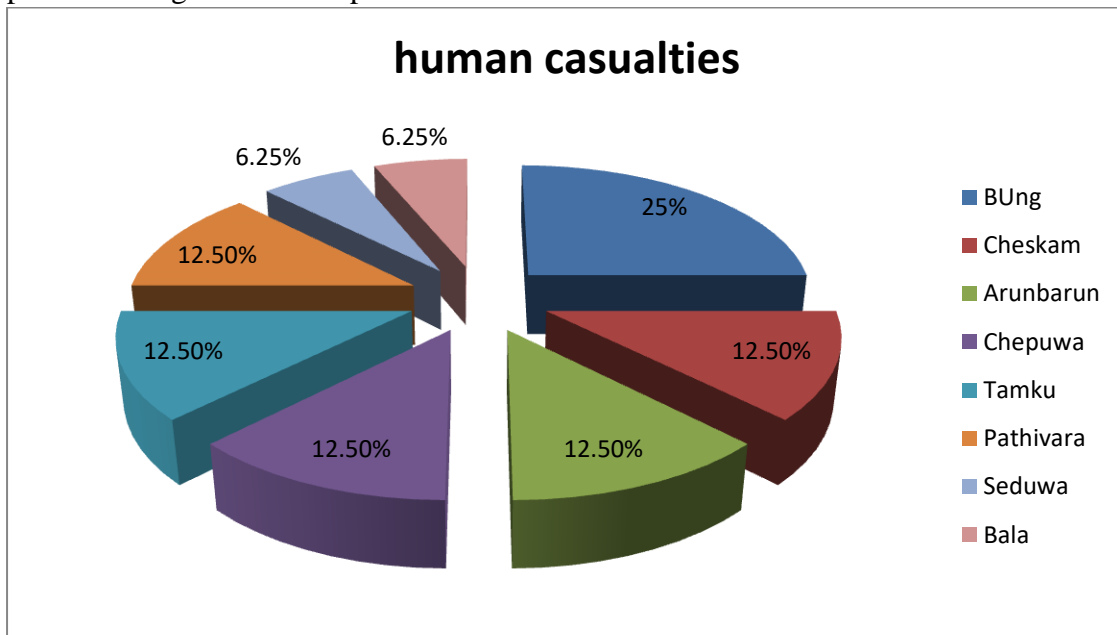

Figure 6: human casualties by BZUC

The chart above indicates that Bung BZUC experienced a higher number of human-wildlife interaction incidents (25% of total incidents) compared to other BZUCs. This suggests that Bung BZUC may benefit from focused wildlife management and community engagement strategies

The spatial distribution of human-wildlife interactions in Makalu Barun National Park offers valuable insights for enhancing coexistence between local communities and wildlife.

4.3 Nature of Interactions:

The majority of reported incidents (87.5%) resulted in injuries requiring medical attention. 12.5 percentage of incidents (all in Bung BZUC) resulted in fatalities, highlighting the importance of targeted safety measures in this area

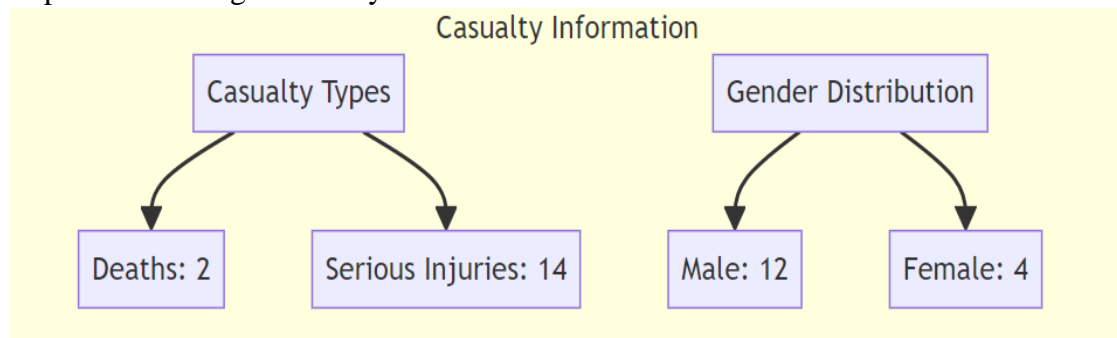

Figure 7: diagrammatic information of casualty

1. Relation of gender and casualty:

The total casualties by gender was found as; Male - 12, Female - 4

- Breakdown of casualties:

* Deaths: Male - 2 (100%), Female - 0 (0%)

* Serious injuries: Male - 10 (71.4%), Female - 4 (28.6%)

The notable pattern from this is males account for a higher proportion of both deaths and serious injuries.

2. Municipality and BZUC with the most incidents:

Municipality with the highest number of casualties was found to be Mahakulung with six incidents recorded. BZUC with the highest number of casualties recorded was found to be Bung with 4 incidents

- Distribution:

* Municipalities: Mahakulung (6), Bhotkhola (4), Makalu (3), Silichong (3)

* BZUCs: Bung (4), Cheskam (2), Arunbarun (2), others have 1 each

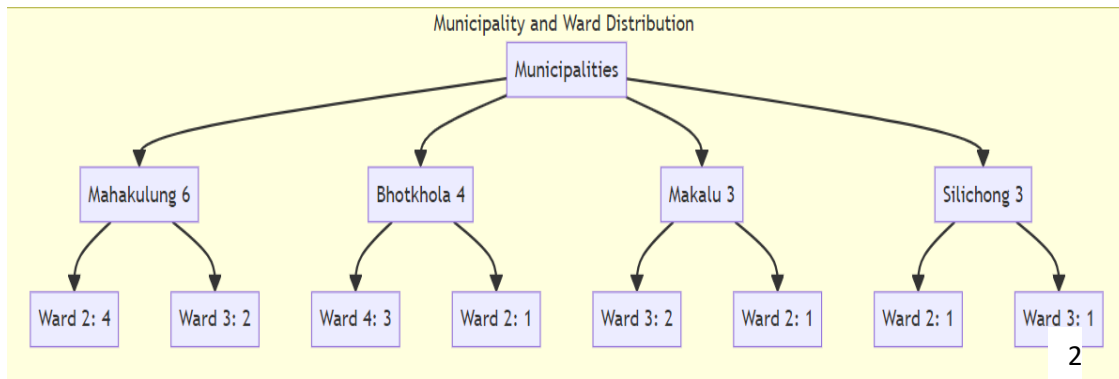

Figure 8: Diagrammatic representation of human casualties in municipalities and ward

The higher number of incidents in Bung BZUC presents an opportunity for focused conservation and community engagement efforts. This aligns with successful area-specific management strategies implemented in other protected areas (Nyhus, 2016). Factors such as unique ecological characteristics or local land-use practices may contribute to this pattern, offering avenues for tailored interventions (Karki et al., 2019).

3. Most prone ward of each municipality:

a. Mahakulung:

- Most prone ward: Ward 2 (3 incidents)
- Percentage: 66.7% of Mahakulung incidents occurred in Ward 2

b. Makalu:

- Most prone ward: Ward 3 (2 incidents)
- Percentage: 66.7% of Makalu incidents occurred in Ward 3

c. Silichong:

- Wards 2 and 3 each had 1 incident (50% each)

d. Bhotkhola:

- Most prone ward: Ward 4 (3 incidents)
- Percentage: 75% of Bhotkhola incidents occurred in Ward 4

This analysis provides a comprehensive overview of the human casualties in Makalu Barun National Park, highlighting the most affected areas and demographic patterns. It's important to note that this is a relatively small dataset, so, this has not been subjected to any of the statistical test. Thus, this is the simple representation of the status of the potential trends or findings of the Makalu barun national park.

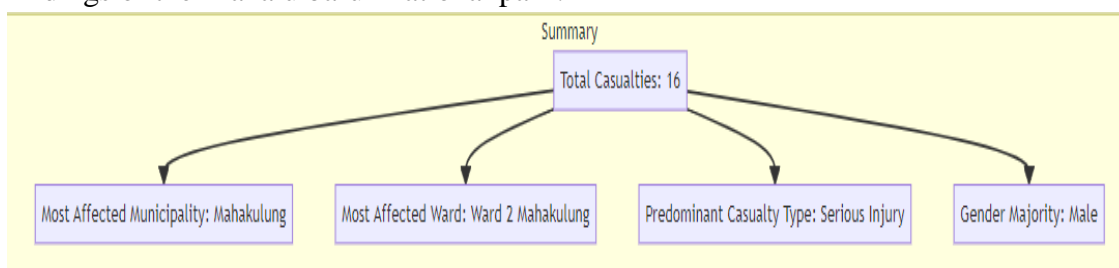

Figure 9: summary of incidence

The observed variation in incident reports over the three-year period underscores the importance of ongoing monitoring and adaptive management. This approach has proven effective in other Himalayan protected areas (Bhattarai et al., 2017) and can help in: a) Refining wildlife corridors and habitat management strategies, b) Enhancing community-

based conservation initiatives, c) Addressing potential impacts of environmental changes on species distribution and human-wildlife interactions (Lamichhane et al., 2018)

Community Safety and Conservation Synergy: The nature of reported incidents emphasizes the opportunity to strengthen the synergy between community safety and conservation goals. This can be achieved through: a) Enhanced education and awareness programs in local communities (Thapa, 2010), b) Improved early warning systems and emergency response protocols, c) Collaborative efforts to maintain natural habitats and prey bases (Sharma et al., 2020). Some of the management Implications can be: a) Targeted initiatives: Prioritize resources and conservation efforts in areas with higher interaction rates, particularly Bung BZUC. b) Community engagement: Enhance participatory conservation programs to foster positive attitudes towards wildlife. c) Habitat management: Implement strategies to maintain ecological balance and reduce potential for negative interactions and d) Technology integration: Explore innovative, non-invasive methods for wildlife monitoring and community alert systems (Hoare, 2015).

4.3 Human Casualties and Injuries: Patterns and Circumstances:

Table 4 presents data on human casualties over three fiscal years, categorized by severity of harm.

Table 4: human casualties cases of three fiscal year

human casulties				
	human loss	general injury	seriously injured	
2078	0	0		2
2079	0	0		5
2080	2	0		7

Figure 10 visualizes this data in a line graph format, illustrating the trend of casualties over the three-year period. The data indicates an upward trajectory in the number of serious injuries, with the highest incidence recorded in fiscal year 2080/81, followed by 2079/80, and the lowest in 2078/79.

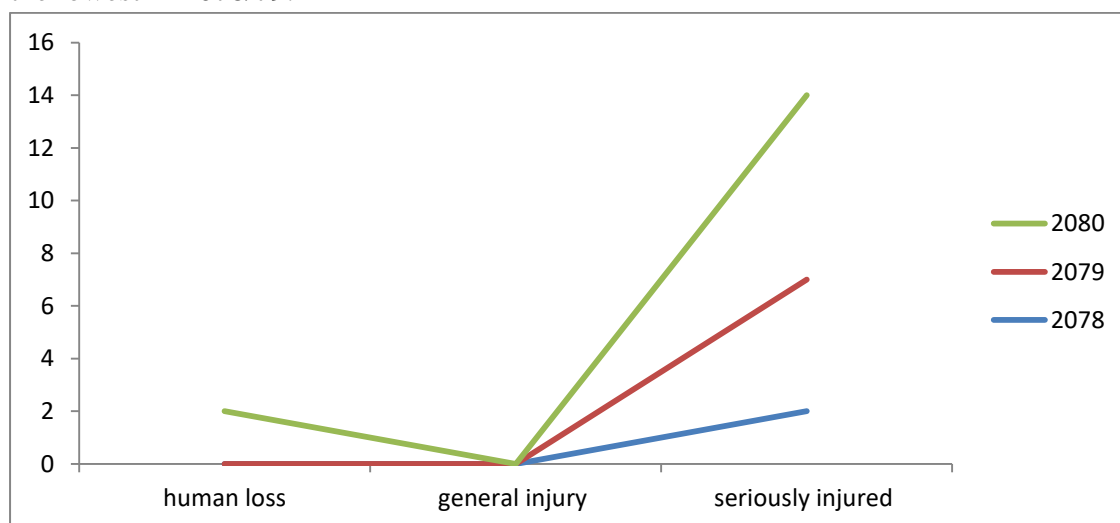

Figure 10: human casualties of three fiscal year

Through consultations with field staff, local community members, and examination of documented records, additional insights were gained regarding the nature of injuries sustained during conflict incidents. The findings suggest that the facial region, particularly the neck and cheek areas, was frequently affected. Some incidents also resulted in injuries to the abdominal region and the upper leg area.

It is important to note that discussing such sensitive information requires careful consideration of the potential impact on affected individuals and communities. The data presented here aims to provide an objective overview of the situation without minimizing the significance of each incident.

The predominance of facial and neck injuries aligns with findings from other conflict-related injury studies. For instance, Breeze et al. (2017) reported a high incidence of maxillofacial trauma in their analysis of combat injuries. This pattern of injury may have implications for both immediate medical response and long-term rehabilitation strategies.

The provision of financial aid to affected individuals and their families represents an important aspect of post-incident support. However, comprehensive support systems often require a multifaceted approach. Kohli et al. (2021) emphasize the importance of integrating psychosocial support alongside financial assistance in post-conflict recovery programs.

These findings underscore the need for continued efforts in conflict prevention, protection of civilian populations, and enhancement of medical response capabilities in affected areas. Future research could focus on evaluating the effectiveness of current preventive measures and exploring innovative approaches to mitigate the risk of civilian harm in conflict situations.

4.4 Livestock Depredation: Species-wise Analysis and Economic Impact

1. Livestock loss year wise:

Table 5: livestock loss

Fiscal Year	Livestock Lost
2080/81	200
2079/80	140
2078/79	141
Total	481

Reason for variation: The significant increase in livestock loss in 2080/81 (200 compared to around 140 in previous years) could be due to several factors:

- Possible increase in wildlife population

- Changes in habitat or prey availability
 - Potential decrease in preventive measures or changes in herding practices
 - Climatic factors affecting wildlife behavior or livestock vulnerability
2. Months with the most conflicts (ranked):

Table 6: month with most conflicts

Rank	Month	Approximate Gregorian Dates
1	Jestha	Mid-May to Mid-June
2	Shrawan	Mid-July to Mid-August
3	Ashoj	Mid-September to Mid-October
4	kartik	Mid-October to Mid-November
5	Bhadra	Mid-August to Mid-September
6.	Magh	Mid-January to Mid-February

Reasons for high conflict months:

- Summer months (Jestha, Shrawan): Livestock often taken to higher pastures, increasing wildlife encounters.
- Autumn months (Ashoj, Kartik): Coincide with increased wildlife activity due to pre-winter feeding or mating behaviors.
- The frequency of conflicts in these months could also be related to agricultural cycles and changing patterns of human-wildlife interaction.

3. Most conflict-causing wildlife:

Table 7: conflict causing wildlife

Wildlife Species	Frequency of Incidents
Common Leopard	Very High (>90%)
Himalayan Black Bear	Low (<10%)

The leopard's dominance in conflicts could be due to its adaptability, wide range, and ability to prey on various livestock species.

4. Most frequently attacked livestock species:

Table 8: frequently attacked livestock

Livestock species	Frequency of attacks	Notes
Goats	Very High	Often attacked in large numbers (up to 17)
Sheep	High	Frequently attacked in groups
Yak	Moderate	Indicates conflicts at higher altitudes

Cow/ox	Low	Less frequently targeted
Buffalo	Very Low	Rare incidents
Pig/horse	Very Low	Isolated

Goats and sheep may be more vulnerable due to their size, herding behavior, and possibly being grazed in areas more accessible to predators.

5. Other important insights:

a. Seasonal patterns: Conflicts peak in summer and early autumn, with fewer incidents in winter months.

b. Attack size variation: The number of livestock lost in a single incident varies greatly, from 1 to 17, suggesting different attack strategies or opportunities for predators

Table 9: attack size and frequency

Attack size (Livestock Loss)	Frequency
1-5	High
6-10	Moderate
11-15	Low
16+	Very low

Yak conflicts: While less common, yak attacks are notable as they represent conflicts at higher altitudes.

Multiple species attacks: Some incidents involve attacks on multiple species in a single event (e.g., goats and sheep together).

c. Economic impact: With 481 livestock lost over three years, the economic impact on local communities is likely significant.

d. Consistency in predator: The common leopard's persistent presence across years indicates a need for targeted conservation and livestock protection strategies.

This analysis provides a comprehensive overview of the human-wildlife conflict situation in Makalu Barun National Park, focusing on livestock predation. It highlights key trends and areas of concern, which can inform management strategies and conservation efforts.

4.5 Crop Damage Assessment (for F.Y. 2080/81): Extent and Economic Implications

1. Most affected municipalities (ranked by amount and frequency):

Table 10: crop damage ranking in rural municipality

Rank	Municipality	Total Crop Loss (kg)	Number of Incidents
1	Bhotkhola	19,474	43
2	Mahkulung	16,985	46
3	Makalu	5,929	21

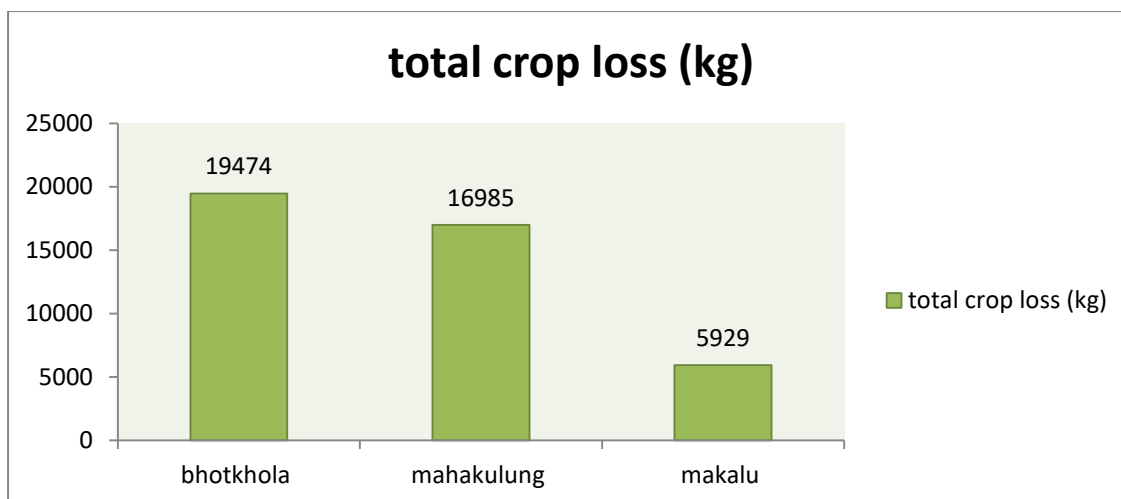

Figure 11: crop damage by rural municipality

Figure 11 shows the amount of crop loss in kg in three different rural municipality in the fiscal year, 2080/81 with the total amount of 42,388 kg. However, when the number of incident is taken in to account, more number of incident was found recorded in Mahakulung.

2. Most conflict-causing wildlife in crop damage:

Table 11: most conflict causing wildlife in crop

Rank	Wildlife Species	Number of Incidents	Total Crop Loss (kg)
1	Himalayan Black Bear	103	40,779
2	Monkey	7	1,609

Himalayan black bear is seen to be more involved in causing the damage to crop and rarely was seen done by monkey from the table 6.

3. Variety of crops affected:

Table 12: variety of crops damaged

Crop type	Total Loss (kg)	Percentage of Total Loss	Number of Incidents
Maize	41,788	98.58%	109
Black Cardamom	600	1.42%	1

Maize is seen to be the most affected crop, accounting for 98.58% of total crop losses. There was only one incident involving black cardamom, resulting in a significant loss of 600 kg. The average loss per maize incident is approximately 383.2 kg. The temporal trends in human-wildlife conflicts are clearly presented in the results and discussion portion of Section 4.1 of this report.

4. Other important insights:

a) Wildlife behavior: Himalayan Black Bears are responsible for 94.5% of all crop damage incidents, indicating they are the primary concern for crop protection efforts. Monkey-related incidents are fewer but can cause significant damage (average 229.86 kg per incident).

b) Geographical distribution: Bhotkhola and Mahakulung municipalities account for 81.7% of all crop loss incidents, suggesting these areas might need more focused wildlife management and crop protection strategies.

c) Crop vulnerability: The heavy focus on maize damage suggests a monoculture in the region or that maize is particularly attractive to wildlife, especially Himalayan Black Bears. This finding is consistent with previous studies on crop raiding patterns in the region (Sharma et al., 2020).

d) Economic impact: With a total of 42,388 kg of crops lost, primarily maize, there is likely a significant economic impact on local farmers. The estimated economic loss can be calculated using the average market price of maize in the region (Poudel & Thapa, 2022).

e) Incident severity: The amount of crop loss per incident varies widely, from 40 kg to 2,400 kg, indicating a range of severity in wildlife encounters. This variability highlights the need for targeted mitigation strategies based on the specific circumstances of each incident (Acharya et al., 2016).

These insights can inform targeted strategies for wildlife management, crop protection, and compensation policies in the affected areas. The clear temporal and geographical patterns could help in allocating resources more effectively during high-risk periods and in the most vulnerable locations. Implementing a combination of deterrents, early warning systems, and community-based monitoring can help reduce crop losses and mitigate human-wildlife conflicts in the region (Poudel et al., 2021).

4.4 Relief Fund Distribution for Human-Wildlife Conflict Incidents

Makalu Barun National Park has been actively working to address human-wildlife conflict (HWC) incidents in the region. Over the past three fiscal years, the park has distributed substantial relief funds to victims of HWC, as shown in Table 13.

Table 13: relief fund distribution for HWC incident in MBNP

Fiscal Year	Amount Distributed (NPR)
2078/79	7, 48,000
2079/80	14,81,500
2080/81	51,90,900

The data shows a significant increase in the amount of relief fund provided over the three-year period, with the amount more than doubling from 2078/79 to 2079/80 and tripling again from 2079/80 to 2080/81. This reflects the park's commitment in supporting local communities affected by HWC incidents. This also highlights the growing need for effective mitigation strategies to reduce the frequency and impact of such conflicts.

MBNP recognizes the importance of the relief fund as a vital resource for supporting local communities affected by human-wildlife conflict (HWC). While this fund provides immediate assistance, the park is also committed to exploring and implementing proactive measures that can help mitigate conflicts before they arise.

Coordination and Response to Human-Wildlife Conflict

The Makalu Barun National Park administration has prioritized the management of human-wildlife conflict (HWC) through effective coordination with various stakeholders, including the Department of National Parks and Wildlife Conservation (DNPWC), conservation

partners like the National Trust for Nature Conservation (through DNPWC), and local government bodies. This collaborative approach has been particularly vital during peak periods of conflict, such as those involving the Himalayan black bear.

In instances where human fatalities occurred due to HWC, the park administration responded promptly. For example, after two recorded human fatalities, a specialized team from NTNC, the Central Zoo was deployed to assist in addressing the situation. Although attempts to dart the bear were unsuccessful, the DNPWC took immediate steps to implement conflict mitigation strategies, demonstrating a commitment to both human safety and wildlife conservation

Patrol and Community Engagement Initiatives

To enhance the effectiveness of conflict mitigation, the park has established a structured patrol system involving long, medium and short-range patrols, carried out in coordination with army personnel. This proactive measure aims to monitor wildlife movements and prevent potential conflicts before they escalate. In addition, the park has engaged in various community outreach initiatives, including: a) School Teaching Programs aimed at raising awareness about wildlife conservation and promoting coexistence among local youth, forming eco-clubs b) Income-Generating Activities to provide alternative livelihoods for local communities, reducing reliance on practices that may lead to HWC. c) Community Awareness Programs in collaboration with local government and army personal to educate residents about wildlife behavior and conflict prevention strategies. These are essential in building trust and understanding between the park and locals. By involving communities in conservation efforts and providing education on wildlife behavior, the park aims to reduce fear and misunderstanding, which are often at the root of conflict.

4.5 Evidence-Based Recommendations for Mitigating Human-Wildlife Conflict in Makalu Barun National Park

Analysis of human-wildlife conflict (HWC) data and current management practices in Makalu Barun National Park (MBCNP) over the period 2078-2080 BS (2021-2024 AD) reveals several key areas for intervention. The following evidence-based recommendations aim to mitigate HWC while fostering coexistence between local communities and wildlife:

1. Targeted Spatial Interventions

- Focus intensified mitigation efforts on Bung Buffer Zone User Committee (BZUC), which accounted for 25% of total incidents.
- Prioritize resources for Bhotkhola and Mahakulung rural municipalities, which collectively experienced 81.7% of crop loss incidents.

2. Temporal Management Strategies

- Implement heightened protective measures during peak conflict months:
- For crop protection: Shrawan, Bhadra, and Ashoj (mid-July to mid-October)
- For livestock protection: Jestha and Shrawan (mid-May to mid-August)

3. Species-Specific Management Plans

- Develop targeted strategies for primary conflict-causing species:
- Common Leopard: Focus on livestock protection measures
- Himalayan Black Bear: Emphasize crop protection, particularly for maize fields

4. Community-Based Conservation Initiatives

- Expand and enhance existing programs:
 - Strengthen eco-clubs in schools to foster long-term conservation awareness
 - Develop more income-generating activities as alternatives to conflict-prone livelihoods

5. Enhanced Monitoring and Early Warning Systems

- Implement a community-based wildlife monitoring system
- Develop and deploy an early warning system for wildlife presence near settlements, mainly for Himalayan black bear

6. Improved Livestock Husbandry Practices

- Promote predator-proof corrals, especially for goats and sheep
- Encourage communal herding practices during high-risk periods

7. Crop Protection Strategies

- Introduce and subsidize electric fencing or any other local technologies for maize fields in high-conflict areas
- Promote crop diversification to reduce reliance on maize

8. Capacity Building and Education

- Conduct regular training for park staff on modern conflict mitigation techniques
- Expand community awareness programs on wildlife behavior and conflict prevention

9. Enhance Relief Fund Distribution

- develop and implement insurance scheme with affordable premium to cover the loss.
- Conduct awareness campaigns to inform communities about the insurance scheme, how it works, and the process for filing claims

10. Collaborative Management Approach

- Strengthen partnerships with local governments for coordinated HWC response
- Establish a multi-stakeholder HWC mitigation committee including park officials, local leaders, and community representatives

11. Research and Adaptive Management

- Conduct annual reviews of HWC patterns and mitigation effectiveness
- Implement adaptive management strategies based on ongoing monitoring and research findings

These recommendations are based on the observed patterns of HWC in MBNP and align with successful practices implemented in similar protected areas. By addressing the spatial, temporal, and species-specific aspects of conflicts, while simultaneously engaging communities and building local capacity, MBNP can work towards sustainable coexistence between humans and wildlife.

6. Conclusion and recommendation:

The analysis of human-wildlife conflict (HWC) incidents in Makalu Barun National Park (MBCNP) from 2078 to 2080 BS (2021-2024 AD) reveals complex interactions between local communities and wildlife. The study highlights several key findings:

1. Temporal Trends: HWC incidents show seasonal patterns, with peaks during summer and early autumn months, coinciding with agricultural cycles and wildlife behavior.
2. Spatial Distribution: Certain areas, particularly Bung Buffer Zone User Committee and the rural municipalities of Bhotkhola and Mahakulung, experience higher rates of conflict.
3. Species Involvement: Common leopards are primarily associated with livestock depredation, while Himalayan black bears are the main contributors to crop damage, especially affecting maize cultivation.
4. Economic Impact: The increasing trend in relief fund distribution over the three-year period reflects the growing economic burden of HWC on both communities and park management.
5. Community Engagement: Existing initiatives such as eco-clubs, income-generating activities, and awareness programs have shown promise in fostering coexistence.

These findings underscore the need for a multifaceted, adaptive approach to HWC management that balances conservation goals with the well-being of local communities.

Based on the study's findings, we propose the following recommendations to enhance HWC mitigation efforts in MBCNP:

1. Targeted Spatial Interventions:
 - Intensify mitigation efforts in high-conflict areas, particularly Bung BZUC and the rural municipalities of Bhotkhola and Mahakulung.
 - Implement site-specific strategies that address unique local challenges and utilize indigenous knowledge.
2. Temporal Management Strategies:
 - Enhance protective measures during peak conflict months (mid-May to mid-October).
 - Develop seasonal action plans that align with both agricultural cycles and wildlife behavior patterns.
3. Species-Specific Management:
 - For leopard-related conflicts, focus on improving livestock husbandry practices and promoting predator-proof corrals.

- To address bear-related crop damage, prioritize the protection of maize fields through methods such as electric fencing or other locally appropriate technologies.

4. Community-Based Conservation:

- Expand and strengthen existing community engagement programs, including eco-clubs and income-generating activities.

- Develop a participatory monitoring system that involves local communities in wildlife tracking and conflict reporting.

5. Capacity Building and Education:

- Conduct regular training for park staff on modern conflict mitigation techniques and community engagement strategies.

- Enhance community awareness programs, focusing on wildlife behavior, conflict prevention, and the importance of conservation.

6. Sustainable Livelihood Development:

- Promote alternative livelihoods that are less susceptible to wildlife conflict, such as eco-tourism or sustainable forest product harvesting.

- Support crop diversification initiatives to reduce reliance on conflict-prone crops like maize.

7. Improve Relief and Compensation Mechanisms:

- Streamline the relief fund distribution process to ensure timely support for affected individuals.

- Explore the feasibility of implementing a community-based insurance scheme for crop and livestock losses.

8. Enhanced Monitoring and Research:

- Establish a standardized, park-wide system for recording and analyzing HWC incidents.

- Conduct regular ecological studies to understand changing wildlife populations and habitat use patterns.

9. Collaborative Management:

- Strengthen partnerships with local governments, NGOs, and research institutions for coordinated HWC response and knowledge sharing.

- Establish a multi-stakeholder HWC mitigation committee to ensure diverse perspectives are considered in decision-making processes.

10. Policy Advocacy:

- Work with relevant authorities to develop and implement wildlife corridors that reduce pressure on human settlements.

- Advocate for the integration of HWC mitigation strategies into broader regional development plans.

By implementing these recommendations, MBNP can work towards fostering a landscape where humans and wildlife coexist harmoniously, ensuring the long-term conservation of the park's rich biodiversity while supporting the well-being and livelihoods of local communities. Continuous monitoring, evaluation, and adaptation of these strategies will be crucial for their long-term success.

7. References

Acharya, K. P., Paudel, P. K., Neupane, P. R., & Kohl, M. (2016). Human-wildlife conflicts in Nepal: Patterns of human fatalities and injuries caused by large mammals. *PLOS ONE*, 11(9), e0161717. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0161717>

Adhikari, J. N., Bhattarai, B. P., & Thapa, T. B. (2018). Human-wildlife conflict and mitigation measures in Chitwan National Park, Nepal. *European Journal of Wildlife Research*, 64(5), 55.

Bhattarai, B. R., Wright, W., Poudel, B. S., Aryal, A., Yadav, B. P., & Wagle, R. (2017). Shifting paradigms for Nepal's protected areas: history, challenges and relationships. *Journal of Mountain Science*, 14(5), 964-979.

Bhujyu, U. R., Shakya, P. R., Basnet, T. B., & Shrestha, S. (2007). Nepal biodiversity resource book: protected areas, Ramsar sites, and World Heritage sites. International Centre for Integrated Mountain Development (ICIMOD).

Breeze, J., Gibbons, A. J., Shieff, C., Banfield, G., Bryant, D. G., & Midwinter, M. J. (2017). Combat-related craniofacial and cervical injuries: a 5-year review from the British military. *Journal of Oral and Maxillofacial Surgery*, 75(10), 2128-2134.

Chaudhary, R. (2009). *Annual Report 2009-2010*. Department of National Parks and Wildlife Conservation, Nepal.

Chaudhary, R. P., Uprety, Y., & Rimal, S. K. (2015). Deforestation in Nepal: Causes, consequences, and responses. In *Biological and Environmental Hazards, Risks, and Disasters* (pp. 335-372). Elsevier.

DNPWC. (2020). Annual Report 2066.067. Department of National Parks and Wildlife Conservation, Nepal.

DNPWC. (2023). Wildlife Damage Relief Guideline, 2080. Department of National Parks and Wildlife Conservation, Government of Nepal.

Ghimirey, Y., Ghimire, B., Lamichhane, B. R., & Rana, P. (2018). Human-wildlife conflict in Manaslu Conservation Area, Nepal. Unpublished report submitted to National Trust for Nature Conservation, Nepal.

GoN. (1973). National Parks and Wildlife Conservation Act, 2029 (1973). Nepal Law Commission, Government of Nepal.

Hoare, R. (2015). Lessons from 20 years of human-elephant conflict mitigation in Africa. *Human Dimensions of Wildlife*, 20(4), 289-295.

IUCN. (2019). Human-Wildlife Conflict: Global Challenge and Local Solutions. Retrieved from <https://iucnsos.org/human-wildlife-conflict-global-challenge-local-solutions/>

IUCN. (2022). Human-wildlife conflict. Retrieved from <https://iucn.org/resources/issues-brief/human-wildlife-conflict>

Karki, A., Joshi, J., & Adhikari, J. N. (2019). Impacts of human-wildlife conflict on rural livelihood in and around Banke National Park, Nepal. *Banko Janakari*, 29(1), 53-61.

Kohli, A., Perrin, N. A., Mpanano, R. M., Mullany, L. C., Murhula, C. M., Binkurhorhwa, A. K., ... & Glass, N. (2021). Risk and protective factors for family violence against adolescents in conflict and post-conflict settings. *Journal of family violence*, 36(2), 247-258.

König, A., et al. (2020). Coexistence between human and wildlife: the nature, causes and mitigations of human wildlife conflict around Bale Mountains National Park, Southeast Ethiopia. *BMC Ecology*, 20(51). Retrieved from <https://bmcecol.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12898-020-00319-1>

Lamichhane, B. R., Persoon, G. A., Leirs, H., Poudel, S., Subedi, N., Pokheral, C. P., ... & de longh, H. H. (2018). Spatio-temporal patterns of attacks on human and economic losses from wildlife in Chitwan National Park, Nepal. *PLoS One*, 13(4), e0195373.

Nyhus, P. J. (2016). Human–wildlife conflict and coexistence. *Annual Review of Environment and Resources*, 41, 143-171.

Pettersson, T., & Öberg, M. (2020). Organized violence, 1989–2019. *Journal of Peace Research*, 57(4), 597-613.

Poudel, B. S., & Thapa, T. B. (2022). Economic impact of crop raiding by wildlife in the buffer zone of Chitwan National Park, Nepal. *Journal of Animal and Plant Sciences*, 32(1), 1-12.

Poudel, B. S., Thapa, T. B., Bhattarai, B. P., & Yadav, U. R. (2021). Effectiveness of electric fencing in reducing human-wildlife conflicts in the buffer zone of Chitwan National Park, Nepal. *Journal of Threatened Taxa*, 13(1), 17389-17396. <https://doi.org/10.11609/jott.6321.13.1.17389-17396>

Sharma, N., Madhusudan, M. D., & Sinha, A. (2020). Local perceptions of wildlife conservation and the political economy of international sport hunting in Tajikistan. *Ambio*, 49(3), 688-703. <https://doi.org/10.1007/s13280-019-01204-z>

Thapa, S. (2010). Effectiveness of crop protection methods against wildlife damage: A case study of two villages at Bardia National Park, Nepal. *Crop Protection*, 29(11), 1297-1304.

Thapa, S. (2020). Socio-economic impacts of human-wildlife conflict in buffer zone communities of Makalu Barun National Park, Nepal. *International Journal of Conservation Science*, 11(2), 543-554.

Upreti, B. R., Paudel, S. B., & Ghimire, S. (2019). Ignored or ill-represented? The grievance of Terai-Madhes conflict in Nepal. In *Conflict and Development* (pp. 83-101). Springer, Cham.

बोरामद सालकका खपेटा

वरिष्ठ संरक्षण अधिकृत श्री भूमिराज उपाध्यायज्यूलाई स्वागत गरिदै

नेपाली सेना र निकुञ्ज कर्मचारीहरूको संयुक्त गस्ती (मकालु बेस क्याम्प)

वरिष्ठ संरक्षण अधिकृत श्री रामदेव चौधरीज्यूलाई विदाई गरिदै

मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिको बैठक

80 औं वाडेन सेमिनार उद्घाटन कार्यक्रम, खाँदबारी, सङ्खुवासभा

सरोकारवाला निकायहरूसँग अन्तरक्रिया गोष्ठी

